De gril van Marion de Greeff

Marie Schmitz

bron
Marie Schmitz, *De gril van Marion de Greeff*. Van Holkema & Warendorf, Amsterdam z.j. [1933]

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/schm016gril01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

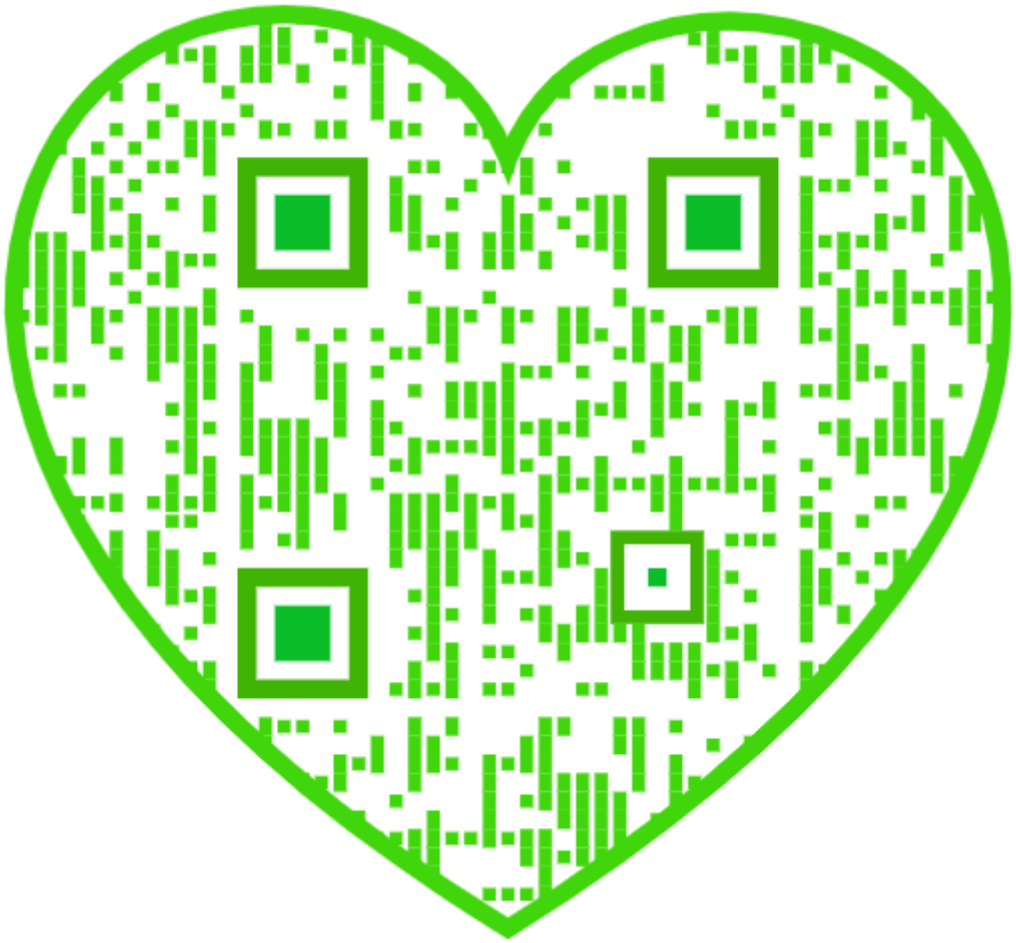

I

Voor den grooten spiegel liet Marion de Greeff het nieuwe japonnetje over haar schouders glijden. Zij trok de koele zij wat strakker om haar jonge sterke leden en wiegde haar heupen in het ruime rokje. Half afgewend bekeek zij zich over haar schouder heen en zag hoe de zonnigheid van den voorjaarsmorgen, door de dunne gebloemde gordijnen maar nauwelijks gedempt, een gloed legde over het rijke roestrood, dat prachtig sloot om haar rechte schouders, warm tegen het blanke vleesch van hals en armen, en hoe een poeierig lichtstuifsel haar dikke ros-bruine haar in gloed zette.

- Mooi, prees ze kalm-critisch, met opgetrokken wenkbrauwen, maar er kwam geen gloed in haar groengrijze oogen en haar mond bleef strak.

Langzaam draaide zij op haar hooge hakjes en keerde zich af.

Ja, dit was nu werkelijk eens een mooie jurk! Eenvoudig en voornaam, zoo zonder iets dat hem opsierde. Alleen de snit, en de prachtige val van de zij en de rijke kleur. Fijn, ze zou haar dragen zonder een enkel sieraad, géén speld, géén hanger, niets... Alleen Oma's antieke ring met den smaragd... Zij strekte haar arm omlaag, liet het licht spelen in het levende groen van den steen aan haar slank-sterke hand... prachtig, die groene flonkeringen bij die warme kleur van de zij!... En verder niets! Nu krulde een lachje toch haar mond uit de strakke plooi. Iets voor Hermine, die zich altijd volhing! Net een goudsmidswinkel! Iets zeggen zou ze niet, maar kìjken, haar bolle oogen nog boller, een mondje zoo spits als een muizensnuit. Een schokje van pret voer door Marion's schouders. Ze werd er zoowaar haast vroolijk van. Nou, een beetje vroolijkheid kon geen kwaad in dit gezegend-saaie bestaan.

Een windvleugje bewoog de gordijnen voor de wijd-open ramen, dreef een geur, die pittig en frisch was, de kamer in. Voorjaar. Marion boog naar buiten, waar dunne witte wolkjes zeilden langs het blauw, dat hoog gespannen hing boven de tuinen, die toch nog wintersch leken, al was 't April. Weer snoof zij dien geur van voorjaarsaarde, wind en zon. Wat 'n zalige dag opeens! Een dag om iets heel bizonders te doen, iets heerlijks, iets dols! Zij tuurde in het blauw, dat oneindig leek en vol belofte. Wat kòn je doen? In de stad gaan lunchen... een autotocht, ergens dineeren later... bah! hoe hopeloos banaal!

En dan alléén zeker? Maar in de stad ontmoette je wel iemand, een vriend... Och hemel ja, een van het gewone kringetje! dacht ze smalend plots, Eddy, of Tom of Peter... Maar ze had niet het minste verlangen vandaag naar de zwaarwichtigheden van Peter, naar Tom's eindelooze sportverhalen, noch naar de bestendige attenties van den mondainen Eddy. Ongeduld groefde twee voren boven haar rechten neus. Zoo'n Eddy, die al vier en twintig was, allang afgestudeerd had kunnen zijn. Vic, die maar een jaar ouder was, had al practijk. Vic... een gloed schoot door haar oogen. Zij zagen hem niet dikwijls tegenwoordig; hij had 't druk, beweerde hij. Een fijne wagen had hij er alvast op gekocht. Hij kon haar meekrijgen op een dag als nu. Zij lachte zachtjes en stond opeens recht en rekte zich. Hè, die jurk hield ze aan vandaag. Daarin voelde ze zich tenminste anders dan gewoon. And what next? Een nieuwe pruik!

Voor haar kapspiegel trok zij de smalle speldjes uit haar haar, liet de dikke krullen lossspringen. Even de kam erdoor, de krullen om haar vingers... Zoo, juist... Critisch bezag zij de nieuwe omlijsting van haar gezicht, de lijn van haar achterhoofd. - Uw haer, daeme, is te zwaer om het los te draegen, parodieerde zij het sprietig kappertje, - te weelderig als ik 't zoo 's zeggen mag. Welzéker mag u dat, meneer! Een spotvonkje flitste in haar oogen, terwijl zij in haar verbeelding op het oververzorgde manneke neerzag. Te weelderig, wel wel, wàt u zegt! Maar

vandaag willen wij eens zwelgen in weelderigheid! begrijpt u! Zij trok de krullen langs haar ooren wat losser. Ma zou nuchter zeggen: - Je mag wel eens in den spiegel kijken. Je haar is weer een raagbol! Maar ja, je had nu eenmaal altijd menschen, die geen gevoel hadden voor het bizondere. Hm...

Rusteloos liep zij alweer rond, neuriede wat, zweeg plotseling weer. Bah wat 'n bende was 't hier, de tafel vol rommel, en geen stoel of er lag wat op. En op haar zitkamer kon ze heelemaal niet terecht, die werd ‘gedaan’. Onzinnig toch, dat geploeter alle dagen, iedere week hetzelfde, jaar in jaar uit! Hoe hielden de menschen dat uit? Maar zoo was 't immers met alles! Alle dingen kwamen regelmatig terug, net zoo regelmatig als de wijzers van de klok! Dat was juist zoo misselijk, zoo onuitstaanbaar! Nooit iets anders! Nooit iets onverwachts! Iets dat anders leek kwam ten slotte toch weer op hetzelfde neer als de rest. Zij schopte een kussen weg, dat voor haar voeten lag, haar mondhoeken trokken strak in gemelijkheid, haar oogen waren bijna zwart. Bah, ze ging die malle jurk uittrekken, ze kroop net zoo lief weer in bed. Ze had er alweer schoon genoeg van voor vandaag.

‘Ja, wat nou weer?’

Maar er was niet geklopt, zooals ze dacht. De deur ging al open en aan de kalme beweging daarvan wist Marion, dat het haar moeder was, vóór de stille grijze figuur over den drempel trad.

En in hetzelfde oogenblik irriteerde haar weer het

altijd eendere van die sierlooze grijze japonnen onder het strakke grijzende haar, irriteerde haar ook die koele, impassibele uitdrukking van haar moeders gezicht, die als een verwijt aan háár onrust was. Donker en strak bleven haar oogen kijken; zij wachtte zwijgend.

‘Goeden morgen, Marion.’ De effen stem klonk zacht en niet onvriendelijk, maar Marion's geïrriteerdheid hoorde er een terechtwijzing in.

‘Morgen... Ma,’ groette ze stug terug.

Mevrouw de Greeff bukte zich over een stoel, verlegde voorzichtig iets van het daarop gestapelde en zette zich op een puntje.

‘Erg voorkomend ben je niet,’ critiseerde zij kalm, en vóór Marion een woord terug kon zeggen: ‘Je behoeft niet vriendelijk te zijn als je er geen zin in hebt, maar je kon tenminste beleefd wezen.’

Een driftige blos vloog Marion naar de wangen.

‘Waarom is Bertha dan ook nog niet klaar met mijn zitkamer? Dan hòefde ik niet hier in de rommel te zitten!’

‘Je bent als gewoonlijk niet bizonder logisch. Maar daar wil ik het nu niet over hebben. Ik wilde je vragen of jij nu vanmiddag eens naar Oma gaat. Je bent er in geen weken geweest en Jaantje belde zooeven op, dat Oma zich niet zoo goed voelde vanmorgen...’

‘Oma zich niet goed voelen! Die wordt honderd jaar!’

‘En ik kan niet weg vanmiddag, dus had ik graag, dat jij eens kijken ging.’

‘Waarom moet ik dat karweitje juist opknappen? Waarom stuurt u Juut niet? Die gaat nooit en die is nog Oma's naamgenoot bovendien!’

‘Juut is pas geweest, Zondagmiddag, toen jij tenniste. En nú wil ik haar niet uit haar schoolwerk halen. Verder is je argumenteering nogal kinderachtig,’ misprees Mevrouw de Greeff kortaf.

De redelijkheid gebood Marion de waarheid van het verwijt te erkennen. Zij zuchtte. En wat deed 't er ook eigenlijk toe? Het een of het ander... De opstandige geprikkeldheid viel plotseling van haar af. Met een lachje, half mistroostig-spottend, half oprecht berouwvol, boog zij, diep en zwierig in het wijde zijden rokje.

‘Uw nederige dienaresse zal de taak naar behooren vervullen.’

‘Goed, dat is dan afgesproken,’ zei Mevrouw nuchter.

Het lachje om Marion's mond verdiepte zich, het twinkelde in haar oogen.

‘Een aardige japon is dat, Marion, eenvoudig en netjes,’ prees haar moeder.

Eenvoudig en netjes! Marion sloeg de oogen ten hemel. Dit galagewaad van allerduurste zij en een coupe van een Fransch modehuis! Over die eenvoud zou Ma wel anders denken als ze de rekening zag.

‘Daar zou ik nu maar eens wat zuinig op zijn. Je bent den laatsten tijd zoo gauw door je kleeren heen.’

‘Dat gaat zoo, Mama, bij kinderen in de groeijaren. Overigens is zuinigheid een burgerlijke ondeugd.’

‘Dat is er dan eens een, waaromtrent jìj je niet behoeft te verontrusten,’ sprak Mevrouw scherp.

‘Eén van de weinigen, wilt u zeggen,’ spotte Marion. ‘Ach ja Mama, ik weet 't wel, ik ben nu eenmaal geen “jonge dochter, gesierd met deugden”!’ Zij lachte, maar tegelijk was er in haar keel een gevoel of ze wel kon schreien.

‘Als je maar niet met alles den draak stak!’ zei haar moeder zachter, en stond op.

‘Wou u me nou dat beetje luchtigheid misgunnen? Het leven is toch al zoo zwaar van saaiheid!’

‘Ik begrijp jullie niet, jonge meisjes van tegenwoordig... Alles kan je hebben, alles mag je doen in je leven. En niemand is tevreden.’

Marion haalde met een mistroostig gebaar de schouders op en zweeg.

‘'k Vind 't altijd nog jammer, dat je niet voor je acte Engelsch bent verder gegaan. Dan had je leven tenminste een doel.’

‘Ach lieve Mamaatje, geleerdheid is zoo'n onflatteuze dracht voor een vrouw.’

Mevrouw de Greeff stond al bij de deur. ‘Met jou is niet te praten,’ zuchtte ze en verdrietig zag ze nog eens achterom naar de rijzige meisjesgestalte in het zwierige japonnetje, tegen de rommelig beladen tafel geleund. ‘En je mag wel eens in den spiegel kijken. Je haar is weer een raagbol!’

Nu barstte Marion in een schater uit, zoo helder en vroolijk dat alle geprikkeldheid en verveling, alle mistroostigheid er op slag door weggevaagd waren.

Haar moeder, in de deuropening, bleef er verwonderd van stilstaan. Marion's sterke armen omvingen haar, tilden haar bijna in de hoogte.

‘O Moeder-mijne, wat bent u toch 'n typ! Onbetaalbaar! U zegt altijd precies wat er van u verwacht wordt. Oer-leuk is dat!’

Mevrouw zuchtte en glimlachte schouderophalend en zuchtte nog eens. Met Marion wist je nooit waar je aan toe was... Vijf stemmingen in het kwartier. Wat er van dat kind nog worden moest?...

Een schel gefluit op de gang vertelde Marion dat Juut thuis was. Zij stak haar hoofd om de deur en zag het kleine donkere figuurtje van haar zuster juist voorbijglippen, een tasch, puilend van de boeken, onder haar hoekigen arm.

‘O Juutje, wat tors je weer een geleerdheid!’

‘Draak! Ik schrik me 'n staart!’ schold Juut drastisch.

‘Wat zal je daar mooi mee zijn! Maar zeg 's, wat ben je allemaal van plan?’

Juut sjorde de boekenvracht wat hooger boven haar magere heup. ‘Och, niks bizonders. 'n Beetje repeteeren vanmiddag met Henk en Jan en Greet. Henk en Greet zijn zulke ontzettende uilen in stereo... Nou, en meetkunde is al net zoo miserabel. Jan zegt, dat er een psychische ineenstorting in hem plaats heeft als hij een meetkunde-vraagstuk voor zich ziet.’

‘'n Pathologische afwijking, Juut; moet je je niet mee inlaten.’

‘Och,’ vond Juut, ‘waarom niet? 'k Zou 't reuze

vinden als ik ze d'r door kon halen. Juist omdàt 't zulke uilen zijn!'

Fel blonken haar zwarte oogen in het hoekige gezichtje met den grooten dunnen mond. Met een energieken ruk van haar hoofd gooide zij het gladde zwarte haar naar achteren.

'Eerzuchtig fretje!' plaagde Marion. 'Geleerde bol! Aanstaande doktoresse in de wis- en natuurkunde!'

Een blosje gleed snel langs Juut's gelig-witte wangen.

'Dat hoef jìj niet te zijn. Een meisje dat mooi is hoeft niet knap te wezen. Ieder z'n portie.'

'En ik heb de beste portie - wou je erachter zeggen,' lachte Marion.

'Gij zègt het, zuster. Ik zeg het niet,' declameerde Juut, en met een buiteling uit haar verhevenheid: 'Nou zeg, ik smeer 'm. M'n arm knapt haast af.'

'Ja, Juut was 'n kei, Juut zou wat worden in het leven,' peinsde Marion, terwijl zij langzaam de trap af liep, het natrillende geluid van de gong nog in haar ooren. Door het gebrandschilderde hooge raam in het trappenhuis speelde de zon in roode, blauwe, gele plekken op de breede eiken treden. Licht zette zij haar voeten op den dikken looper, zij hief haar handen en ving er het levende kleurlicht op. Altijd weer kon zij dit spelletje doen en genieten van die wegvloeiende felle kleuren, zooals zij genoot van het beeldhouwwerk aan de eiken trappen, van de koele lichte ruimte om haar heen, van het comfort en de behaaglijke verfijning in heel het huis. Als kind al

had ze ervan genoten toen ze van het wel deftige, maar sombere en ongerieflijke huis in de oude stad overgingen naar dit, voor hen nieuw gebouwd in het villapark. Ze had genoten van al de mooie dingen, die erbij hoorden, van haar eigen kamers met alles wat ze graag had, van de kleeren die ze droeg, van de auto, van den tuin, zooals je er in de stad geen had, van alle genoegens van haar leventje van rijk meisje. Juut was anders, Juut gaf om al die dingen niets. Juut had alleen haar eerzucht, wou knap zijn, uitblinken. Marion glimlachte loom. Hoe kon iemand het zich zoo moeilijk maken! Als je toch alles hàd... Zij voor zich vond het leven bèst zóó...

Even welde de herinnering op aan haar verveeldheid van vanmorgen, het troostelooze gevoel, dat het leven zoo leeg was en altijd eender. Maar ze schoof het met geweld van zich af. Lieve hemel, iedereen had wel 's zoo'n melige bui! Wat beteekende dat!

In de eetkamer scheen het licht getemperd over het glanzige damast en gaf een flonkering in ieder stuk glaswerk afzonderlijk. Mevrouw de Greeff zat al en roerde een grooten beker chocolade voor Juut, die al haar moeder's zorgen tartte met een onveranderlijke magerheid. Marion verschikte de gele narcissen in het lichtgroene bloemenglas en zette zich tegenover haar moeder.

‘Judith laat weer op zich wachten,’ misprees Mevrouw met haar effen stem.

‘Komt Vader niet koffiedrinken?’ leidde Marion handig af.

‘Dat zal wel later worden. Hij had twee ernstige operaties vanmorgen.’

‘O, dan komt hij vast heelemaal niet,’ wist Marion met zekerheid. ‘Dan laat hij zich in het ziekenhuis even gauw een paar boterhammen geven, omdat 't anders te laat wordt voor zijn spreekuur.’

‘Ik ben wel eens bang, dat die paar boterhammen er ook bij inschieten,’ zuchtte Mevrouw. ‘'t Is eigenlijk geen leven zóó, altijd werken... En wat zien wij hem ooit?’

Marion zag hoe een stille droefheid haar moeder's gezicht verzachtte en verinnigde. En zij besefte het plotseling: eigenlijk was Moeder altijd alleen. Voor Vader was er alleen het werk, dat almaar meer geworden was met de jaren, Judith en zij hadden haar eigen leven, en Jacob in Indië zoo ver, Jacob, die Moeder's lieveling was... Arme Moeder, dacht Marion, en een zachtheid als maar zelden vervulde haar hart.

Het binnenvallen van Juut brak haar peinzen plotseling af. Met een snellen schuif van haar lange beenen zat Juut achter haar bordje; haar oogen zochten de tafel af.

‘Hè Moeder, geeft u maar gauw wat. 'k Wou zoo graag nog wat werken voordat de jongens komen.’

‘Jakkes Juut, die ijver van jou wordt bepaald onmatig. Een beleediging van den goeden smaak!’

Marion zei het als een scherts, maar haar stem klonk scherp en tusschen haar wenkbrauwen trok een rimpel.

‘Phu! Jij met je goeie smaak! Besteed die maar aan je jurken!’

Marion voelde een driftig antwoord in zich omhoog schieten, maar haar trots weerhield haar plotseling van een krakeel met haar zuster, een kind nog, dacht ze geringschattend. En Juut stopte met de boterham, die haar moeder alvast voor haar had klaar gemaakt, haar mond zoo vol, dat er harerzijds voor nuttelooze disputen geen gelegenheid meer bestond.

De tijd verstreek. Er werd vrijwel zwijgend afgegeten.

‘Vader komt niet meer,’ constateerde Marion, met een blik op de klok, terwijl zij in de vingerkom haar druiven spoelde.

‘'k Was er wel bang voor,’ zuchtte haar moeder.

‘'k Begrijp niet dat Vader het niet een beetje beperkt, al dat werk, en eens wat aan anderen overlaat. Zoo jong is hij toch niet meer!’

‘Je weet wel dat je vader moeilijk iets aan anderen overlaat. En bovendien, de menschen komen nu eenmaal naar zijn kliniek om door hèm geholpen te worden en niet door een assistent.’

‘Eéns moet immers toch een ander het werk overnemen,’ hield Marion vol. ‘Dan kun je er toch beter bijtijds mee beginnen, inplaats je tot 't laatst toe zoo af te beulen. En als we nu arm waren...!’

‘Praat toch niet zoo onwijs, Marion!’ stoof Juut op. ‘Of dàt er nou wat mee te maken heeft! Werk dat je... ik bedoel werk waar je echt om geeft, dat doe je toch niet om geld of zoo... dat doe je... nou,

omdat je 't niet laten kunt...' Er lag een flauwe blos over haar mager gezichtje; vonkjes flitsten in haar felle oogen. 'Maar daar snap jij natuurlijk niks van!' hoonde ze.

Met moeite onderdrukte Marion een gekrenktheid die zij niet toonen wilde. Een luchtige spotternij krulde haar lippen.

'Inderdaad lieve zuster, ik heb de hoogte van uw levenswijsheid nog niet bereikt. Maar ik wanhoop niet aan de toekomst, met zùlk een voorbeeld.'

Maar Juut's woorden met hun fellen, smalenden klank bleven in haar nazeuren en schrijnen. Al hooger steeg de geprikkeldheid in haar, terwijl zij in de lichte zachtheid van den voorjaarsmiddag de lange wandeling van Huize 'Parkwijk' naar de gracht, waar Oma woonde, ondernam. Zij wilde de auto niet en zij nam geen tram, zij had zich nu eenmaal voorgenomen te loopen, omdat 't zoo'n zalige vroegvoorjaarsdag was, omdat zij zich van deze wandeling in de nieuwe feestelijke jurk, het bonten jasje losjes erover, in de eerste blijheid van luwheid en zon, iets wonder-feestelijks had voorgesteld. Maar zij liep met driftige passen, de scherpe rimpel boven haar misnoegde oogen; zij vond de straten saai, de huizen leelijk, de menschen mal. Zij ergerde zich onuitsprekelijk aan een jongen, die haar voor de voeten liep en met een wat schaapachtige verwondering naar haar booze oogen opkeek, en graag had zij in haar plotselingen redeloozen afkeer hem met haar wandelstokje van zich afgeslagen.

Aan het stille oude grachthuis moest de bel het ontgelden. Zij hoorde het daverende gelui lang en langzaam uitsterven en berekende de ergernis van Jaantje in de keuken en van Oma in den salon. En dit deed plotseling een lachje om haar lippen kriebelen.

‘O, bent ù 't!’ constateerde Jaantje met veelzeggenden nadruk. ‘Ik docht al...’

‘Goeden middag Jaantje,’ sneed Marion met spottende beleefdheid de ontboezeming af. Zij liep de schemerige vestibule in en zette haar wandelstokje weg.

‘Uw Gro'ma zit boven-voor,’ lichtte het in haar wiek geschoten Jaantje afgemeten in, terwijl zij, stijfjes-bedaard in haar stijf-uitstaande paars-katoenen japon zich omkeerde en de zware voordeur sloot, zoo voorzichtig als was het een broze kostbaarheid, die zij hanteerde.

‘Een zeldzaam verschijnsel, Adriana,’ plaagde Marion, ‘nademaal wij gewend zijn onze grootmama in het onderhuis aan te treffen.’

Jaantje kneep haar dunne oude lippen samen en antwoordde niet.

Welzeker, wees jij maar de wijste, dacht Marion met een halven zucht, terwijl zij de zwaar-belooperde trap opstapte.

In de ruime voorkamer met haar twee hooge, smalle ramen met de kleine, deels nog paarse ruitjes, waar na de vroege morgenuren geen zon meer binnenkwam, vond zij Oma op haar gewone plaats bij het

rechtsche venster in haar hoog- en rechtgerugden leunstoel, de handen op de leeuwenkoppen van de armleuningen, het kleine hoofd, met het strak-weggekapte witte haar, recht op de schouders, zonder dat het ook maar even den steun zocht van het door den tijd verbleekte gobelin daarachter.

Marion boog zich over haar, en drukte een vluchtigen kus op het roze voorhoofd, door geen rimpeltje doorgroefd.

‘Zoo Oma, bent u weer beter?’ vroeg zij, zoo achteloos-vriendelijk of zij op deze vraag maar nauwelijks een antwoord verwachtte.

Oma kuchte.

‘Dag Marion, zie ik je eindelijk weer eens?... Nee, ga niet daar tegen de vensterbank hangen, dat kan ik niet uitstaan. Neem een stoel als een behoorlijk mensch. En zou je je mantel niet afdoen? Of ben je van plan om zoo dadelijk maar weer op te stappen?’

‘O nee, Oma, ik vind 't veel te prettig hier,’ antwoordde Marion zoetsappig.

Het verbaasde haar toen zij, na haar mantel afgelegd en uitvoerig toilet gemaakt te hebben, op een van Oma's ongemakkelijke stoelen zat, dat de repliek hierop uitbleef. Maar Oma had iets anders af te doen.

‘Nee, ik ben niet beter. Maar ik ben nu eenmaal niet zooals jullie, die bij iedere wissewas in bed kruipt.’

‘'t Menschelijk geslacht ontaardt, Oma,’ zuchtte Marion ernstig.

De oude dame keek haar strak aan, alsof zij deze ernst niet bijster vertrouwde.

‘Waarom heb je Judith niet bij je?’ vroeg zij onverwachts.

‘Judith wenscht niet meer aan een handje meegenomen te worden, Oma. En bovendien had ze voor vanmiddag onmatige werkplannen.’

‘Ja, Judith is een ijverig meisje,’ prees Oma en Marion zag even een zachtheid langs het scherpe oude gezicht trekken. ‘'t Is maar jammer, dat zij haar ijver aan zulke nuttelooze zaken besteedt. Nutteloos voor een vrouw tenminste.’

Het prikkelde Marion tot tegenspraak.

‘Wat wou u dan? Moeten we soms allemaal kousen breien en kamers doen of kindertjes zoethouden? Mag een vrouw niet studeeren als ze zoo'n vlug verstand heeft als Juut?’

‘Een vrouw hoort achter 't theeblad en in de kinderkamer,’ hield de oude dame koppig vol. ‘En als ze daar eenmaal zit dan heeft ze zoo'n hoofd vol geleerdheid niet noodig.’

‘Als ze daar eenmaal zit, juist!’ ving Marion haar handig, ‘maar ze weet nooit van te voren of ze daar wel komen zal. En mag ze dan haar gaven niet gebruiken?’

‘Geleerde vrouwen zijn onuitstaanbare wezens,’ verklaarde Oma onredelijk, met dun genepen lippen.

Even doorflitste Marion de herinnering aan haar eigen spottende woorden van dien morgen, dat zij geleerdheid een onflatteuse dracht vond voor een vrouw, maar zij zou liever het puntje van haar tong afbijten, dan dit aan Oma te bekennen. Oma moest

je nu eenmaal tegenspreken, dat kon niet anders. En bovendien, zooals Oma 't zei wàs 't niet waar.

‘Ik vind dan,’ zei ze bijna heftig, ‘dat een heeleboel vrouwen, die wat geleerd hebben en het goed weten te gebruiken, heel wat nuttiger in de wereld zijn dan zoovelen die maar stomweg achter een kinderwagen rondsjokken of kousen stoppen voor d'r man!’

‘Ik begrijp niet, waarom jij niet met je Engelsche studie bent voortgegaan, wanneer je toch die knappe vrouwen zoo nuttig vindt!’ zei Oma effen en in haar bijdehande oude oogjes flitste het.

Een lachje kwam om Marion's lippen glijden. Behaaglijk strekte zij haar slanke beenen en schudde haar krullen.

‘Ik? O, ik ben nu eenmaal geen kei. Aan mij zijn de goede gaven van de wetenschap toch maar verspild, ziet u. En bovendien, ik ben zoo verschrikkelijk lui. Ik hou van een makkelijk leven en prettige dingen en geen hoofdbreken.’

‘En van mooie kleeren, en goed eten en uitgaan...’ vulde de oude dame scherp aan.

‘Precies!’ lachte Marion. ‘Zoo kunt u er nog wel 'n paar noemen. Dan is 't wéér raak.’

‘Welzeker, je moet er je vooral nog op verhoovaardigen!’

‘Doe ik dat?’ vroeg Marion onschuldig. ‘Heelemaal niet! Ik laat u alleen maar hooren wat een zelfkennis ik heb.’

‘Dan mocht je wel eens beginnen met wat aan jezelf te verbeteren.’

‘Ajakkes Oma, hoe saai!’

Oma's dunne lippen nepen zich tot een streep.

‘Je bent een echte De Greeff! Die hebben allemaal zoo weinig gevoel voor deugdzaamheid!’

Met een schok zat Marion overeind, verstrakt van hoofd tot voeten. In een flits zag zij dat andere Grootouder-paar, Vader's ouders, in hun knusse dorpshuisje, lieflijkste herinnering van haar jeugd, de gebogen grootvader met zijn zachte handen en oogen en zijn liefdevol vermaan, het zonnige grootmoedertje, zoo teer en fijntjes, dat zij, als stevige meid van veertien, haar als een veertje van den grond had kunnen lichten. Uren, zoo goed en gelukkig als nergens in de wereld had ze onder dat roode puntdak beleefd... Zij zag den smallen neus met de scherpe trekken, de koele oogen, den dunnen mond in het oude gezicht tegenover haar; haar hart bonsde op in een wild verzet, een gloed overstroomde haar blanke huid en hartstochtelijk gooide zij eruit:

‘Ik ben dan maar blij dat ik geen Van Eyck van Borselen ben, want die zijn allemaal even koud en met zichzelf ingenomen!’

In de stilte die viel hoorde zij het bonzen van haar hart, het bloedruischen achter haar ooren, den naklank van haar eigen heftige woorden. Zij zag Oma's lippen bewegen, een flauwe blos haar voorhoofd kleuren en weer verdwijnen en wachtte op de ontlading van toorn en verontwaardiging, die op komst was. Maar toen Oma de lippen opende voor het eerste woord, overviel haar een hoestbui, die

haar schouders schudde, de aren aan haar rood wordend voorhoofd zwellen deed. Wachtend tot het geweld wat minderen zou, voelde Marion de strakke spanning van haar verontwaardiging verslappen. Wat 'n onzin eigenlijk om je zoo op te winden over 'n paar onnoozele woorden van 'n oud mensch! Een oud mensch, ja, dat was Oma toch, drie en tachtig, dan kwam wat je zei er niet zoo erg meer opaan...

Oma hapte naar lucht en trachtte den aanval te ondernemen, maar het lukte nog niet, tot ze eindelijk moe en amechtig neerzat en uithijgend zich alvast oprichtte om klaar te zijn.

'Zeg maar niets, Oma,' zei Marion met een glimlach. 'Ik weet 't allang. En bovendien, zoo erg heb ik 't ook niet gemeend... net zoomin als u!'

'Ik heb niets gezegd, dat ik niet meen!' verklaarde Oma met zooveel heftigen nadruk als haar benauwde keel gedoogde, maar zij bekocht het met een nieuwe hoestbui.

Het trof Marion, hoe het altijd bedrieglijk jeugdige gezicht in de uitputting van het hoesten plots verouderde en verviel. Vreemd zooiets met Oma, die nooit wat had, van wie je verwachtte dat ze wel honderd jaar zou worden... Het stemde haar ongewoon zacht jegens de bedillige scherpe oude vrouw, van wie zij voor 't eerst eigenlijk begreep, dat toch werkelijk elke dag haar laatste wel kon zijn.

'Wat is er met u, Oma? Hebt u kou gevat? U moest eens een dokter laten komen. Zal ik hem eens voor u opbellen?'

‘Wou je me nu zoo'n onnutten pillendraaier op 't lijf sturen? Dank je wel. Als ik kou gevat heb, kan ik mezelf wel genezen, dat heb ik mijn heele leven gedaan. En als ik ziek moet worden en doodgaan, dan heb ik daar geen dokter bij noodig. Daar heb ik nu den leeftijd voor!’

Marion zei maar niets meer; ze zou thuis wel eens zeggen van die hoest van Oma. En haar belangstelling, dat warmere gevoel van zooeven, het was ook alweer weggeslonken. Er kwam een onoverwinnelijke drang tot geeuwen door haar kaken kruipen. Zij keek naar buiten, waar de voorjaarszon langs het knoppige hout van de grachtboomen speelde en een zachten middaggloed legde op de huizen aan den overkant. Voorjaar... en hier in deze kamer waar nooit zon kwam en waar 't duf rook naar oude dingen, was 't schemerig en kil. Kom, ze ging weg. Het was alweer mooi geweest. En dank zij de welgezindheid der goden was 't nog zonder ernstige conflicten afgeloopen, maar dan moest 't ook niet langer duren...

Onmerkbaar geeuwde zij, en rekte, terwijl zij opstond, haar stijf geworden spieren.

‘Nu Oma, ik ga maar weer...’

‘Zoo, heb je er alweer genoeg van? Ga je gang maar, hoor.’

Marion liet 't langs zich heen gaan.

‘Moeder kon niet weg vandaag en morgen waarschijnlijk ook niet. Maar dàn komt ze stellig naar u kijken.’

‘Ja, jullie hebben 't allemaal zoo druk! Ik begrijp alleen niet goed waarmee.’

Lang en recht stond Marion voor de oude dame in haar stoel. Diep ademend trok zij haar schouders achteruit en voelde de kracht van haar gezonde jonge lichaam. Een heerlijk gevoel was dat. Oma's bijziende maar pientere oogjes knipperden even, terwijl zij langs de slanke meisjesgestalte omhoog keek.

‘Zoo, je hebt maar weer 's een nieuw japonnetje aan, zie ik nu.’

Haar dorre vingers betastten de zij, haar dunne lippen trokken spits. ‘In mìjn jonge jaren dròegen we geen zij op een doordeweekschen dag!’

‘De zegeningen der vooruitgang, Oma. Tegenwoordig zien we er op een doordeweekschen dag graag even aardig uit als op den dag des Heeren.’

‘Die spotternijen behooren zeker ook tot de zegeningen der vooruitgang?’

‘Ik spot niet, Oma.’

De oude vrouw maakte een minachtend snuifgeluid.

‘'t Is een mooie wereld tegenwoordig! Verderf en verdwazing overal en een jeugd, die geen respect kent. - En waar ga je nou naar toe?’

‘Gezellig ergens teaen, Oma. En misschien wat dansen. En vanavond de cinema of zooiets...’

Het was volstrekt niet waar, dat zij dit alles van plan was, maar zij vond er een boosaardig genoegen in om haar grootmoeder met de opsomming van deze wufte vermaken te prikkelen. - Shameful,

dacht ze, maar zij voelde zich niet eens zoo erg schuldig.

‘Je néémt 't ervan,’ zei Oma wrang.

Marion lachte. Haar geprikkeldheid en moedeloosheid waren verdwenen; zij voelde zich alleen maar jong en overmoedig.

‘Kan je doen, als je de kleindochter van een rijke grootmoeder bent!’

Zij vond het geraden nu maar ijlings te verdwijnen, voor een storm losbarstte. In een omhelzing benam zij Oma elke kans tot een treffend antwoord.

‘Dag Oma. Nu ga ik heusch. Ik zal niet zoo héél erg lang meer wegblijven. En zult u nou wat aan die hoest doen? Of wil ik den dokter nog opbellen? Ik heb verkondigd dat u honderd jaar wordt en daar moet u me nou niet in teleurstellen.’

Oma was er werkelijk een beetje van overrompeld; er kwam geen woord. Zij schudde alleen maar het hoofd en zelfs leek 't of een zweem van een lachje langs haar dunne lippen speelde.

Toen Marion al bij de deur stond, riep Oma haar nog eens terug.

‘Hier,’ commandeerde zij, ‘neem dit voor je moeder mee, maar vergeet of verlies 't niet.’

Nonchalant schoof Marion het opgevouwen krantje onder den omslag van haar tasch.

‘Wij zullen het waardevolle document bewaken als onze oogappel.’

‘Ja, dat zie ik. Voor je een straat verder bent, is 't eruit gevallen.’

Met een diepen zucht, die haar borst verwijdde, herademde Marion toen zij onder de grachtboomen liep.

Hoe zalig was 't hier na Oma's duffe kille kamer! Zij voelde de zoelheid van de lucht, het aaien van het windje, met genot luisterde zij naar het geluid van haar voetstappen, die veerden, licht en vlug, over de ongelijke keien.

Zonder erbij te denken was zij doorgeloopen tot de mondaine tearoom, waar zij gewend was de vrienden en vriendinnen te ontmoeten. Het was er al druk, niet veel tafeltjes meer onbezet, uit de achterzaal waar gedanst werd, kwam de muziek haar tegenzweven. Zij groette hier en daar, bekende gezichten genoeg, maar niemand van het gewone clubje. Het prikkelde haar snel-omslaande stemming, als een kind dat zijn zin niet krijgt wou ze wel meteen omkeeren. Toen lag daar plotseling een hand op haar schouder en omziend keek zij in een donzig-wit overpoederd gezichtje waarin een knalrood mondje stond als een hartvormig versiersel. Joep! En achter haar den onafscheidelijken Tom. En Eddy Römer. En Hermine.

‘Waar komen jullie vandaan? Ik had je net opgegeven!’

‘We zochten jou,’ verklaarde Eddy, naar voren dringend.

‘Eddy tenminste!’ corrigeerde Hermine snibbig.

‘Versteht sich!’ lachte Marion vroolijk.

‘Kom lui, laten we een plaatsje zoeken.’ Joep's groote blauwe poppenoogen speurden om zich heen.

‘Ik zie daar iets geschikts vlak bij een schat van 'n meneertje met 'n blonde pomade-snor. Een geschikte verovering voor jou, Hermine.’

‘Ik gun 'm je, hoor!’ zei Hermine zuurzoet.

‘En nu een lafenis!’ verzuchtte Joep, in haar zetel ploffend. ‘Ik smacht gewoon!’

‘Ik ook. Maar anders,’ zei Eddy, die een stoel naast Marion had veroverd en van onder zijn glad weggekamd blond haar en laag voorhoofd sentimenteele blikken naar haar opzond. Het ergerde haar plotseling bovenmate. Ze vond hem dom en fattig en onbenullig; met een strakken rimpel tusschen haar wenkbrauwen keerde zij zich van hem af. Dan was Tom toch beter te verdragen, al begon en eindigde voor hem de wereld met sport. Hij bemoeide zich met niemand dan met Joep en het gezicht, dat hij naar haar toegekeerd hield, was enkel trouwhartigheid. Maar Joep zat langs Hermine heen het meneertje met den pomadesnor te belonken en Hermine, de ellebogen op tafel, een cigaret tusschen de opzichtig beringde vingers, loerde met een fellen blik in de bolle oogen van tafeltje tot tafeltje.

Weerzin kropte in Marion omhoog of zij hen allen voor 't eerst pas zag. Zij was vergeten, dat zij Eddy's zorgzame attenties toch vaak wel had gewaardeerd, dat Joep een vroolijke, altijd goedgehumeurde kameraad was en Tom een hartelijke goeierd. Een banaal en onbenullig troepje vond ze hen, Joep harteloos met haar eeuwige geflirt en Tommie aan haar rokken; Hermine met al haar ringen, haar collier en haar

enorme oorhangers ondraaglijk ordinair. En daar hoorde zij bij, daar amuseerde zij zich mee, dag na dag... Hè, ze kreeg 't er warm van. Benauwd was 't hier tusschen al die menschen! Zij liet het bonten jasje van haar schouders glijden, over de stoelleuning. Rijzig en recht zat zij daar in de gladomspannende roestroode zijde, naar omlaag rijk en welig uitplooiend, de wenkbrauwen strak boven de verdonkerde oogen, de kleine trotsche mond misprijzend neergebogen. Toen zag zij hoe Hermine's bolle oogen, haar monsterend, nog iets boller werden en zij zwijgend een dun-misprijzend mondje trok. Zij herinnerde zich hoe zij dit precies zóó had voorzien vanmorgen en plotseling weer geamuseerd, voelde zij een lachje om haar mondhoeken kruipen.

Eddy nam 't waar. ‘Ga je mee dansen, Marion?’

‘Dank je Eddy, vanmiddag niet.’

‘Waarom niet? Ben je boos om iets?’ vroeg hij vertrouwelijk dicht aan haar oor.

‘Not at all,’ zei ze luchtig. ‘Maar ik heb geen zin vanmiddag.’

‘'t Is ook veel te vol,’ vond Hermine. ‘En oervervelend publiek.’

‘Geen keus bij?’ informeerde Joep.

‘We zullen wel 's voor je rondkijken hoor, en je een keurcollectie thuis sturen,’ plaagde Tom goedig.

‘Je bent zeker bang dat ik niet aan den man kom,’ snibde Hermien met een humeurig mondje.

‘Wil je niet rooken, Marion?’ Eddy hield haar

zijn cigarettenkoker voor, een luxueus voorwerp van zilver met gouden initialen.

‘Dank je wel, m'n jongen. Vandaag niets uit dat pronkstuk van jou.’

‘M'n jongen, m'n jongen...’ pruttelde de in zijn wiek geschoten Eddy. ‘Je doet zoo moederlijk of je veertig bent.’

‘Naast jouw onmondigheid voel ik me ook zéér moederlijk,’ plaagde zij met een spotglimp in haar oogen.

‘Je bent zoo vreemd vandaag,’ klaagde hij fluisterend. ‘Heelemaal niet lief.’

‘Jakkes Eddy, doe niet zoo wee als je geen draai om je bol wil hebben!’ Marion zei het ongeduldig, het driftige bloed schoot haar naar de wangen, maar even plotseling vloeide het terug; zij zweeg, haar oogen werden donkerder. Toen zei ze rustig: ‘Kijk, daar is Peter ook.’ - En Vic! juichte een innerlijke stem, maar juist die woorden sprak zij niet uit.

‘Zóó, Mr. Victor Fontange, daal je weer 's af tot dit gezelschap van nederige lieden?’

‘Ja Joepje, de herinnering aan jouw aanminnigheden liet me geen rust, al weet ik ze onder Tommie's permanente hoede. - Hermine, kind, ben jij weer bezig je te vergiftigen? Foei foei, mogen kleine meisjes cocktails drinken? En je hoeveelste cigaret is dit?’

‘Gaat 't je iets aan?’ vroeg ze driest, maar haar spits mondje lachte behaagziek en achter de blauwe rookwolkjes lonkten haar oogen.

- Spook, dacht Marion en zij wendde het hoofd

af tot haar oogen die van Peter Donselman ontmoetten, die bijziende, altijd wat knipperende oogen, achter de groote ronde brilleglazen in het ernstige gezicht. Hij knikte haar toe op zijn gewone bedachtzame manier.

‘Zoo Marionneke... hoe gaat 't jou? Je ziet er zoo... zoo weelderig uit vandaag. Vorstelijk...’

Zij lachte, gestreeld door dit complimentje van Peter, die nooit zulke dingen zei.

‘Wat 'n mal misbruik van het woord weelderig! Ik droeg nog nooit zoo weinig versierselen als vandaag.’

‘Dáár zit 't ook niet in. Het is...’ Maar Peter, meer thuis in de domeinen der klassieke letteren dan in die van vrouwentooi, kon het woord dat hij zocht niet vinden. ‘Hier, onze vriend Victor, zou beter kunnen zeggen waardoor je zoo'n bizondere verschijning bent. Dat is zoo'n schoonheidsexpert!’

Maar ‘vriend Victor’ scheen heelemaal op te gaan in een schermutseling met Hermine, waarbij veel gelachen werd en Marion, met een trotsch saamgenepen mond en vonkende oogen gooide het hoofd in den nek en keek een anderen kant uit. Als hij 't zoo druk had met Hermine, háár best! Hij hoefde niet te denken dat zij om zijn attentie verlegen zat!

‘Gunst Marion! Wat voor wonderlijke lectuur sleep jij mee? De Kerkbode!’ Joep had het half uit Marion's tasch tevoorschijn stekende krantje te pakken en vouwde het open. ‘Vrijzinnig Godsdienstig Weekblad! Ben jij vrijzinnig godsdienstig? Hoe

kom je dááráán?' Joep proestte. 'Om te gillen zeg! Dat is toch niet besmettelijk?'

'Toe Joep, doe niet zoo misselijk! Geef hier!' gebood Marion geprikkeld.

Maar Joep was door 't dolle heen.

'Nee kind, zooiets zeldzaams valt me niet elken dag tebeurt. Even genieten... 'Het betere Leven'... Wat is dat voor 'n leven?... Ik heb altijd gehoord: geen beter leven dan een goed leven. Eigenwijze lui zijn dat, zeg! En hier... 'Neem het kruis op u. O foei nee, moet je juist niet doen! En kijk eens hier een gedicht!... Ajakkes, hoe suf! Is dat nou ook al vrijzinnig godsdienstig? Zal ik 't voorlezen jongens? Ik declameer aanbiddelijk... Of de advertenties... allemaal vrijzinnig godsdienstige advertenties...'

'Doe niet zoo vervloekt kinderachtig!' schold Eddy, 'geef hier dat ding, Joep!'

Hij deed in 't wilde een greep, maar Joep, die er op verdacht was, hield het blaadje net buiten zijn bereik.

'Gebruikt vrijzinnige kruidenazijn... en kleeding naar maat...' Joep smoorde bijna. 'O, sta me bij... vrijzinnig godsdienstige breukbanden...'

'Joep, je wordt shocking, nu is 't uit!' Hermine deed een greep, maar faalde zooals Eddy.

'Gunst, het is aan jullie niet besteed,' zei Joep geringschattend, en kalm opeens of ze heelemaal niet gelachen had, vouwde ze het krantje dicht. Maar plots hield haar blik stil, haar wenkbrauwen gingen

langzaam omhoog. In haar kanten zakdoekje proestte zij:

‘Nee maar, zeg! Dit moeten jullie even hooren! Een denderende mop! Idioot!’ En met een stembuiging of zij een lyrisch gedicht declameerde, las zij:

‘Wie is bereid om voor den tijd van minstens zes maanden in het gezin van een kunstschilder, waar de vrouw door ziekte aan bed gekluisterd is... - Beeldig hè, dat gekluisterd?... Lente rijs, verbreek uw kluisters...’

‘Kom, schiet op,’ gebood Vic, ‘jouw interrupties interesseeren ons niet!’

‘Nou vooruit dan, waar was ik? O ja: waar de vrouw door ziekte aan bed gekluisterd is... het huishouden te doen? Al vele maanden is het den man, op wien alle zorg voor zieke en gezin rust, onmogelijk om te werken. - Gezellig hè, zoo'n man met een huishoudschort voor en een verpleegstersmuts op!’ Met een plotselingen overgang liet Joep haar stem dalen tot den diepsten, theatraalsten klank en met ten hemel geslagen oogen declameerde zij: ‘Er is géén hulp! Er is géén geld...’

‘Prettig baantje wordt dat!’ spotte Hermine.

‘Nietwaar? Hoor maar verder: Zes maanden hulp beteekent voor hem zes maanden kunnen werken - zonder z'n huishoudschort bedoelt ie! -. Zij, die tot deze hulp bereid is moet goed beseffen, dat de taak zwaar zal zijn en het leven dat haar wacht uiterst sober. Eenige vergoeding kan natuurlijk niet worden aangeboden. - Alleen een vriendelijke behandeling,

een plasdankje en een goed getuigschrift!' Joep gierde. 'O jongens, wat 'n bak! Zullen we d'r op schrijven?'

'Ook 'n methode,' joolde Tom. 'Ga ik óók 's probeeren. Koopen zonder geld... en niemand doet je wat als je van te voren zegt dat je 't niet hebt.'

'Staat alleen te bezien of je 't krijgt!' meende Eddy, 'want 't zijn niet allemaal in de wereld zulke gekken als dèze.'

'Echte artistenbrutaliteit!' hoonde Hermine. 'Die zijn allemaal zoo'n beetje getikt en denken dat de wereld om hen draait!'

'Zeg Vic,' informeerde Tom, 'is daar nou geen juridisch kantje aan? Ik bedoel: mag dat nou maar zoo?'

Vic lachte even met een geringschattend schouderophalen.

'Waarom zou 't nìet mogen? Vragen staat vrij. Wie idioot genoeg wil zijn om op zooiets in te gaan moet 't zelf weten.'

'Waarom moet je daar idioot voor zijn? Dat moet je me eens vertellen!' Hard en donker viel Marion's stem in het luchtige, spotzieke heen-en-weer gepraat. Recht en hoog zat ze daar, de kleine mond in den trotschen boog, een dreigende groef boven de flitsende oogen.

Een oogenblik was het doodstil, toen brak het stemmenrumoer aan alle kanten tegelijk los. Marion luisterde er niet naar, zij zag niet de verbaasde of lachende pretgezichten, zij zag niet anders dan dat

ééne gezicht, waar haar hart naar uitging, maar dat zij in dit oogenblik bijna haatte om dat geringschattende lachje, om dat smalende schouderophalen. Wat de anderen zeiden, dat was niets geweest, wat flauwe onbenulligheden, wat los gespot, dat deerde niet... Maar zìjn woorden waren koel en wondend geweest. Alleen op zìjn antwoord wachtte ze, strak en fel.

‘Omdat 't,’ zei hij kalm en bijna achteloos tegen haar gespannenheid in, ‘het toppunt van dwaasheid zou zijn op een dergelijke manier het beste van jezelf te geven voor lieden van wie je niet anders weet, dan dat ze onmaatschappelijken zijn.’

‘Onmaatschappelijken...?’

‘Wat anders? Wie wat is en kan schept zich een eigen plaats in de maatschappij en handhaaft die en heeft 't niet noodig te parasiteeren op de gemeenschap, zooals deze meneer.’

‘En als je tegenslag hebt... ziekte... en dat de menschen nu eenmaal weinig schilderijen koopen?’

‘Dat laatste bewijst alleen dat het werk onnoodig en dus onmaatschappelijk is. Dan moet zoo iemand de huik maar naar den wind weten te hangen.’

‘God, wat ben jij een Farizeeër!’ zei Marion diep en fel.

‘Ik wist niet dat jij zulk artiestenbloed had,’ antwoordde hij, en zijn stem, schoon plagend, had weer dien warmen streelenden klank van zoo vaak. ‘En zoo'n idealiste.’

Eddy legde zijn zeer gesoigneerde hand op Ma-

rion's arm, die zij wegrukte, want geen aanraking kon ze velen op dit oogenblik. Overredend probeerde hij:

‘Maar Marionneke, dat je nu zelf niet inziet hoe mal dat is, dat iemand zoomaar in 't wilde weg een beroep doet op vreemde menschen en daar een opoffering van vraagt, die alleen je allerbeste vrienden... of familie... maar voor je over kunnen hebben!’

‘En als je die nou niet hebt? En als je nou diep in den nood zit?’

‘Hm, dan doe je dit nòg niet, kindje,’ oreerde Eddy gewichtig. ‘Zooiets dòèt men niet...’

‘Wat weet jij ervan wat 'n mensch doet, wie 't water tot aan de lippen is gekomen?’ smaalde Marion hartstochtelijk.

‘Zou jìj 't dan doen als je in zulke omstandigheden verkeerde?’ vroeg Hermine en een sarrig lachje trok haar mondhoeken op. ‘Let nù maar eens op wat ze zegt, Vic!’ Zij keerde haar gezicht naar dat van Victor, keek hem diep in de oogen.

Ergernis, verdriet, boosheid - zij wist het zelf niet - sprongen in Marion omhoog; een afkeer van hen allen, die haar prikkelde tot het uiterste. Kalm over haar moeilijk bedwongen hevigheid heen zei ze:

‘Ik... dat weet ik niet. Ik kan me dien toestand niet indenken. Misschien zou ik het niet doen. Maar daarom hoef ik het van een ander toch nog niet verachtelijk te vinden of belachelijk.’

‘Schrijf jij er dan op als je 't zoo gewoon vindt,’ had Joep eensklaps den inval.

‘Ja, dat kun je net denken!’ spotte Hermine, ‘theorie en practijk!’

‘Dat kon je nog wel 's tegenvallen,’ zei Marion en haar oogen zagen met zulk een felheid in die van Hermine, dat deze even den blik afwendde.

‘Opschepperij, Marionnetje!’ lachte Tom goedig en Joep, voor wie 't alweer een pretje werd, dolde:

‘Dòe 't dan als je durft! Maar dat durf je nooit!’

Even verstilde er iets in Marion. 't Was of er een aarzeling in haar viel, als werd ze voor iets gewaarschuwd. Zonder dat zij 't zelf wilde, zochten haar oogen het gezicht van Vic tegenover haar. Het keek lachend in het hare, met warme oogen. Maar toch was er in dien lach iets, dat haar prikkelde, haar ophitste tot verzet. Zij gooide het hoofd achterover en met den ouden weerspannigen overmoed tartte ze:

‘Ik voel er alles voor om 't nu juist wèl te doen.’

Even antwoordde niemand.

‘Doe geen domme dingen, Marion,’ zei een ernstige stem.

Het was Peter Donselman en het trof Marion plotseling, dat zij al dien tijd zijn stem nog niet gehoord had.

‘Zoo, vindt jij dit ook al dom?’ vroeg ze scherp.

‘Voor jou zou dit een domheid zijn, ja. Al vind ik de zaak op zichzelf nu niet zoo mal als de algemeene opinie dit blijkbaar doet. Maar tot iemand als jij is deze oproep zeker niet gericht.’

‘Die kun je incasseeren, Marion!’ genoot Her-

mine. ‘Hij bedoelt dat ze aan verwende poppetjes toch niets hebben.’

Peter keek een beetje verslagen bij deze weinig vriendelijke interpretatie van zijn woorden.

‘Dàt wou ik niet zeggen... ik meen...’

‘Zeker, wat je meent is best,’ spotte Marion koeltjes. ‘Maar ìk meen 't óók wanneer ik zeg, dat ik van plan ben ernstig naar dezen post te solliciteeren.’

‘Wou je 't heusch doen? Marionneke...’ Eddy's stem sloeg over van schrik.

‘Welzeker, lieve jongen. En als er geen andere ernstige gegadigden zijn, dan krìjg ik 't misschien wel ook!’

Joep klapte in de handen. In haar groote blauwe kinderoogen dansten de pretvonkjes.

‘O, Marion wat 'n mop! Maar je dòet 't niet?’

‘Ik ben niet gewend terug te krabbelen als ik eenmaal ja gezegd heb.’

‘Wedden!’ vond de sportieve Tom.

‘Als dat je plezier doet - best!’

‘Accoord!’ zei Tom.

Joep zuchtte van zaligheid. ‘Jullie hebt 't gehoord, jullie bent allemaal getuigen... Nou Marion, je weet 't...!’

‘Aangenomen hoor!’ lachte Marion, zoo luchtig of het een afspraak voor een picnic gold.

Stil zat zij plotseling in den kring, in het geroezemoes van stemmen om haar heen. Als hoorde zij die voor 't eerst, zoo drong nu de muziek in haar ooren, de muziek met haar strak en jachtend rythme.

Er was overal gelach en gepraat, het gerucht van kopjes en glaswerk, het geritsel van kleeren. Het was alles zoo gewoon, zoo vertrouwd. Gezellig en intiem en toch had zij het vreemde gevoel dat opeens alle dingen anders waren geworden.

Maar zij schoof het met geweld van zich af en lachte.

‘Kom Petertje, zet niet zoo'n doodbiddersgezicht. Er gebeuren geen ongelukken.’

‘Dat valt nog af te wachten,’ zei Peter bedrukt.

‘Ach, ze doet 't immers niet,’ hoopte Eddy, met toch een zweem van twijfel in zijn naar Marion gekeerd gezicht.

‘Je hebt 'n hoogen dunk van me,’ lachte Marion. ‘Maar jij telt niet mee.’ Zij hief haar glas naar Peter, die daar maar zat en zweeg. ‘Wil je niet eens met me klinken op mijn aanstaand huishoudsterschap?’ Van Vic nam zij geen notitie meer.

Zij schoof het leege glas van zich weg, borg het nog slingerende krantje in haar tasch. Zij had er opeens genoeg van. Zij wilde weg uit dit alles, naar buiten loopen en alleen zijn.

Groot en slank stond zij daar en zag op het saamhokkende kringetje neer.

‘Adieu kinderen, ik ga. Amuseer je verder.’

Eddy sprong op. ‘Ik ga met je mee!’

‘No, my boy. Je blijft hier. Maar je mag mijn mantel aangeven. En dan mag je voor 't laatst mijn vertering nog eens betalen.’

Kalm en zeker vond zij haar weg tusschen de

menschen naar buiten. Daar hing het goud van de namiddagzon langs de gevels en spiegelde in winkelruiten. Er was het geschuifel van veel voeten, stemmen die opklonken en weer voorbijgingen. Een zoel windje woei langs haar wangen en boven de huizen was de lucht teeder blauw.

In diep gepeins gevangen liep Marion langzaam door de menschenvolle straten.

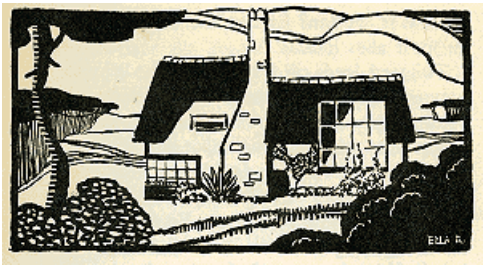

II

‘Zoo... en wat wou je me nu eigenlijk vertellen?’

Dr. de Greeff zette zijn bril af en schoof zich een eind terug van zijn groot schrijfbureau, volgestapeld met papieren en tijdschriften. Hij kwam juist terecht in de baan zonlicht, die door het zijraam van deze uitgebouwde tuinkamer binnenkwam en het trof Marion in dit verhelderende licht hoe sterk en wilskrachtig dit toch al oud geworden gezicht nog was, met de heldergrijze oogen onder de ruige wenkbrauwen, den sterken mond en kin, de gezond-roode huid onder het borstelige haar.

‘Ik kwam u vertellen dat ik 'n baantje heb.’

‘Dat je... Kom, praat nu geen malligheid. Daar heb ik geen tijd voor!’

‘Misschien is 't malligheid, ja,’ zei Marion met een halven zucht en een halven lach. ‘Maar de waarheid is 't niettemin.’

‘Wat is dat dan? En hoe kom je daar aan? Vertel nu maar alles ineens.’

Zwijgend legde zij Oma's ‘Kerkbode’ voor hem neer met den merkwaardigen oproep naar boven gevouwen, en een grooten witten brief. Zij lette op zijn gezicht terwijl hij las, maar kon er niet uit opmaken wat hij vond of dacht.

‘Nou... èn?’

‘Daar heb ik op geschreven. En dank zij de schitterende getuigenissen, die ik van mezelf heb afgelegd, heb ik het gekregen ook. Leest u den brief maar.’

Dr. de Greeff ging op het grapje niet in.

‘En wat zegt je moeder ervan?’

‘Mama?... O, die weet nog niet welke verrassing haar wacht.’

‘Zoo, dus dat heb je maar zoo op je eigen houtje bedisseld. En wat weet je nu van die menschen af? Zijn 't fatsoenlijke lui en wat scheelt die vrouw?’ Snel maar aandachtig las hij intusschen den brief.

‘God Pa, denkt u nu heusch dat ik dat allemaal weet? Dat zal ik wel merken als ik er ben!’

‘Dan kan 't net te laat zijn.’ Dr. de Greeff schudde het hoofd zooals men doet over de dwaasheden van een klein kind, dat niet wijzer is. ‘Hoor eens, ik wil je niet dwarsboomen, of je beletten iets te doen, dat je doen wilt of vindt dat je doen moet. Maar je hebt alweer op je gewone onbedachtzame manier iets aangepakt en je zult me niet kwalijk nemen, dat ik eerst doe wat jij verzuimd hebt en een paar informaties zie te krijgen. Ze zullen daar, aan

de Redactie van dat blad, wel iets meer weten.'

'Als u 't met alle geweld noodig vindt...' Een beetje kregel haalde zij de schouders op. Al die kouwe drukte... 'Dus overigens hebt u er niets op tegen?' vroeg ze en stond al op om weg te gaan. Even vond ze 't gek zichzelf dit te hooren vragen, ze deed immers tòch altijd wat ze wou...

'Erop tegen hebben...' Dr. de Greeff streek zich door het korte grijze haar. 'Och, waarom zou ik? Je bent oud en wijs, tenminste oud genoeg om zelf uit te maken wat je doen en laten moet.' Hij zweeg, maar het klonk of het laatste woord nog niet gezegd was. 'Marion,' zei hij plotseling, zich naar haar toekeerend en getroffen zag ze naar hem, want zachter klonk opeens zijn stem.

'Zeg eens, heb je dit behoorlijk overwogen vóór je het deed?'

Een flauwe blos kleurde haar wangen.

'Je moet toch ook wel eens iets durven aanpakken zonder dat je er eerst een week over nadenkt!'

'Dat wil dus zeggen, dat je je er maar blindelings in hebt gestort.' Zijn sterke heldere oogen waren in de hare, die zij toch niet neersloeg. 'En zeker met de bijgedachte: als 't niet lukt, dan maak ik er wel weer 'n end aan?'

Marion's gezicht werd plotseling strak, maar fel waren haar oogen.

'Dat heb ik niet gedacht. Ik heb wel 's meer iets laten schieten als ik er genoeg van had... of er het nut niet meer van inzag.

Maar iets als dit... Dit is wat anders...!'

Bijna verbaasd luisterde zij naar den sterken klank van haar eigen woorden. 't Leek of er een belofte in lag. Duidelijk besefte zij, dat zij dit avontuur - hoe het ook uit mocht vallen - ten einde toe zou moeten volbrengen. Haar kleine mond welfde zich weer in dien trotschen boog, haar blik week niet uit voor den helderen, vasten blik van haar vader en duidelijk voelde zij in dit oogenblik hoezeer zij zijn dochter was.

- Hoeveel van deze conferenties nog? dacht Marion, terwijl zij de gang af liep. Mama en Oma... En de vrienden en vriendinnen. Wonderlijk! Hèn zou zij dit het eerst verteld hebben, het resultaat van hun weddenschap... Een nerveus grimasje trok even aan haar mondhoeken... En nu voelde zij niet de minste haast om 't hen kalm triomfantelijk mee te deelen, om hun verbazing, hun vroolijkheid, hun spot te hooren. Nu, ze zou Joep wel even opbellen straks...

Mama's vragen en bezwaren waren vooral van practischen aard. Veel had zij trouwens in haar kalm geuite eerste verbazing niet te berde gebracht. Marion was 't van haar stille moeder gewend dat zij meer verzweeg dan uitsprak.

'Weten die menschen hoe weinig practische ervaring je hebt?'

Bijna had Marion meesmuilend geantwoord: - dat zullen ze wel merken. Maar zij hield het wijselijk nog binnen. 'Want die halve cursus aan de huishoud-

school, daar zal je ook wel niet veel van opgestreken hebben. En denk je nu heusch, dat je op die manier van eenig nut zult kunnen zijn?'

'Waarom niet?' zei Marion onwillig. 'Ik neem mijn hoofd en m'n handen mee.'

Haar moeder ging er al niet verder op in.

'En je garderobe, hoe staat 't daar mee? Je bent toch zeker niet van plan om met een half dozijn zijden japonnen te gaan? En huishoudschorten, heb je die?'

'Dat kan ik toch allemaal nog koopen! Ik heb nog bijna een heele week!' Maar met beschaming besefte zij, dat zij aan niets van dit alles gedacht had.

'Je moet 't zelf maar weten,' zuchtte mevrouw de Greeff. 'Als je maar bedenkt dat het niet zoo makkelijk is om je weer los te maken wanneer je je eenmaal gebonden hebt.'

Marion antwoordde niet. Een onwil tegen al die moeilijkheden en tegelijk een beklemming rezen donker in haar op.

Zij raakte dit onpleizierige gevoel niet kwijt voor ze dien middag bij Oma was.

Daar viel zij met de deur in huis. Met dezelfde woorden als dien morgen bij haar vader verkondigde zij haar nieuws:

'Ik kom u vertellen, Oma, dat ik een baantje heb...'

Oma zei niets, vroeg niets. Kalm en strak keek zij haar kleindochter in het gezicht en wachtte eenvoudig op verdere explicaties.

Marion vertelde het geval in den beknoptsten vorm

en op haar beurt wachtte zij, gespannen nieuwsgierig, op de uitbarsting van hoon, die haar ten deel zou vallen.

‘Wel wel, waar grillige, verwende meisjes al niet toe komen kunnen!’

Bijna had Marion geantwoord: - Dit is geen gril, Oma. Maar zij beet zich op de lippen, want het flitste door haar heen, dat het eigenlijk nog erger was dan een gril.

‘Als 't dan een gril is,’ sprak ze met een ootmoedig gezicht, ‘dan is 't er tenminste een, waar een ander plezier aan beleeft.’

‘Waar een ander de dupe van wordt, bedoel je.’

‘Oma,’ zei Marion, en onderdrukte een lachje, ‘u hebt 'n schandelijk lagen dunk van uw oudste kleindochter!’

‘Ik heb menschenkennis,’ zei Oma prompt en vinnig.

‘Had u dan ooit gedacht dat ik nog zoo ontzaglijk nuttig zou worden?’

Oma snoof met onuitsprekelijke geringschatting.

‘Ik beklaag de menschen, die jou thuisgestuurd krijgen.’

Marion schaterde 't uit.

‘O Oma, u bent toch 'n typ! Wilt u gelooven dat ik 't jammer voor u vind, dat u ongelijk zult krijgen!’

Weer buiten, de pret nog dansend in haar oogen, liep zij heel ongedacht Joep tegen 't lijf.

‘Ha Joepje! Je komt als door de goden gezonden. Ik was juist van plan je op te bellen. Je mag me

feliciteeren! En jou condoleer ik met het verlies van je weddenschap.'

'De weddenschap!... O Marion... Heb je 't gedaan? En heb je antwoord? Vertel gauw!'

'Er valt niet veel te vertellen, my dear. Ik heb een treffende brief geschreven en een even treffende teruggekregen. Nou, ik word met open armen verwacht. Aanstaande Maandag. Me baas heet Jan-Kees van Goyen en er zijn vier kinderen en ze wonen in een heidorp dat je op geen kaart kunt vinden.'

Joep was er sprakeloos van, en staarde met haar groote blauwe poppenoogen Marion vervaard aan.

'Dus... dus je gaat echt...? Het is geen mop?...'

'Natuurlijk. Wat dacht je anders?'

'O maar... ik... nee, dat had ik nooit gedacht. Dat je 't echt dòen zou. Ik bedoel... dat je ook werkelijk zou gáán...'

Joep hakkelde ontdaan en zij zag er zoo verschrikt uit of zij zou gaan schreien.

'Maar Joepje, wat dacht je dan? Dat ik na het schoone gebaar van mijn edelmoedig aanbod nu zou schrijven: - Spijt me wel meneer, maar 't zal niet gaan. 't Was maar een mop, ziet u...?'

Zij slenterden langs de fleurige winkels, met den stroom van drukte mee, een tijdlang zwijgend. Eindelijk verzuchtte Joep:

'Ik begrijp 't niet. Hoe kan je 't over je hart verkrijgen? Zie je er dan niet verschrikkelijk tegen op?'

'Lieve kind, mijn leven zal er wel niet mee gemoeid zijn,' spotte Marion ontwijkend.

‘En wat zeiden ze wel bij je thuis? En je grootmoeder?’ informeerde Joep, plotseling een nieuwen kant aan de zaak ontdekkend, geamuseerd.

‘O, wat ouders van dergelijke dochters alzoo plegen te zeggen in een dergelijk geval. En Oma beklaagt de menschen, die mij thuisgestuurd krijgen.’

Zij gierden er samen om en voor 't luchthartig Joepje had de zaak meteen haar zwarigheid verloren.

‘Kom zeg,’ stelde zij opgewonden voor, ‘laten we de andere lui opscharrelen en 't hun vertellen! Zooiets denderends hebben we nog nooit gehad!’

‘Onmogelijk! Ik moet geweldige inkoopen doen. En aangezien ik bezig ben degelijk te worden, stel ik die niet tot 't laatst uit, maar doe 't nu!’

‘Wàt dan allemaal?’ Joep, dol op winkelen, genoot al.

‘O van alles... zes katoenen jurken, zes bonte schorten, zes mouwschorten... Nou, en dan nog 'n paar klompen, denk ik. Mij dunkt, dat 's wel 'n nette uitrusting voor een fatsoenlijke meid-huishoudster. Of weet jij nog wat?’

‘Witte mutsen,’ gierde Joep.

‘Je bent achterlijk, Joepje. Dat teeken der dienstbaarheid is uit den tijd.’

Marion deed haar ongewone inkoopen met dezelfde nonchalante zwierigheid, waarmee zij anders haar zijden kousen en coquette hoedjes placht te kiezen. Het werd een respectabele uitzet, want telkens weer ontdekte zij iets, dat zij ‘in haar nieuwe functie broodnoodig zou hebben’,

tot stevige katoenen kousen en kaplaarzen toe.

Joep schaterde tranen. ‘Die trek je immers toch nooit aan!’

‘Moet je niet zeggen. Zoo'n negorij, daar is misschien niet eens bestrating, blijf je in den modder steken als 't regent. En als ik dan eens boodschappen heb te doen... melk halen... of kruidenierswaren of zoo...’

‘O kind, ik zie je al,’ hikte Joep in een lachkramp, ‘met zoo'n ruitjesboezelaar voor en een karabies met boodschappen... en een groote paraplu boven je hoofd... en dan die kaplaarzen! Om 't te besterven!...’

Doch Marion bleef onder alles zoo kalm of de situatie voor haar geen opwindends of lachwekkends meer had. Joep moest er haar nu en dan eens op aanzien, met verbazing en iets als benijding. Marion was op 't oogenblik een interessant geval, en toch zou zij voor niets ter wereld in haar plaats zijn geweest.

‘Wat zal Eddy tekeer gaan, zeg!’ genoot Joep.

Ja, Eddy! dacht Marion smalend. In haar verbeelding zag zij een ander gezicht, zelfbewust en koel, maar met oogen, die zoo streelend-teeder konden zijn. - Vic, Vic! Het was als een kreet in haar hart. Als 't Vic was, als Vic haar smeekte om niet te gaan, zou ze dàn?... Onzin. Vic zòu haar niets vragen. Zij neep de lippen opeen, gooide het hoofd met een rukje achterover. Des te beter. Hoefde ze geen nee te zeggen ook!

‘O Eddy,’ zei ze met een grijns, ‘die knalt gewoon. Schijnt je nogal plezier te doen.’

‘'k Ben er zoo ontzettend benieuwd naar,’ biechtte de op sensatie beluste Joep, ‘vertel je 't vanmiddag nog?’

‘O nee, dat mag jij doen. Ik ga nu naar huis, Ik denk dat je 'n zaligen middag zult hebben, Joep, want ze zullen aan je lippen hangen,’ plaagde Marion met een ietsje spot.

‘Je bent 'n naarling,’ lachte Joep. ‘Maar morgen kom je toch?’

‘Zal nog wel zien, hoor,’ zei Marion plotseling kribbig. ‘Nou, ik neem hier lijn 17, want ik ben moe van 't geslenter. Tabe.’

Nee, ze had ook de volgende dagen heelemaal geen lust meer om zich nog in den vriendenkring te vertoonen en met een triomfantelijk gezicht van ‘zie je nou wel dat ik 't tòch gedaan heb’ alle schimpscheuten en spot, verbazing en beklag aan te hooren. Ze had trouwens al genoeg te hooren gekregen, want de telefoon stond niet stil. Eerst natuurlijk Eddy, die gesmeekt en getoornd had, maar ze had maar zoo'n beetje staan lachen en hem wat geplaagd, wat hem heelemaal razend had gemaakt. Daarna Tom, die 't een formidabele mop vond, waar een knalfuif op stond. Toen Hermien, die bang was beet genomen te worden en het nog niet zoo grif gelooven wou. Meer dan dit alles, waarom ze alleen maar wat spot-achtig had gegrinnikt, trof haar dat van Peter. Peter was zelf gekomen, den volgenden middag al. Hij

trof het slecht, want zij was uit. Van Annie, het tweede meisje, hoorde zij, dat die meneer er erg deftig en erg somber had uitgezien. Het vermaakte Marion, zij moest lachen bij de gedachte, dat Peter voor dit bezoek zich zoo officieel mogelijk had uitgedost en dat de verslagenheid over de zaak, waarvoor hij kwam, hem zelfs door Annie van het gezicht was gelezen. Maar ook ontroerde er iets in haar, zacht en verteederd. Goeie Peter, dat hij daar zoo van geschrokken was en het zoo erg vond blijkbaar, dat hij persoonlijk kwam om er haar van terug te houden! Want dat dit de bedoeling van zijn bezoek was geweest, betwijfelde zij geen oogenblik. En weer ging kwellender en dringender dan tevoren de gedachte door haar heen: als 't Vic was geweest die dit deed, Vic die haar kwam bewegen om niet te gaan, Vic die haar zei dat 't dwaasheid was wat ze ging doen...

Want dit wist ze nu wel duidelijk en zeker, nu, aan den vooravond van deze wonderlijke onderneming, dat 't niets was dan een gril, een branie, een overmoedige demonstratie van onverschilligheid en eigen-zin-doen. Zij had het zoo scherp nog niet gevoeld als vanmiddag toen zij in het kringetje van de vrienden, luisterend naar de dansmuziek en het gedempte stemmengerucht, hun geplaag en hun twijfel, Eddy's theatrale wanhoop en Peter's eerlijke bedruktheid over zich heen liet gaan en zij zich achter haar zelfverzekerde lachje zoo weinig zeker van zichzelf had gevoeld. Toen 't haar plotseling zoo scherp in 't hart beet, dat zij van dit alles, wat

toch haar eigen vertrouwde wereldje was, voor onbepaalden tijd afscheid nam. Eén oogenblik had zij het gevoel, dat het te onzinnig was om waar te zijn, dat zij 't uit moest schreeuwen: - Het is niet waar! Ik ga niet, ik ga niet... Ik blijf hier, bij jullie, bij alles, waar ik thuis hoor! en dat dan alles voorbij zou zijn. Maar het kalme plaaglachje van Vic, die te elfder ure nog even kwam binnenvallen, zijn achteloos-zeker: ‘we zullen maar geen al te gewichtig afscheid nemen, want we zien mekaar toch binnen veertien dagen weer terug,’ hadden haar weer opgezweept tot den ouden koppigen trots, die haar tot dit gedreven had, eigenlijk tegen haar wil.

Ja, tegen haar wil! Er hielp niets aan of ze al probeerde zichzelf om den tuin te leiden. Met de vuisten onder de kin zat zij ineengedoken in haar kamer en luisterde hoe daar buiten, waar 't al lang nacht was, de voorjaarsregen onafgebroken stroomde, maar 't gaf allemaal niets, ze zat in 't schuitje en varen zou ze. 't Leek er wel op of 't werkelijk varen worden zou, met al die nattigheid, dacht ze grimmig. Fraai weer om morgen naar die negorij te trekken; daar was 't natuurlijk één modderpoel! Ze kon meteen haar kaplaarzen wel aantrekken! Zouden ze daarginds opkijken als ze op die stevels kwam aangetippeld! Zij schoot ervan in den lach, voelde meteen dat een paar tranen langs haar neus biggelden. Zij boende ze weg met een hard gebaar. Ja, dat mankeerde er nog maar aan... Kom, ze zou maar naar bed gaan; des te eerder kwam de zalige dag van morgen!

De zalige dag van morgen... Daar was hij dan. Even grauw en lichtloos als gisteren hing de lage lucht over de natte boomen en huizen. Nog was 't droog, maar het zag eruit of 't wel zoo dadelijk zou gaan regenen. Het zilver op de ontbijttafel leek zonder glans, de bloemen zonder kleur.

'Ik heb havermout voor je laten koken, Marion. Als je op reis gaat is een warm ontbijt wel goed, vooral met dit kille weer.'

Er was een zachte toegewijdheid in haar moeders stem, een warmte in haar oogen, die zij maar zoo zelden zag in dit koele gezicht. Het maakte haar plotseling zoo week, dat zij wel schreien kon. Maar zij had haar gezicht in bedwang en kon zelfs lachen.

'En zal ik dan wat voor je inpakken om mee te nemen?'

'Ach wel nee,' weerde Marion op haar gewone nonchalante manier. 'Aan dat gesleep heb ik zoo 't land. Als ik honger krijg zal ik wel ergens wat koopen.'

''k Zou me nog maar 's goed volstoppen,' adviseerde Juut smalend, 'wie weet hoe lang de magere jaren duren.'

Marion antwoordde niet; haar moeder zuchtte hoorbaar. Zwijgend aten zij gedrieën.

'Je moet maar eens gauw schrijven, Marion,' zei Mevrouw dan, en haar stem had weer den effen klank van gewoonlijk. Maar weer voelde Marion, nog meer dan dat zij zag, de onuitgesproken teederheid en het was haar of zij een moeder zag, die zij eigenlijk niet kende.

Het afscheid was gauw achter den rug. Aan sentimentaliteiten doen we gelukkig niet, dacht Marion met een kleinen grijns. Een luchtige armzwaai was haar laatste groet, toen zij in de auto stapte. Goddank, dat niemand haar wegbracht. Dat had ze ook zoo gewild. Maar het kwam bovendien zoo uit. Vader was al vroeg naar het ziekenhuis en Juut moest naar school. En Mama liep nu eenmaal niet graag 's morgens uit haar huishouden.

De wagen gleed snel en geruischloos. Gemakkelijk leunde Marion in een hoek en keek rond in het comfortabel interieurtje. Een gedachte glipte door haar heen: - de meid-huishoudster gaat naar haar dienstje; zij schoot er even over in den lach en een oogenblik leek het of haar stemming wat luchtiger werd.

Maar in den trein zakte de troosteloosheid weer over haar. Het was vol, zij had geen hoekplaatsje; naast haar draaide en klom een jengelig en ongedurig kind. Een grauwe regenhemel hing laag over de velden, de einders verloren zich in sluiers van regen. Vier volle uren zoo, dan nog een eind met een bus... Marion zuchtte beklemd; zij voelde hoe de mistroostigheid als lood op haar woog. Wat was ze begonnen! Waar ging ze naar toe!...

Tegen het eind van den morgen - na het overstappen in den boemeltrein had ze een hoekplaats bemachtigd, waar zij, om zichzelf te vergeten, zich in een boek verdiepte - schoof daar plotseling een streep zon over de bladzij. Zij keek naar buiten, wat

zij sinds lang niet gedaan had en zag, als een verrassing, het geheel veranderde landschap. Een grauwbruine heide, waarin een paar gele zandafgravingen plekten, golfde naar een verren einder, waar donker en scherp omlijnd een dennenbosch stond tegen het licht. Nu en dan schoof snel een groep dunne dennenstammen voorbij en dan was er weer niets dan het lage eikenhout langs den berm van den spoorweg. Toen welfde aan beide kanten van de spoorbaan het land tot bruine beboschte heuvels omhoog, een kruidige geur woei door het open raampje binnen. Een bleek goudachtig licht, dat door een wolkspleet neerviel, tipte hier en daar de gladde stammen aan.

Ze was er bijna en hoopte maar dat het landschap zoo blijven mocht, zoo heuvelig.

Maar ze waren alweer door lange barre hei-uitgestrektheden gereden, eer Marion aan een minuscuul stationnetje uitstapte. Eigenlijk zag ze geen station, maar niets dan een overkapt, naar alle kanten open perronnetje, dat daar midden in heuvels en dennen stond, als een openluchttheater in zijn natuurlijke ensceneering.

Een beetje verwezen stond zij daar - was zij de eenige, die hier uitstapte? nee, daarginds ook nog een oud vrouwtje met een hengselmand - en keek rond waarheen nu. Was er hier nog zooiets als een uitgang of stapte je zoomaar de vrije natuur in? Toen kwam een gegalonneerd manspersoon haar tegemoet en nam haar kaartje in ontvangst. Was hier natuurlijk chef en controleur en alles.

En nu de bus...

Na eenige informatiën vernam zij, dat de bus er nog niet was, maar er binnen 't kwartier wel wezen zou, als zij tenminste geen vertraging had, wat nogal eens scheen te gebeuren.

In afwachting liep zij een eindje den weg op, die tusschen het dennenbosch aan weerskanten al dadelijk sterk steeg, tot waar hij bij gindsche kromming zich aan het oog onttrok. Mooi was dit hier wel, maar wat 'n eenzaamheid! Die bus zou wel niet veel klanten hebben.

Toch stapten er, behalve het vrouwtje met de hengselmand, nog twee mannen en een jongen met haar in het ietwat krakkemikkig uitziende vehikeltje, dat een ‘boerenkwartiertje’ later voorreed. Het uur van vertrek was echter blijkbaar nog niet geslagen. De chauffeur stapte wat langs den weg, vermoedelijk om de stijfheid uit zijn botten te houden en ontdekte toen bij het stationnetje een kennis, met wien klaarblijkelijk nog iets viel te verhandelen. Het vrouwtje met de hengselmand knikkebolde bescheiden, de twee boeren waren in een duister dispuut gewikkeld, de jongen trok met een spuugvinger figuren op de vuile ruit.

Niemand scheen hier haast te hebben.

Een ongeduldige weerzin stuwde in Marion omhoog; het kostte haar moeite om niet te stampvoeten. Wat 'n land was dat hier! Wat 'n menschen! Wat voor 'n negorij zou dat wel wezen waar ze naar toe ging!

Het rijden - het was er dan toch eindelijk van gekomen - gaf weer afleiding. Heuvel op, heuvel af, soms sterk stijgend, soms met een trage glooiing, waaraan geen eind leek te komen. Rechts en links heide, golvend, grauw-bruin, soms bijna zwart, onder de grauwe dreiging van het ontzaglijk uitspansel. Hier en daar, nietig in de wijdheid, een keet, een schaapskooi. Geen mensch bewoog er in de eenzaamheid, geen mensch liep er langs den weg.

Toen, bij het afdalen van een heuvel, een nieuw verschiet. Een stuk bosch, dat tevoren nog ver geschenen had, was plotseling dichtbij. Boven de boomen stak een kerktorentje spits de lucht in; in de laagte, bijeenschuilend, wat huisjes die niet meer leken dan hutten. Zou ze daar moeten zijn? Vermoedelijk wel. Maar waar ze dan precies uit moest stappen, dat was nog 'n probleem. Den chauffeur er maar eens naar vragen...

‘Bie deen schilder?’ informeerde deze, die blijkbaar een jongen uit deze streek was. ‘Moj'up de Brink uutstapp'n en dan nog 'n hörtjen loop'n.’

Nog 'n eind loopen ook! Dat mankeerde er juist nog aan! En wie weet hoe ver! Opstandig klemde Marion de lippen opeen en donker tuurden haar oogen door de groezelige voorruit naar het naderende dorp.

Onder boomen reden ze langs de eerste huisjes, schamel weggedoken aan den wegkant. Links was de donkerte van dennenbosch; rechts verloor zich de heide achter het lage hakhout.

Toen na een kromming, verwijdde zich plots de weg tot een vierkante beboomde brink. Aan de eene zijde een paar welvarend uitziende huisjes met voortuintjes; daartegenover een boerenhotelletje. Op 'n hoek, waar een smalle weg het groen in boog, een bakkerswinkel.

Hier was 't dus...

'Daor staot ie al,' kondigde de chauffeur meer duidelijk dan hoffelijk aan, met een ruk van zijn hoofd in de richting van een manspersoon, die op de bus toestapte.

Marion voelde iets als een grijns om haar lippen trekken. - Daar heb je je baas, spotte zij zichzelf toe... - Zet je aanminnigste gezicht, kind...

Ze stond al onder de boomen en hoorde de bus achter zich wegrijden.

'U bent zeker juffrouw de Greeff?' Een warme, vol klinkende en toch zachte stem. 'Van Goyen.' Een hand omklemde stevig en vast de hare en zij keek in de blauwste oogen, die zij ooit had gezien. 'Weest u welkom in ons nederig dorp, juffrouw de Greeff.' Hij zei 't een beetje plechtig en boog er even het hoofd bij met het warrige strookleurige haar. In zijn blonden baard plekte al heel wat grijs en zijn gezicht, dat verweerd leek van de buitenlucht, was zoo vol oud makende groeven, dat 't wonderlijk in tegenspraak was met die heldere, jonge, haast kinderlijke oogen.

Zij sloegen het wegje in naast den bakkerswinkel. Zwijgend liep Marion naast hem, die op 't oogenblik

ook niet sprak, en sterker dan iets vervulde haar het besef hoe wonderlijk het was zoo te loopen hier naast dezen man, dien ze vijf minuten geleden nog niet kende en wiens huis voor den komenden tijd het hare zijn zou. Telkens voelde zij tegen haar arm een slip van de groote blauwe cape die hij droeg, waarboven zijn gezicht uit de opgezette kraag zorgelijk en strak vooruit keek. Onder de cape zag zij een korte grijze manchester broek en stevige wollen sportsokken en naast het luchtig getrippel van haar eigen hooggehakte schoentjes gingen zijn zware passen in de dikgezoolde laarzen, waarvan Marion niet vermocht uit te maken of het zwart geworden bruin of bruin geworden zwart was.

Maar het was te mal deze zwijgende wandeling. Zij schraapte haar keel eens:

‘Ik ben blij, dat u me daar zoo netjes in ontvangst nam. De chauffeur zei me, dat 't nog “'n hörtjen loop'n” was en ik was bang voor 'n dwaalpartij.’

Hij schrok zichtbaar op en haastte zich te antwoorden.

‘Dwalen zou u niet, een land kan 't u wijzen... en het is ook niet zoo ver. Maar ik... we wilden toch niet, dat er niemand u zou opwachten... 't Is tòch al...’

Hij zweeg plotseling. Een vale blos trok over zijn verweerd doorgroefd gezicht.

Marion voelde haar wenkbrauwen samenfronsen. Zij wìst wat hij wilde zeggen, maar niet uitsprak. Bah nee, daar moesten ze nou niet over beginnen!...

‘Woont u al lang hier?’ vroeg ze, om hem af te leiden, het eerste wat haar inviel.

‘Zoolang als we getrouwd zijn. Bijna elf jaar.’

Zóó lang in dit verlaten achterland! dacht Marion in ontzetting, maar ze hield de woorden nog bijtijds terug.

Het pad voerde nu onder de donkere overwelving van een ondiep stuk dennenbosch. De schemerige stilte van de beslotenheid omving hen plotseling. Er hing een kruidig scherpe geur en de grond was aan de wegranden glad en effen van de dennennaalden. Langzaam zag Marion om zich heen, bijna bevangen door deze roerloosheid en stilte. Tot een korte vogelroep, een snel wegstervend klapwieken de strakheid brak.

Maar nu naderden zij reeds den zoom van het bosch; achter de ijler geplante slanke stammen zag Marion het grijze licht boven de wijde heide.

‘En nu zijn we er bijna,’ vertelde Van Goyen. ‘Hier opzij af, als 't u blieft.’

Hij sloeg een smal pad in, vlak langs den boschzoom, net breed genoeg voor één.

‘Mag ik u maar voorgaan?’ vroeg hij ernstighoffelijk en het klonk zoo grappig hier, dat zij in den lach schoot.

Achter hem liep zij heimelijk te meesmuilen om het zonderlinge van hun beider verschijning: zij in haar steedsche kleeren, met haar hooggehakte schoentjes, wankelig ter been op dit rulle pad vol kuilen, hij blootshoofds, met haar elegante leeren suitcase bengelend onder zijn grove cape.

Toen, plotseling, weken de boomen diep terug, een wijde plek, ruim en open voor het licht, toch beschut en omsloten door het omringende hout. En daar, op den zacht glooienden grond, een huisje bruin en rood, met roode bloemen achter de ramen, met een groene deur-in-tweeën, waarvan de bovendeur nu openstond, en een eigenwijze schoorsteen, een huisje als van een sprookjesprentje. Links opzij was een houten uitbouw met een groot, breed raam, blijkbaar het atelier.

'Hier hebt u ons paleis. Gaat u binnen...'

Van Goyen duwde het groene onderdeurtje van de klink en Marion stapte het gangetje in. Zij hing haar regenjas en hoedje aan een zeer primitieven kapstok, niet veel meer dan een bruin gebeitste plank met koperen haken, maar daarnaast hing op den witten muur de grootste en mooiste antieke koperen snuitlamp, die ze nog ooit gezien had.

Toen traden ze de kamer binnen, achter haar sloot Van Goyen de deur.

Het was een ruime kamer, veel ruimer dan zij buiten bij den aanblik van dit sprookjeshuisje voor mogelijk gehouden had. Haar indruk van deze eerste oogenblikken, waarin zij niets in 't bizonder zag, was van veel kleur, warm en toch gedempt, van gezelligheid en slordigheid. Maar haar aandacht ging naar het blonde vrouwengezicht in de kussens op de rustbank bij het raam.

De schilder boog zich over haar, strekte een hand naar Marion.

‘Josientje, hier is nu juffrouw de Greeff, die ons... e... die een beetje voor je zorgen wil... Dit is mijn vrouw...’

Marion omgreep een handje, zoo smal en tenger, dat het in haar stevige vingers geheel verdween, en het gezicht, dat naar het hare opzag, rond en blank, in een weelde van zacht blond haar, was zoo jong, zoo gaaf, zoo meisjesachtig, dat het haar vreemd was te denken, dat dit de vrouw was van dezen man met zijn ouwelijk doorgroefd gezicht.

‘Wat prettig dat u er bent,’ zei het vrouwtje en haar stem klonk zoo licht als zong ze de woorden. Even gingen haar oogen rustig-onderzoekend langs Marion's gezicht, haar gestalte. ‘En u bent zoo gezellig jong!’

Marion schoot in den lach. ‘Ik weet volstrekt niet of dat een aanbeveling is!’

‘O ja, in elk geval,’ zei het vrouwtje positief.

‘'k Hoop dat ik betere verdiensten meebreng dan dàt,’ schertste Marion luchtig.

‘Dat u er bent is op zichzelf al...’

Jan-Kees van Goyen zweeg plotseling, want zoo afwerend fronste Marion de wenkbrauwen, dat de woorden hem op de tong bestierven en het was eensklaps zeer stil.

En in deze stilte klonk als een noodkreet uit een onzichtbaar gebied een schrille schreeuw:

‘Pappie tèkke!... Jakkees zit gas!...’

Verwezen keek Marion om zich heen, maar de te hulp geroepen vader begreep al waar de stem

van zijn vleesch-en-bloed vandaan kwam en bukte om onder het rustbed te zien.

‘Hij is er onder gekropen,’ lachte Josine, ‘hij wou boe-boe doen, maar nu schijnt hij er niet uit te kunnen.’ Haar heele gezicht straalde.

Na eenige moeite en een onheilspellend gekraak slaagde de groote Jan-Kees erin den kleine te bevrijden. Rood van het bukken trok hij een klein eveneens rood jongetje tevoorschijn, wien een dikke vracht blond haar over de oogen hing en een witte hemdslip uit een gapende scheur van zijn blauwkatoenen broekje stak.

‘Hij hing met zijn broek aan een spijker,’ verklaarde de vader met een benepen blik op de verwoesting.

‘Dat lijmen we wel dicht,’ lachte Marion, hem naar zich toehalend. ‘En ben jij nou Jan-Kees?’

‘Ikke de kèine Jakkees,’ verklaarde hij met waardigheid.

‘Juist, Pappie is de groote. En hoe oud ben je al?’

Doch dit was een vraag, waarop Jan-Kees blijkbaar nog geen bescheid wist; hij stak een duim in zijn mond en zweeg.

‘Hij is ruim drie jaar, juffrouw de Greeff,’ vertelde Jan-Kees z'n moeder, ‘hij is lastig en brutaal en vlug als water. Maar hij praat nog allertreurigst. Nietwaar Jan-Kees?’

Maar Jan-Kees gluurde oolijk tusschen zijn warrige haren door en volhardde in zijn wijsgeerig zwijgen.

‘Nu moest je eerst juffrouw de Greeff haar kamer

eens wijzen,' bedisselde het vrouwtje op de rustbank. 'Dan kan ze zich een beetje installeeren.'

'Graag,' zei Marion opstaande.

'Gaai weer weg?' informeerde de kleine Jan-Kees met een schuin kopje.

'Jawel, maar ik kom weer terug,' lachte Marion.

'O,' zei hij, haar met groote oogen bekijkend, op een toon, waaruit niet viel op te maken of het feit zijn afkeuring had of zijn waardeering.

'Ik hoop maar, dat u er geen te groote verwachtingen van hebt,' zei Van Goyen een beetje benepen, terwijl zij achter hem de trap opliep!

Het irriteerde haar weer.

'Hoe zou ik?' zei ze. 'Ik kom hier toch niet voor de aardigheid logeeren!'

Het klonk scherper dan ze bedoelde; het speet haar, maar het was gezegd. Van Goyen zweeg.

''t Is hier maar een zolderverdieping, zooals u ziet, met voor en achter een afgeschoten kamertje. We hebben het voorkamertje voor u bestemd, daar hebt u 't mooiste uitzicht en het is ook iets ruimer.'

Hij opende een smalle, ongeverfde deur en liet haar binnen.

'U ziet, het is maar eenvoudig, maar het is hier frisch en nooit al te warm, en het bed is goed...'

Hij stond daar een beetje bedremmeld, of hij niet goed wist wat nu.

'Ik heb uw koffer daar maar neergezet. Als u 'm leeg hebt, dan zal ik hem wel op zolder zetten.'

'O best,' zei Marion achteloos.

‘Dan zal ik u nu maar alleen laten.’ Hij stond al bijna buiten. ‘Als u beneden komt is er een kopje thee. Maar haast u maar niets, vandaag ben ik nog in functie...’

- En morgen ik, spotte Marion in zichzelf en verbeet een grijns.

‘Als er iets is dat u noodig hebt of dat u veranderd wilt hebben, zal u 't dan zeggen?’ vroeg hij trouwhartig.

‘Och jawel,’ antwoordde Marion ongeduldig.

Zij duwde de deur dicht en keek haar heiligdom rond. Groot was het niet, licht en vriendelijk was het wel, al was 't wat kaaltjes. Een wit ijzeren ledikant besloeg de heele kamerdiepte, tusschen de twee kleine openslaande ramen stond een bruin houten waschtafeltje, aan den tegenoverstaanden wand een linnenkastje en tenslotte een vierkant tafeltje met twee stoelen, dat was heel 't meubilair. Maar de muren waren, onder het gewitte, schuin toeloopende bovendeel, helder blauw geverfd; op den vloer lag een witte mat met blauwe en oranje motieven, er hingen blauwe gordijntjes voor de vensters en langs den korten muur, tegenover het bed, hing aan een roe een lang gordijn van dezelfde kleur. waarachter kleeren konden opgehangen worden.

- Opvoedende eenvoud, constateerde Marion, - al te weelderig zullen we hier alvast niet worden!

Met gefronste wenkbrauwen zocht ze naar een plekje voor haar uitgebreide toiletbenoodigdheden; het kleine waschtafeltje was op dit arsenaal der ijdel-

heid niet berekend. Ongeduldig gooide ze alles maar in de la. Nu de koffer; zij mat het gevaarte met een blik vol tegenzin. Nee, daar had ze nu niet den minsten lust in; zou ze morgen wel eens op haar gemak doen. Morgen?... Maar morgen zou ze hier in huis genoeg aan te pakken hebben... Morgen was ze immers ‘in functie’! Onzin. ze had er geen zin in en ze deed 't niet. Basta!

Zij duwde het eene der openslaande raampjes wijd open en leunde naar buiten. Een prikkelende geur van grond en dennen woei haar toe. In een groote rust lag de stille wereld voor haar open. Links en rechts het slank opgaande dennenhout, recht vooruit de groote wijdheid van glooiende heide, bruin, vol sombere schaduwen onder het dreigende stuwen der wolken. Laag boven den einder, waar een dennenboschje op een breeden heuvelrug donker silhouetteerde tegen de lucht, was het wolkendek gespleten in een lange smalle scheur, waaruit een bleek, geel licht vloeide. Nu en dan voer eentonig een ruisching door de toppen der boomen.

Haar kin in de handen, tuurde Marion uit in de stille wijdheid. En allengs zonk een stilte, een triestheid in haar, zonder dat zij het nog merkte. Haar mondhoeken trokken omlaag, haar oogen verdonkerden, terwijl zij wegstaarden in dit landschap, waar niets bewoog, waar geen mensch voorbijging, geen stem uit opklonk dan de klagende stem van den wind. Een huivering gleed plotseling tusschen haar schouders en het was of zij zichzelf terugvond. Zij

keek om zich heen in deze vreemde wereld, met zoekende verwonderde oogen. En haar gedachten gleden naar die andere wereld, waar het nu levendig en vol bedrijvigheid was, het vriendenkringetje, vroolijkheid en dansmuziek... Joep met haar malle grappen, Eddy met z'n attenties... Vic... Haar mond vertrok. Klein en verlaten voelde zij zich plotseling, ongelukkig, als een kind dat voor het eerst van zijn moeder weg is. Er trok een beving door haar lippen of ze schreien zou.

Haastig stond zij op en schudde haar krullen naar achteren. - Welja, dat mankeert er nog maar aan! hoonde zij zichzelf. Zij ademde diep en rekte zich uit of zij iets van zich wou afschudden. Toen, in een groot verlangen om aan deze eenzaamheid te ontkomen, om menschen te zien, stemmen te hooren, keerde zij zich van dit alles af en ging naar beneden.

Weer trof haar het rommelige en toch gezellige van de kamer, waarin zij nu rustig rondkeek. Aan de stemmige wanden hingen enkele kleine schilderijen en een paar geteekende kinderportretten. In een ervan herkende zij Jan-Kees en zij begreep dat de anderen de broertjes en het zusje moesten zijn. Op den bruinen, geolieden vloer lag een donkerblauwe mat, die gaaf was, blijkbaar nog nieuw, maar de pooten van de bolpoottafel zaten vol krassen en het kleed, dat erop lag, prachtig van oude roode en oranje tinten, was aan de randen rafelig versleten. De vloer lag vol met papiersnippers, want Jan-Kees, in duistere fantasieën van huisjes en boompjes en

mannetjes verdiept, gaf aan dit alles gestalte met grooter of kleiner gescheurde stukjes van een krant.

In de vensterbank van het lage breede raam stonden vurig-rood bloeiende geraniums, die de somberheid van den dag met hun gloed doorschenen, maar daar tusschenin lag allerlei rommel neergegooid. Van de groote oud-Hollandsche kast stond een der deuren half open, waarschijnlijk doordat ze niet dicht kòn, want van iedere plank puilde iets naar buiten en tusschen de harmonische kleurschikking van de divankussens torende een stapeltje schoon waschgoed. Er was geen stoel of er lag iets op.

Aan de theetafel was de groote Jan-Kees met de theeboel bezig.

'Gebruikt u suiker en melk?'

'Graag allebei,' zei Marion.

Hij boog diep voorover wanneer hij inschonk, of hij niet goed zien kon. Hij schonk de kopjes boordevol en daar de tuit lekte, kregen ook de schoteltjes hun deel. Het gaf Marion een kriebeling en ongeduldig stond ze al klaar om op te springen.

'Zal ik 's voor u inschenken?'

'Geen kwestie van! Vandaag doet u nog niets; morgen, als u hier vrouw des huizes bent, dan heb ik hier niets meer te zeggen.'

Josine lag het met haar kalmen glimlach aan te zien. Ze scheen alles goed te vinden zooals het ging.

'Aanstonds, als u uw thee op hebt, dan moet mijn man u het huis eens laten zien,' zei ze, 'hoe eerder u u hier thuis voelt hoe prettiger.'

Het huisje leek Marion een wonder, zoo practisch en aardig als het in elkaar zat. Nooit had ze, ervóór staande, kunnen denken, dat het dit alles bevatten kon: de groote huiskamer aan den voorkant, aan den achterkant een ruime slaapkamer en een knus keukentje, die je allebei zoomaar naar buiten lieten stappen, het bosch in, en tusschen de twee kamers in een kleiner slaapkamertje, waar je zóó op zij van 't huis de dennen in keek. Dan nog een uitgebouwd spoelhok, kasten, berghok en een keldertje. Overal hing dezelfde kruidige boschlucht.

'En is dit uw atelier?' vroeg Marion, met een tikje tegen de eenige deur op de gang, die zij nog niet open had gezien.

Jan-Kees z'n gezicht vertrok ervan.

'Ja, maar u moest ... ik wou u ... nù nog niet erin laten. 't Is er rommelig en vuil ... Ik ben er zoolang niet in geweest.'

Er was iets zieligs in zijn als om vergeving vragende manier van doen. Het bracht Marion opeens weer de heele situatie voor den geest.

'Hoe lang ligt uw vrouw al zoo?' vroeg ze.

'Al vijf maanden, ruim,' vertelde hij. 'En al dien tijd heb ik niet veel anders kunnen doen dan voor haar en de kinderen zorgen en zoo'n beetje in 't huishouden scharrelen. In het begin had ik wel hulp, een vrouw hier uit 't dorp, die zoo'n paar keer in de week kwam. Maar op den duur konden we... werd 't ons te duur. U begrijpt, we gingen hoe langer hoe meer achteruit, want werken kon ik niet en ook

niets doen om eens wat werk aan den man te brengen. Je moet in den loop blijven als je niet vergeten wil worden... En nu ben ik er heelemaal uit... heelemaal uit!'

'Dat komt wel weer goed.' troostte ze, 'als u maar eerst van die huiselijke beslommeringen af bent.'

Hij zuchtte. ''t Zal moeilijk zijn. Mijn leven is zoo uit z'n koers geslagen. En als ik nog maar wat bereikt had, maar alles en iedereen is tekort gekomen, het huis, de kinderen en Josien....'

''t Is ook geen mannenwerk,' zei Marion met een hartelijkheid, die vanzelf uit haar opwelde. 'En u hebt de schuit toch maar al die maanden drijvende gehouden.'

'Maar nu was ze toch haast gezonken,' zei hij schorrig.

'Was er dan niemand. die u helpen kon, al dien tijd?'

'Wat zal ik u zeggen, juffrouw de Greeff. Ik zelf heb geen andere familie dan een getrouwde zuster; die kan maar niet zoo uit haar huishouden wegloopen. En Josine heeft alleen nog maar een vader en wat verre neven en nichten. En vrienden?... Ach, hoe gaat 't... De menschen hebben hun eigen leven, dan is 't niet zoo makkelijk om je los te maken voor een ander...'

Zij waren de achterdeur uit naar buiten gestapt, liepen om het huisje heen.

'Is het uw eigen huis? Of hebt u 't maar gehuurd?' vroeg Marion, plotseling geïnteresseerd.

‘Goddank ons eigendom, anders zaten we misschien al onder den blooten hemel.’ Hij zei 't zoo tragisch, dat Marion onwillekeurig in den lach schoot. ‘Toen wij trouwden hebben mijn schoonouders het voor ons laten bouwen... Ik zou 't afbetalen in jaarlijksche termijnen... maar het ging niet... ik ben er al gauw mee ten achter geraakt...’ Hij zuchtte. ‘Het heeft me wel erg gehinderd, zooals zooveel dingen me hinderen, die ik toch niet veranderen kan. - En Josine lacht er maar eens om...’

‘'t Beste wat ze doen kan! En als haar vader 't dan toch missen kan... Allicht beter dan u!’

‘O ja, dat wel...’

‘Uw vrouw lacht wel veel, geloof ik, al is ze ziek. Is 't niet?’

‘Josien? O, als u eens wist wat die een zonnige natuur heeft. Door hoeveel moeilijkheden ons dat heen geholpen heeft...’

Marion zat er het blonde vrouwtje heimelijk op aan te kijken, toen zij, weer binnen, haar tweede kopje thee dronk. 't Was of er altijd de lichtschijn van een verborgen blijdschap over dat gezicht lag, zelfs al lachte zij niet. Zij was nu met wat naaiwerk bezig, een stukje kindergoed, dat zij verstelde; zij had een extra kussen achter haar hoofd gelegd om beter te kunnen zien.

‘'k Moet 't anders zoo boven mijn gezicht houden,’ legde zij uit, ‘en dan word ik zoo moe in mijn armen.’

‘Maar als u plat moet liggen,’ twijfelde Marion, ‘dan lijkt dat me toch niet de goede houding.’

‘Och, als ik maar lig,’ meende Josine goedsmoeds.

‘Mag u heelemaal geen stapje doen?’

‘Eigenlijk niet,’ zei het vrouwtje, en er twinkelde bij dit ‘eigenlijk’ iets in haar oogen, schuldbewust en ondeugend tegelijk.

‘Maar u doet 't dan toch wel eens,’ plaagde Marion.

‘Als u 't niet aan mijn man vertelt, dan wil ik u de waarheid wel bekennen,’ lachte Josine. ‘Hij draagt me zoo trouw elken avond naar de slaapkamer en elken morgen weer hierheen, dat ik 't voor hem niet zou willen weten. Maar u begrijpt wel, ik lig veel alleen; Jan-Kees heeft van alles te doen, koken en het huishouden en voor de kinderen zorgen... En als ik dan eens iets moet hebben en het ligt daar op de tafel, dan is 't te verleidelijk om niet even die paar stapjes... Ik kan 'm toch voor iedere wissewas niet bellen! Maar u kunt gerust gelooven, dat 'k 't niet meer doe dan noodig is, want ik voel wel dat ik 't eigenlijk niet kan.’

‘En hoe lang moet 't nog duren? Wat zegt uw dokter?’ Marion voelde hoe er iets als ongeduld in haar rees, maar het was haar ook volslagen onbegrijpelijk, dat iemand zulk een lot maar zoo kalm kon ondergaan, zonder uitzicht op een spoedige verandering.

Josine trok bedaard den draad door haar werk en nog een keer en knipte af.

‘De dokter... die zegt: liggen maar. Rust is het eenige. Het is een ziekte in het heupgewricht, die

alleen door volslagen rust genezen kan. Nou, en zoo rusten we dus maar.'

Het was een tijdlang stil in de kamer. Niets dan de knutterende, sputterende geluidjes van kleine Jan-Kees, die onder de tafel lange gesprekken voerde met zijn wereld van papier, die van lieverlee den heelen vloer bedekte. Toen begon Josine uit zichzelf weer:

'U moet niet denken, dat 't me allemaal niets schelen kan, al kan ik wel altijd vroolijk zijn en lachen. Dàt is nu eenmaal m'n aard. En voor mezelf... och, ik schik me gauw, al loop ik ook liever met gezonde beenen over de wereld. Maar voor Jan-Kees en de kinderen... nee, dat pijnigt me elken dag weer. Jan-Kees z'n werk, dat gaat er heelemaal onderdoor, en zijn goed humeur, zijn levenslust... vroeger wàs hij wel vroolijk en veerkrachtig, zelfs al hadden we moeilijkheden. Maar dit... dit vermoordt hem langzamerhand. En de kinderen... voor die is 't heelemaal geen leven zoo. Een moeder, die niet voor hen zorgen kan en een vader, die almaar somberder wordt en prikkelbaarder... En nooit eens echte onbezorgde vroolijkheid in huis...'

Weer was 't stil. Zij zagen elkaar niet aan, maar keken het raam uit, waarbuiten nog steeds de wind de wolken laag over de sombere heide voortstuwde.

'Ja, dat is het ergste,' ging de zachte stem voort, en Marion durfde niet goed kijken naar dat blonde, jonge gezicht, dat onder den lichten schijn van vroolijkheid toch wel degelijk het leed verried. 'Dat

kwelt me 't meest, dat ik de kinderen eronder zie veranderen... Vooral de oudsten, Rein en Nelleke... Nelleke is soms heelemaal een ernstig oud vrouwtje... die wil maar bij me zitten zoodra ze thuis is, en zorgen en helpen... die krijg ik met geen stok de deur meer uit...'

'Dat zullen we wel weer in orde krijgen,' zei Marion.

'Ach, als ik u zoo aanzie... dan verwijt ik 't me bijna, dat we u hier hebben binnengehaald, in al die narigheid. U bent zelf nog zoo jong, en zorgen hebt u waarschijnlijk nooit gekend...'

'Dan wordt 't tijd dat ik er nu eens kennis mee maak, al is 't maar bij een ander, vindt u niet?'

'Als u 't maar aan kunt...'

Marion voelde Josine's helderen blik in den hare. Een beschaamdheid, een donkere onzekerheid omtrent dat wat zij ondernam, wogen plotseling zwaar in haar. Maar luchtig zei ze:

'Kom, ik dacht dat u de dingen altijd zoo licht zag!...'

'O ja, dat doe ik ook. Alles zal wel goed komen,' zei Josine. Maar het klonk niet zorgeloos-luchthartig, eer kinderlijk-vertrouwend.

Een poosje naaide ze weer stilletjes voort. Maar Marion was onrustig geworden.

'Kan ik nu niet alvast wat doen? Ik zit hier maar of ik op visite ben. Daar ben ik toch niet voor gekomen.'

'O, er is van alles en nog wat te doen. Dus of

u daar nú mee begint of morgen, dat maakt ook niets uit,' meende Josine laconiek.

'Wat 'n filosofie!' lachte Marion.

Maar in hetzelfde oogenblik schrokken zij beiden op door een kletterend lawaai, dat uit de keuken kwam.

'Jan-Kees laat blijkbaar wat vallen,' meende Josine leukjes.

Inderdaad, Jan-Kees had 'iets laten vallen'. Marion, op den drempel van de keuken, vond hem temidden van zooveel scherven, dat het wel de overblijfselen van een volledig servies leken.

'Vier borden tegelijk,' vertelde hij benepen als een schuldbewust kind. ''k Weet eigenlijk nog niet goed hoe 't gekomen is, ze stonden zeker erg op 't randje. Ja, juffrouw de Greeff, ik doe de zaken in 't groot, zooals u ziet,' eindigde hij met een niet geheel geslaagde poging tot een grapje.

'O, pas op! Daar kookt wat over!' Over de scherven heen schoot Marion de keuken in en rukte het deksel van een pan, dat zoo heet bleek, dat zij het oogenblikkelijk vallen liet. - Dat breekt tenminste niet, dacht ze.

''t Is de pap maar,' zei Jan-Kees gelaten en draaide het licht wat in.

'Laat ik nu meteen maar hier blijven,' zei Marion, 'of ik nu al binnen op 'n stoel zit...'

'Als u zou willen... ik heb 'n erg ongelukkigen dag vandaag. Vanmorgen heb ik al... 'k Ben door van alles opgehouden, kijk 's wat 'n rommel nog...

En nu moeten we nog eten, omdat u gekomen bent... anders was ik al...'

Erg duidelijk was 't allemaal niet, maar Marion begreep 't wel. Zij holde naar boven om een schort en bedacht, al loopende, dat het in den nog dichten koffer zat. - En natuurlijk op den bodem! dacht ze grimmig. - Wat ben ik toch een sufkop om niet dadelijk dien koffer uit te pakken! Ze gooide den boel eruit, links en rechts, waar 't vallen wou. Haar bed lag al vol en op den vloer rolde het eene over het andere heen. En waar waren nu die schorten? O, daar! Ze sjorde er een tevoorschijn, het laatste laagje in den koffer was nu een chaotisch mengelmoes. - Ik zal wat vinden vanavond! dacht ze, terwijl ze zich alweer naar beneden repte.

Jan-Kees had de scherven weggeruimd, maar de vloer blonk nog van het vet.

'Waar komt dàt vandaan?' vroeg Marion verbaasd.

'Er was ook een sauskommetje bij,' biechtte Jan-Kees met schuldig gezicht. Hij nam een rood geruiten kopjesdoek van een rekje en begon 't op te nemen.

Marion griezelde van het vieze geknoei en kon niet besluiten het van hem over te nemen. Onhandig voelde ze zich daar staan, met de armen langs het lijf.

'Is er geen warm water?' bedacht ze opeens.

Maar Jan-Kees vond 't al welletjes en verklaarde, dat het schoon was. Vooruit dus maar weer.

'Als u me nu eens zegt waar ik alles vinden kan, dan word ik vast wat wegwijs en dan wasch ik maar eerst die vuile boel af.'

‘Neen, veel orde en regelmaat was er niet in het huishouden van Jan-Kees. Niets had meer een vaste plaats. - Ziet u, dìt ligt altijd dáár... Maar waar ik 't nu gelaten heb?... De bordenkwast, die hoort dáár te hangen... gek, waar zou ik die nu gestopt hebben?... Zelf kan ik de boel toch altijd wel vinden...’

De bordenkwast kwam tevoorschijn en vijf minuten later stond Marion over een teil dampend zeepsop, waar ze met een griezel tegen al de aangedroogde viezigheid de vette schalen en borden in stopte. Toen zij halverwege was en het sopje al troebeler en vettiger zag worden, bedacht zij dat ze met de lepels en vorken had hooren te beginnen. Misschien was er nog wat warm water?... Nee, alles was op. Een beetje opzetten? weifelde ze met een blik op Jan-Kees, die met een ontbijtmes aardappelen stond te schillen. Iets zei haar, dat 't beter was van niet; dat kostte weer vuur. Dan maar verder modderen zoo. Vaag-beklemd besefte ze: wat zou ze hier een overleg moeten hebben!...

‘Kan uw vrouw ook iets noodig hebben?’ viel haar plotseling in. ‘Ik ben zoo maar weggeloopen.’

Jan-Kees liet mes en aardappel vallen, veegde zijn vuile handen aan zijn broek af en verdween.

Toen hoorde ze plotseling kinderstemmen, geloop van veel voeten en even later keek een oolijke jongenssnuit om 't hoekje van de buitendeur om dadelijk weer te verdwijnen. Er was wat gelach en gestribbel, toen stapten een slank meisje met een koel gezichtje tusschen twee blonde vlechten en een iets grooter

jongetje, dat een beetje verlegen met de oogen knipte, de keuken binnen. Toch was 't het jongetje dat 't eerst met de begroeting van wal stak.

‘Dag juffrouw, ik ben Rein,’ en hij stak haar trouwhartig een hand toe.

‘Dat wist ik al,’ lachte Marion met de tengere jongensvingers in de hare. ‘En jij bent Nelleke, nietwaar?’

‘Ja,’ zei het kind stug en legde als met tegenzin haar hand in die van Marion.

‘Berrie durft niet binnenkomen, want hij is gevallen en nou is ie geschaafd en gescheurd,’ berichtte Rein.

‘Zeg maar dat hij gauw komt en dat we hem wel weer schoon en heel zullen maken,’ animeerde Marion en Rein schoot de deur al uit. Maar Berrie bleek verdwenen.

‘Hij is weggeloopen. Hij is allang bij moeder,’ zei Nelleke en een flitsje als van triomf schoot in haar grijze oogen.

Jan-Kees had er blijkbaar de brui van gegeven. Hij kwam tenminste niet terug en Marion tobde maar alleen verder, zoo goed en kwaad als 't ging. Zij hoorde de stemmen van binnen, verward dooreen, soms lachen, hoog en helder, vroolijk. Een vreemd gevoel van vereenzaming zonk over haar, een gevoel van vergeten en tekort gedaan te worden. Buiten stond het dennenbosch als een donkere dreigende muur, waarlangs de wind soms klaagde.

Toen plotseling stemmen en geloop op de gang,

lachen, met iets als verlangen keek zij naar wat daar kwam...

‘Vooruit zondaar, geen gedraal!’ Met stevige hand dreef Jan-Kees zijn middelsten zoon voor zich uit. ‘Ga je presenteeren en laat maar eens kijken hoe fraai je eruit ziet.’

Het gevalletje werd de keuken binnen geduwd. Onwillekeurig liet Marion zich op haar hurken neer, met uitgestrekte armen en lachte bij het zien van zooveel stralends. Want onder de ros-blonde krullenmassa lachte alles aan dit frissche jongensgezicht: de klein-genepen, zonnige bruine oogen, het breed geplante neusje, de groote mond met de prachtige witte tanden. Ja, zelfs de huid leek mee te lachen met de kleine lachplooitjes om de oogen, de putjes in wangen en kin.

‘Ben jij nou Berrie?’ zei ze en haar stem klonk warm en diep, of het geluid regelrecht uit haar hart kwam. Zij nam de toegestoken hand in haar twee handen; een echte jongenshand was het, stevig, hard en warm en verre van schoon.

‘Dag Tànte,’ groette hij met een zangerige, langzame stem, en hief het stralende gezicht tot haar op, met getuite lippen voor een zoen. Een kus als een geschenk!

‘Daar bent u goed mee,’ oordeelde Jan-Kees. ‘Hij is schandelijk vuil.’

‘En kapot ook,’ onthulde Berrie vrijwillig zijn verdere tekortkomingen, een been, waarvan de knie omzwachteld was, naar haar uitstrekkend om een

grooten winkelhaak in het donkerblauwe broekje te toonen.

‘Dat's de tweede broek,’ constateerde Marion. ‘Die van Jan-Kees is ook al stuk.’

‘Maar Jan-Kees hoeft morgen niet naar school,’ zei hij wijsgeerig.

‘Hij zal in z'n onderbroek moeten gaan,’ besliste de onbarmhartige vader. ‘Zijn moeder kan maar niet altijd voor hem aan den gang blijven, z'n andere broek zit vol vlekken en in z'n Zondagsche pak naar school... dat gaat niet.’

‘Dan zal ik 't wel doen, hoor,’ beloofde Marion en streek over de rulle krullenmassa.

‘Zal jìj 't doen?’ vroeg Berrie, met zooveel stralende verrukking in stem en oogen, dat Marion zich al bij voorbaat beloond achtte, al zou ze er ook den heelen nacht voor moeten opblijven.

Den heelen nacht... Toen de kinderen naar bed en de ergste wanordelijkheden opgeruimd waren, had zij waarlijk het gevoel, dat je hier wel dag en nacht zou kunnen doorwerken en dat dan nog niet alles gedaan zou zijn. Onder Josine's toezicht hadden zij en Jan-Kees de groote kast zoowat opgeruimd. Die kon nu tenminste dicht. Maar het stapeltje schoon waschgoed op den divan, dat verstelgoed bleek te zijn, was met een keur van artikelen onrustbarend aangewassen. En over den grond rolden in de hoeken en langs de kanten de stofvlokken, dat had ze wel gezien, toen zij Jan-Kees' papieren wereld uit hoeken en gaten bijeen raapte. En wat er in de keuken

allemaal alweer stond! Hield dat ooit op in een huishouden? Daar had je toch eigenlijk geen idee van wanneer je je er nooit mee hoefde te bemoeien...

'U moet naar bed,' zei Jan-Kees, de bedachtzame, 'vanmorgen gereisd en dan al dadelijk zoo aan den slag... En we gaan hier buiten nooit zoo laat.'

'Brengt u uw vrouw maar vast naar bed. Dit broekje voor Berrie mòet ik eerst even af hebben.'

Ze was blij alleen gelaten te worden met haar late taak. Wat moest Josine, met haar vlugge vingers. wel denken van de onhandigheid van de hare, die naald en draad zoo weinig gewend waren! Maar het kwam dan toch in orde, al was het vermoedelijk niet precies volgens de regelen van de kunst. Berrie tenminste zou 't prachtig vinden. Ze stond juist op toen Jan-Kees weer terug kwam. 'Het licht gaat uit, de dag is om,' kondigde hij aan.

Er was een ongewone moeheid tusschen haar schouders toen zij met haar brandend kaarsje naar boven liep, zacht om de jongens, die op het achterkamertje sliepen, niet te wekken. Ja, naar bed! Er was niets, waarnaar zij op 't oogenblik vuriger verlangde. Zij duwde de deur, die aan stond, open en in ditzelfde oogenblik onthulde het flakkerende schijnsel van de kaars haar den hopeloozen rommel, dien zij dien middag had achtergelaten. De koffer!... Hoe had zij dit kunnen vergeten?... Tranen drongen naar haar oogen van boosheid en zelfbeklag. Moest ze nu die kast nog inruimen en dat bij dit ongelukkig kaarsvlammetje?... Nee, ze vertikte 't, ze had waarlijk

genoeg gedaan! Met driftige grepen rukte zij de stapeltjes goed, de kleeren van het bed. Waar 't terecht kwam, daar keek ze nauwelijks naar. Morgen kwam er weer een dag! Zoo, het bed was vrij. Slapen kon ze tenminste.

Toen zij zich uitstrekte tusschen de lakens, die een beetje klam voelden, woog het duister, dieper en ondoorzichtiger dan zij het gewend was, zwaar op haar. Maar zwaarder woog dat andere, het wanhopige gevoel, dat zij zich in een moeilijkheid had begeven die haar gevangen hield als een val en waar het eind niet van te zien was. Zij huiverde en trok het dek hoog over zich heen. Nu maar slapen, wegzijn... dit alles en zichzelf vergeten voor 'n uur of wat. Maar door dit donkere verlangen naar vergetelheid heen hamerde en boorde als een dwingend bevel: morgenochtend om half zeven wakker worden! niet later! om half zeven... wakker... worden... half zeven...

III

Soms leken Marion de dagen een vreemde zware droom, waaruit zij niet ontwaken kon. Zij vlogen voorbij zooals zij niet wist, dat tijd voorbij kon vliegen; elke dag, ieder uur was te kort voor al wat er te doen viel. En toch, aan het eind van deze derde week leek het haar of er maanden achter haar lagen.

Wat er allemaal voor werk door haar handen was gegaan, zij zou 't niet kunnen zeggen. Alle dagen hetzelfde en toch alle dagen wat anders. Geen minuut rust en toch nooit klaar met wat er te doen was. Hoe deden andere huisvrouwen dat? Hoe hielden die dat uit, dag aan dag te zwoegen onder een taak, die nooit een einde nam? Ach ja, ze wist het wel, anderen hadden wat zij miste, routine! Hoe stonden haar de handen verkeerd voor dit alles! Ja, en niet de handen alleen, op je hersens kwam 't al net zoo goed aan, of nog meer. Ze deed de dingen niet

practisch, niet met overleg. Hoeveel honderd stappen wel deed ze meer dan noodig was eiken dag? Natuurlijk, als je je met hart en ziel erop toelegde, dan zou 't wel als een legkaart in mekaar kunnen passen, elken dag weer opnieuw...

Met een mistroostig gebaar smeet zij een kletsnatten vaatdoek op het aanrecht en droogde haar handen aan een handdoek, die ook al niet droog was. Een goeie huisvrouw die déé dat, die paste 't in mekaar tot 't sloot. Een goeie huisvrouw... die zou uit haar wel nooit groeien, dacht ze schamper, maar er kropte iets in haar keel en heete tranen sprongen plotseling uit haar oogen. Zelfbeklag, terugverlangen, ja, maar toch niet heelemaal, toch niet alleen. Een schaamachtige bitterheid, een gevoel dat ze nog niet goed begreep, kroop daar onder uit. Zij veegde de wegrollende tranen af, snoot gewelddadig haar neus, dronk een glas water en snoot nog eens. Toen pakte ze resoluut den natten vaatdoek en handdoek en hing ze buiten over een paar laag uitstekende dennentakken in de zon te drogen. O, wat zalig rook 't hier toch! Ze zou wel een wandeling van uren willen maken. Welzeker, nu nog zulke weelderige verlangens ook! bespotte zij zichzelf terwijl zij het keukentje weer binnenstapte.

Zij borg het schoone vaatwerk in de keukenkast, waarin nu vrijwel orde heerschte en zette een grooten ketel water op, want er stond, al twee dagen lang, een waschje, dat ze nu toch eens wou uitwasschen. En vandaag zóú ze met alles klaarkomen!

Nu maar eerst de groente en de aardappelen... Maar Josine zou toch niets noodig hebben? Die belde alleen maar in den uitersten nood, lag nog liever een half uur te wachten. Ze zou maar eens gaan kijken.

Josine lag kalm te naaien en had niets noodig. Maar Marion schrok van den rommel in de kamer, die ze, naar haar eigen begrip, zoo keurig had ‘gedaan’. Want Jan-Kees, naar eigen goeddunken rondscharrelend in dit voor zijn driejarige expansiezucht wel wat eng omperkt terrein, had in zijn feestelijken ommegang alles wat onder zijn bereik lag naar zich toegehaald, het moederlijk verbod ten spijt, zelfs kussens en divandek en het kleed van de tafel. Gelukkig had er niets breekbaars op gestaan dan een schoteltje, dat de ramp overleefd had. Toen moest zij lachen om het schelmsche tronietje dat uit de verwoesting tevoorschijn keek.

‘Ik heb er maar niet voor gebeld, want het was nu toch eenmaal gebeurd en hij is er zoet mee. Maar hij is een rakker, hij laat me maar praten, hij denkt: Moeder kan toch niet bij me komen.’

Marion boog zich met een barsch gezicht over den zondaar heen.

‘Zeg 's, onverlaat, mag jij zooveel rommel maken? Wie moet dat allemaal weer opruimen?’

Jan-Kees, het kopje schuin, de blauwe oogen groot, koos den kortsten weg naar het eind der discussie en verklaarde overtuigd:

‘Jakkees is zoe-oet!’

‘O, jou schelm!’ Verteederd pakte Marion hem

op en zwaaide hem hoog de lucht in, hield hem tegen zich aangedrukt, het zachte warme wangetje tegen haar gezicht. ‘Weet jij wel dat jij het meest tijdroovende lid van de familie bent?’

Zij zette hem maar weer midden in den rommel. De wijzers van de klok waren onverbiddelijk, ze moest opschieten.

‘'k Zal aanstonds wel opruimen. Ik kwam alleen maar even kijken of er wat noodig was.’

‘Niemendal. Ik lig hier als een prinses,’ verklaarde Josine monter.

‘Bellen hoor, als er wat is!’ gebood Marion, de plaid over Josine's beenen verschikkend en schoof meteen een bloeiend plantje op de vensterbank uit de schaduw in de zon.

Josine volgde haar bewegingen en plotseling, toen Marion weer langs haar weg wilde stappen, greep zij haar hand.

‘Wat doe je toch veel voor ons,’ zei ze met haar lichte, zangerige stem en haar meisjesachtig gezicht was één glans.

‘Och,’ weerde Marion stug opeens, toch warm van binnen om dit spontane ‘je’ en zij voelde zich blozen. Zij kon dit niet goed hebben, het schrijnde tegen het oude schaamtegevoel en het besef, dat telkens rees, van wat ze allemaal tekortschoot.

In de keuken vond ze het water aan den kook. Ja... en nu moest ze toch eerst voor het eten zorgen. Met dat waschwater had ze gerust nog wat kunnen wachten. Zie je wel, daar had je nu weer zoo'n

verkeerde berekening! En ze moest nogal zoo zuinig zijn met de olie.

Zuinig zijn en rekenen... Wat maakte dat het extra moeilijk. Het was een bijna pijnlijke zaak om Josine om geld te vragen. Ze ging er zoowaar soms schoorvoetend mee naar binnen: ‘Krijg ik geld voor twee liter melk?’ of ‘Hier is de groenteman, hij krijgt van gisteren ook nog...’ - ‘'k Zal eens zien of ik het nog heb, hoor,’ kon Josine dan zoo luchtig zeggen of dit de meest bijkomstige zaak ter wereld was. Dan keerde Josine de portemonnaie om en soms was het er werkelijk niet. Om geld voor olie durfde zij soms bijna niet vragen; ze had het gevoel, dat ze veel petroleum gebruikte.

Rap joeg ze het mes door de aardappelen, plonste ze in het teiltje water. - Dun schillen, zou de zuinige huisvrouw zeggen. Maar gauw en dun, dat kon ze niet. 't Was al mooi, dat ze wàt van het eten terecht bracht. Wat een geluk dat Ma er haar aan herinnerd had een kookboek mee te nemen. - 't Is lastig als je alles vragen moet en van dien kookcursus zal je wel niet zoo heel veel zijn bijgebleven. Nee, overschatten deed Mama haar talenten niet. Maar dat kookboek was een patent idee geweest. Alhoewel er hier aan haar kookkennis toch geen uitgebreide eischen werden gesteld, want veel kromme sprongen vielen er niet te maken van het beetje dat het huishouden maar kosten mocht. - Vleesch kunnen we hier in het dorp maar tweemaal in de week krijgen, had Josine haar verteld, - maar we hèbben 't soms

maar tweemaal in de maand, had ze er oolijk-verlegen op laten volgen. - Vindt u 't erg? - O nee, heelemaal niet. Ik vind vleesch braden een lastig werk. Ze had er maar een grapje van gemaakt. Maar wat kon je anders antwoorden? Toch was 't wel vreemd, soms was ze een uur na het eten alweer flauw. Dat moest zeker wennen...

Zoo, dat was klaar. Hoe laat? Nog 'n kwartier, twintig minuten kon ze wel uit de keuken weg. Even gauw een paar bedden opmaken. Vanmiddag het waschje en haar eigen slaapkamer en die van de jongens.

Het laatste half uur van den morgen leek de tijd zijn vaart te verdubbelen. En dan moest er op van alles tegelijk gelet. De aardappels kookten fijn voor je er erg in had. En ze had griesmeelpap op staan, daar hield Berrie zoo van.

Hoorde ze daar de kinderen al? En ze moest nog dekken ook! Jan-Kees zou wel weer op zich laten wachten. Die wist van geen tijd wanneer hij aan 't werk was. Nou, ze zou zijn hapje wel weer warm houden...

Voor Berrie's omhelzing had ze altijd tijd. ‘Dag Tante,’ zong zijn stem warm aan haar oor. Zijn armen knelden om haar nek. Dan stormde hij alweer achter Rein aan de gang in.

‘Zeg Nel,’ bedacht zij opeens. ‘Jan-Kees heeft alles van zijn plaats getrokken, het divandek en het tafelkleed... en ik heb nog geen tijd gehad om 't op te ruimen. Zou jij dat even voor

me willen doen? Dan zal ik wel tafel dekken.’

Zij hoopte dat het kind zou zeggen: - dat zal ik dan ook meteen wel doen. Het bleef een oogenblik stil. Een onzekerheid gleed even door de heldere grijze oogen. Toen zei Nelleke:

‘Nee, dat doe ik niet. Want ik heb Mams beloofd dat ik haar ons verhaaltje verder voor zou lezen.’

‘'t Is goed, dan zal ik het zelf doen.’ zei Marion kalm, maar haar bloed stormde opstandig en haar mond sloot trotsch en strak.

Toen zij een paar minuten later de huiskamer binnenkwam, vond zij een klein meisje met wit weggetrokken gezichtje en booze oogen bezig orde te brengen in den chaos. En Josine strak als anders nooit.

‘Als u iets voor Nelleke te doen hebt dan moet u 't zeggen. En Nel zal voortaan eiken dag de tafel dekken als ze uit school komt.’

‘O, dat is niet noodig. Ik heb niets voor Nel te doen,’ zei ze koeltjes en keek niemand aan. Maar ze zag nog juist hoe een vurig rood het blanke kinder-gezicht vlekte.

- Nou ben jij een lammeling, schold ze zichzelf. - Om zoo'n kind... Maar het schertsende woord, dat zij eroverheen wou zeggen, wilde niet dadelijk van haar lippen.

De maaltijd, dien Marion anders een oase vond in de hurrie van den morgen, was onrustig en ongezellig. Jan-Kees die anders zijn vrouw bediende en hielp, was nog niet thuis, zoodat Marion deze taak had overgenomen en daar de kleine Jan-Kees een

lastige bui had en knoeide met zijn eten, was ook daar haar hulp noodig en werd haar eigen eten koud. Nelleke, die naast hem zat en anders wel moederde over het kleine broertje, zat er met haar strak gesloten gezichtje nu bij of 't alles langs haar heen ging. Bovendien had Berrie het ongeluk om een vol glas water om te stooten en dreigde er, toen Nelleke kalm bleef zitten en Marion om een doek liet loopen, met de scherpe opmerking van Josine een nieuw conflict, dat Marion ditmaal met een grap wist te bezweren.

Zij was blij toen alles achter den rug was, de kinderen naar school, Jan-Kees en zijn moeder geinstalleerd voor hun middagdutje. Toen ze al bijna klaar was met afwasschen kwam de groote Jan-Kees binnenvallen, warm en vuil, maar met een stil-gelukkige uitdrukking in zijn blauwe oogen.

‘Geef ik u erg veel moeite? Brom maar gerust op me.’

‘Dat zou wat helpen,’ lachte Marion. ‘'k Zal maar liever dekken.’

Hij hield haar tegen. ‘Zet u 't hier maar even voor me neer. Ik eet wel uit de schaaltjes. 'k Ga toch zoo weer weg.’

Doch zij dekte netjes de helft van de keukentafel met een bont geruit kleedje, schikte de warme schaaltjes om zijn bord heen. ‘Zoo!’

‘Als een koning heb ik 't,’ prees hij al etende.

Binnen tien minuten was hij klaar. - Hij kan onmogelijk geproefd hebben wat hij at, dacht Marion. Enfin, dat was, haar kookkunst in aanmerking

genomen, voorloopig nog niet zoo heel erg.

‘Ik ga maar weer,’ zei hij, zijn mond nog half vol. ‘Het licht is vandaag zoo mooi.’

Hij hing de schilderkist over zijn schouder en verdween.

Zij had juist het waschje in 't sop gezet en wilde naar boven gaan, waar de slaapkamers nog wachtten, toen zij buiten voetstappen hoorde naderen. Wat bekend was kwam hier naar de achterdeur. - De post! bedacht ze met een blij schokje in haar borst en werkelijk kwam daar Jaap de postbode in zijn grijs linnen pak zijn rood-verweerde hoofd om de keukendeur steken.

‘Ha, dag Jaap!’ groette ze vroolijk-joviaal. De man met de posttasch, de man met de berichten uit de verre wereld was in deze dagen al een oude bekende voor haar geworden.

‘En wat heb je vandaag voor ons, Jaap?’

‘Wa goods juffer, dat kunt ie gleuv'n,’ glunderde hij met al z'n bruine tanden bloot.

Een brief, nog een brief, een prentkaart, een drukwerkje, kranten... Zoo, een heele stapel. Ze had al gezien wat het hare was, een brief van Moeder, de kaart was van Joep...

‘En nou nog 'n verrassinkien,’ lachte Jaap, snuffelend in z'n tasch.

Een verrassing... Nieuwsgierig wachtte Marion, gespannen op wat er komen zou. Hier in de rimboe was immers alles een gebeurtenis.

Hij trok zijn gezicht in de plooi, maar de pret

glunderde nog in zijn oogen. Met boersche hoffelijkheid presenteerde hij haar een wit papier. ‘Astoeblieft juffer...’

‘Een kwitantie!’

Hij schudde van de pret om haar verbijsterd gezicht.

Zij voelde zich boos worden als een teleurgesteld kind, stond op 't punt hem een scherp woord te geven. Maar oolijk vroeg hij: ‘Is dat dan geen verrassinkien?’ en ondanks zichzelf moest zij lachen om zijn primitieven humor.

‘Dat hoeft toch zeker niet dadelijk betaald?’ vroeg zij en las het bedrag.

‘Schrief 't maor up, juffer. Over acht dagen kum ik d'r mee v'rum.’

Over acht dagen, twee en veertig gulden vijf en zestig voor verf en doek. Zorgvuldig had zij alles opgeschreven op een strookje van een krant en prikte 't met een speld tegen 't hout van de bordenkast, waar het een eenigszins zonderlinge versiering vormde. Om 't niet te vergeten. Maar vergeten zou ze 't toch wel niet; heel den middag tusschen 't werk door en later toen ze bij Josine zat met een stapel kapotte kousen, viel het haar telkens weer in de gedachten. want het leek haar nog een heel ding om Jan-Kees te verrassen met de mededeeling, dat hij twee en veertig gulden moest betalen. Juist nu, want Josine had de laatste dagen erg veel moeite om nog iets uit de portemonnaie tevoorschijn te tooveren.

Tegen het avondeten verscheen Jan-Kees met be-

stofte schoenen, twee natte studietjes en een stilgelukzalig gezicht onder zijn warrige stroo-haar. Marion had niet den moed om zijn gelukkige stemming met een ongelukstijding te verstoren en zweeg. Zij wist niet, dat juist in deze stemming de dingen hem 't minst deerden.

Twee dagen later, omdat zij niet langer wachten durfde, legde zij het omineuze strookje voor hem neer.

'Dat's waar, dat staat er ook nog,' zei Jan-Kees en haalde zijn vingers door zijn toch al dwarse haren. ''k Was 't heelemaal vergeten.' Hij keek net, vond Marion, of hij 't wel weer vergeten zou.

'Over zes dagen komt ie terug,' maande zij bescheiden.

'Over zes dagen,' Jan-Kees z'n wenkbrauwen gingen de hoogte in. 'Nou, we zullen wel zien dat we 't ergens vandaan halen voor dien tijd.'

Ergens vandaan halen... Marion had er geen begrip van waar vandaan dat zijn kon. Zij had trouwens heelemaal geen begrip van dit soort leven. Van de hand in den tand, noemde je dat. Zij overdacht de uitdrukking, zooals men soms kijkt naar iets lang bekends, dat men plotseling goed ziet, als voor 't eerst. Hoe konden menschen 't verdragen maar net genoeg en dikwijls niet eens genoeg te hebben? Altijd te moeten rekenen en nooit zeker te zijn van den dag van morgen! Nooit zorgeloos en vrij te kunnen leven en te doen wat je wou. Eeuwig vechten met beslommeringen en zorgen, nooit uit, nooit plezier...

De overpeinzing had haar opstandig gemaakt. O,

wat knelden vandaag de banden weer! Wat was dat ook voor 'n onding, een huishouden, alle dagen hetzelfde en nooit was je klaar! Een taak waar nooit een eind aan kwam.

Zij schoot slecht op dien dag, was met alles later klaar dan anders. De booze weerzin hield haar handen tegen. Laat zat zij binnen bij Josine en ook dit deed zij met tegenzin vandaag. Zij had geen zin in kousen stoppen, in verstelwerk, zij had geen zin om Jan-Kees een beetje bezig te houden en zijn rommel op te ruimen. Zij had geen zin om zoo dadelijk weer voor het avondeten te gaan zorgen en dan weer af te wasschen en dan weer na te denken over wat er morgen te doen was. Zij had zin om naar buiten te loopen, waarheen, dat deed er niet toe, ver weg, ver... en zich ergens neer te gooien en uit te huilen... Nu en dan voelde ze, meer dan ze 't zag, Josine's oogen op haar gericht, onderzoekend, maar er kwam geen vraag.

Dof en moe ging ze dien avond naar bed. Dat zij 's avonds moe was, gebeurde wel vaker. Het werk was zwaar en ongewoon en de dag gaf niet veel rust. Maar haar jonge gezonde kracht overwon het glansrijk in den nacht slapen en 's morgens was ze weer frisch en uitgerust.

Maar dit was een andere moeheid, de moeheid van den tegenzin en de opstandigheid, de moeheid van het innerlijk verzet tegen de dingen. Wakker in bed overdacht zij wat de dag van morgen weer brengen ging: de zorg voor het eten, kamerdag, de

wasch uitzoeken, schoon goed uitleggen... en waarschijnlijk kwam de dokter voor Josine, dat hield ook weer op. Dat werd weer een dag die uren tekort had!

In diepe, wrokkende mistroostigheid staarde zij het donkere kamertje in. Wat 't hier toch ontzettend donker kon zijn! Het was een maanlooze nacht; geen lichtje gaf ook maar een sprankje helderheid. Zij dacht aan het lichte, zorgelooze leven ginds, waar het nu nog volop vroolijkheid was. Waar zij nu dansen kon, of in een schouwburg zitten of muziek hooren... Zij trachtte het zich voor te stellen, maar het was vreemd, zoo oneindig ver weg, of zij er niet meer bij hoorde. Hoorde ze er niet meer bij? Het was toch haar eigen wereld, dat daarginds! Een vreemde fantasie werd plotseling vaardig over haar: zij zou opstaan en zich aankleeden, haar boeltje pakken en weg gaan... geruischloos verdwijnen in den nacht... Alle zwarigheid en narigheid opeens achter haar en vergeten, geen zorg meer om die taak, waar toch nooit een eind aan kwam. Verlokkend leek het land van vrijheid voor haar te liggen, ze had toch maar een stap te doen om er binnen te gaan. Niemand kon haar tegenhouden!

Zoo betooverend was de verlokking, dat zij vanzelf overeind was gaan zitten, de armen om de knieën geslagen, de oogen wijd. Nu was zij niet moe en dof meer. Iets te dragen, dat zoo zwaar is en te denken, dat je het met één beweging van je af kunt gooien! Was 't geen dwaasheid om je leven zoo

moeilijk te maken voor menschen met wie je niets te maken had, voor vreemden?...

Vreemden... Haar gedachten zwierven weg, langs alles van deze wonderlijke, zware, vervulde weken. Jan-Kees, die met zijn schilderboel naar buiten trok... Hoe stil-gelukzalig was hij dat hij weer werken kon! - Ik heb 't als een koning, had hij gezegd en hij voelde zich een koning. En Josine, die altijd vroolijke... er had toch wel iets als ontroering, iets heel innigs in haar stem geklonken toen ze dat zei: - Wat doe je toch veel voor ons! En dan Berrie met zijn stralenden snuit en zijn armen stijf om haar nek... líeve Tante Marion... Waren deze menschen nog vreemden voor haar en zij voor hen? Kon zij zeggen: - Jullie moeten zelf je boontjes maar verder doppen. Ik smeer 'm. Ik heb er genoeg van? O God, nu zag zij de verslagenheid van Jan-Kees z'n hulpelooze oogen en hoe van Josine's gezicht de vroolijkheid wegtrok. En de kinderen... Berrie... Nee, niemand zou haar tegenhouden, niemand zou haar iets verwijten, maar dit alles zou sterker zijn dan haar eigen verlangen. Met honderd banden zat ze gebonden; ze kon niet meer weg. Hoe had ze 't een oogenblik kunnen denken? Een gloed steeg langzaam naar haar wangen, haar voorhoofd.

Toen gooide zij het dek van zich af of het haar plotseling te benauwd werd en behoedzaam liet zij zich uit het bed glijden. Zij ademde eens diep en rekte zich - hè, dat deed goed! En in een kleinen zelfspot vond zij haar evenwicht terug. - Sorry my

dear, niets aan te doen. Je hebt 't jezelf op den hals gehaald, je zult 't ten einde moeten brengen ook.

Uit het kleine raam leunde zij naar buiten en zag den nacht. Tegen het zwarte luchtspansel, duizendvoud befonkeld, stonden, iets zwarter nog, de kruinen der roerlooze dennen; de nachtlucht rook frisch en harsig. Allengs onderscheidden haar oogen scherper de omtreklijn der boomtoppen en omlaag het lichte pad langs de hei. Hierbuiten kon je 't zien, dat de sterren licht gaven; ze had 't nooit willen gelooven.

Toen, plotseling, schrok zij van een geluid, een kreet, benauwd en bang... Zij hield den adem in en luisterde gespannen. Van buiten kwam 't niet. Daar was 't weer, dringender en luider, beangstigend in de donkere stilte, dichtbij. En nu wist ze het meteen, haar borst ontspande zich, een van de jongens, die riep in zijn slaap. Zij repte zich over den donkeren zolder; het zou Berrie wel zijn, Rein sliep altijd vast en rustig.

Zachtjes schudde zij hem en riep zijn naam.

‘Berrie, jongetje! Word eens wakker!’ Hij kreunde nog wat na en het klonk als snikken.

Zij liet hem tegen zich aanleunen, haar arm om zijn trillend lijfje, haar wang op zijn krullen. ‘Had je 't zoo benauwd? Droomde je zoo naar?’

‘'n Gezicht opeens...’ rilde hij, ‘met zulke vreeselijke oogen. Net of 't echt was.’

‘Maar nou is 't weg hè, nou is 't over,’ troostte zij en streek luchtig over zijn gloeiend voorhoofd. ‘Wil je nu eens wat drinken?’

Zijn tanden klapperden nog tegen den rand van het glas, dat Marion voor hem vasthield. Zoetjes praatte zij tegen hem om hem af te leiden, ‘Zie nou toch die Rein! Die slaapt maar kalm door of er niets aan de hand is! En nu gaan wij ook weer slapen. Zal ik je kussen eens fijn omkeeren? Zoo!’ Zij zocht de koelste plek op voor zijn warme hoofd, trok zorgvuldig de lakens glad en dekte hem toe. ‘Nacht Berrie, slaap maar gauw, hoor.’

‘Nacht... zoete Tante Marion...’ murmelde zijn stem aan haar oor en plotseling lag zijn arm om haar hals. Zij verstond het, duidelijker dan een vraag, haar hart werd warm van teederheid.

‘Zal Tante Marion dan nog wat bij je blijven?’

‘Alstublieft,’ fluisterde hij in een zucht, bevrijd en zalig.

Stil zat zij op den rand van het smalle ledikantje, waarin alras geen beweging meer was, en luisterde naar het ademgerucht, dat het stille kamertje vulde. Kijk, nu sliep hij al, geen vijf minuten had het geduurd. Hoe zou hij in dit verschrikkelijke donker hebben liggen vechten met zijn angst wanneer er eens niemand geweest was om zich over hem te ontfermen! Er trok een zachtheid om haar mond, waarvan zijzelf niet wist, terwijl haar oogen de donkere plek van zijn hoofd zochten op het kussen.

In de stilte van het slapende huis hoorde zij beneden een klok slaan. Zij huiverde en voelde opeens weer, dat zij moe was en slaap had. Behoedzaam stond zij op en sloop terug. Behaaglijk strekte zij

zich in het wachtende bed en trok het dek over zich heen. Het leek uren geleden, dat zij hier lag en wrokte, vol opstandige gedachten. Stil, niet meer aan denken! Slapen nu! gebood zij zichzelf. Hoe kom ik er nog uit morgenochtend?!

Maar zoo had zij zichzelf toch al wel onder appèl: prompt op tijd zette zij de machinerie in werking. En dat was ook wel noodig, want zij had, zooals zij zichzelf ironisch zei, een eenigszins overladen werkprogramma voor dezen dag. Maar dat was nu eenmaal zoo. Er was dien morgen een frissche voortvarendheid in haar, die haar tenminste deed opschieten, al bleef 't haar een raadsel hoe zij met alles klaar moest komen.

'Wat hebben we vanmorgen 'n stoom op!' plaagde Josine, 'als dat maar goed afloopt!'

'Dat gaat zoo als de luilakken ijverig worden!'

Zij vond Josine er slecht uitzien dezen morgen, maar in de drukte, die haar in beslag nam, vergat zij het weer. Maar toen zij later in den morgen weer binnen kwam, schrok zij van het weggetrokken gezicht in de kussens, waarin zelfs de oogen kleurloos leken. Bezorgd boog zij zich over het roerlooze figuurtje en zonder aan een aanloopje zelfs maar te denken, vroeg zij:

'Wat is er? Wat scheelt eraan?'

'Wat zou me schelen?' schertste Josine, maar het glimlachje kostte moeite en was zielig om te zien.

Maar geen uitvlucht hielp. 'Je hebt pijn,' hield

Marion onverbiddelijk aan en Josine bekende 't als een schuld.

‘Hoe komt dat nou opeens?’ verzuchtte Marion. ‘We passen toch zoo goed op je en je ligt zoo rustig. Of...’ onderbrak zij zich en haar oogen vorschten in de blauwe oogen, ‘ben je soms op geweest?’

Het duurde even eer de bekentenis kwam, maar Marion had 't al begrepen.

‘Hoe kon je dat nou toch doen?’ klaagde zij verdrietig en boos. ‘Je weet, dat 't niet mag en niet kan.’

‘Ja, brom maar, ik heb 't eerlijk verdiend,’ zei Josine en er kwam weer een beetje kleur en leven in haar gezicht. ‘Maar als je eens wist hoe ellendig 't is om zoo te liggen en voor iedere kleinigheid te moeten bellen, vooral als je ziet, dat een ander 't toch al druk genoeg heeft.’

‘Of dat er wat toe doet!’ wierp Marion hartstochtelijk tegen. ‘Ik loop toch immers graag voor je! Daar ben ik toch voor hier! Ik zou nog beter het werk kunnen laten liggen...’

‘Stil maar,’ suste Josine en haar mager handje legde zich over Marion's sterke vingers. ‘Ik weet wel, dat ik dom geweest ben, maar nu ben ik nederig en berouwvol, zie je, en ik zal 't nooit weer doen.’

‘Erg vertrouwen doe ik je beloften niet,’ bromde Marion. ‘Gaat 't al een beetje over?’

‘O ja, 't is al bijna heelemaal weg,’ lachte de optimistische Josine luchtig.

Marion schudde de kussens eens op en legde de

plaid goed. ‘Zie dat je nog wat slaapt voor de jongens thuis komen.’

Zij was al bijna de kamer uit toen Josine haar nariep;

‘Niets aan Jan-Kees zeggen, hoor!’

Zij moest erom lachen. ‘Zie je wel dat je een ondeugend kind bent?’

Maar weer aan 't werk lachte zij niet meer, maar dacht na. Hoe lang moest dit nog duren zoo? Nee, het was nu niet om zichzelf dat zij zich dit afvroeg. Wilde het gezin weer op de been komen, dan moest Josine eerst beter zijn, dat was duidelijk. En werd ze beter zoo? Had die dorpsdokter kijk op het geval en behandelde hij haar goed? Rusten en geduld hebben. Maar hoe lang, dat zei hij niet. Hoe lang duurde het nu al? Lag het niet voor de hand om in iets, dat toch blijkbaar ernstig was, een hoogere macht te raadplegen? Vanzelf gingen langs dezen weg haar gedachten naar haar vader. Het leek een vingerwijzing opeens. Als Vader wou...

Roerloos bleven haar handen om de ooren van een pan geklemd; zij staarde voor zich uit met oogen strak van denken. Zij wist wel, dat het moeilijk zou zijn, ’uur voor uur waren zijn dagen in elkaar gepast, een dag eruit breken leek bijna onmogelijk. Maar zij kende hem goed genoeg om te weten, dat hij 't toch zou doen in een geval als dit, wanneer hij maar van de noodzaak overtuigd was.

- Ik zal hem schrijven, dacht ze, terwijl zij met een zwaai de pan van het vuur lichtte, - vandaag nog...

Maar later kenterden haar gedachten weer. Dat kon toch zoomaar niet. Ze diende met Jan-Kees toch even overleg te plegen. Josine konden ze dan desnoods voor 't feit stellen. Maar hoe 't zij, gebeuren moest er iets, dat stond wel vast.

Dienzelfden avond nog zocht en vond zij de gelegenheid om Jan-Kees alleen te spreken.

'Ik heb vanavond een weelderige bui,' verklaarde zij, toen zij de omgewasschen vatenboel had weggeborgen, thee gezet, Josine geholpen en den kleinen Jan-Kees in bed gelegd had. 'Ik wil wel eens een loop maken en dan vind ik 't de plicht van den heer des huizes om me te vergezellen.' Zij zag Jan-Kees' gezicht betrekken. Natuurlijk, als die een heelen dag buiten was geweest dan wilde hij 's avonds wel bij zijn vrouw zijn. Maar dat zou nu 's niet lukken.

'Nee, nu vriendelijk kijken en zeggen: - graag Marion. Zeg maar waar je heen wil, ik ben als een trouwe slaaf aan je zij. Dat's een rol die je nog niet kent, hè? Je zou in een goeie leerschool bij me zijn, want ik ben altijd gewend geweest een paar slaven te hebben. En commandeeren kan ik, daar zou je van opkijken.'

Jan-Kees moest lachen tegen wil en dank en hij had toch ook teveel natuurlijke hoffelijkheid om te laten merken dat de onderneming hem niet aanstond.

Maar eenmaal buiten liet Marion het comedietje al gauw varen.

'We hoeven niet ver,' zei ze. 'Dat was trouwens mijn bedoeling niet. Ik wou alleen maar even wat

bepraten.’ Ze zocht geen verdere aanloopjes, maar viel met de deur in huis.

‘Hoe lang zou dat zoo nog duren met Josine? Heeft de dokter zich daar wel eens over uitgesproken?’

Hij keerde met een ruk het gezicht naar haar toe en zij zag, dat hij bleek werd tot onder zijn haar.

‘Hoe vraag je... Wou je van ons weg?... Marion..?’

‘Hoe kom je erbij,’ zei ze snel, verschrikt dat hij haar woorden zóó begreep, maar een schaamte steeg warm naar haar hoofd om wat ze nog maar zoo pas overwonnen wist.

‘Heusch niet?’ twijfelde hij en zijn stem was nog schorrig. ‘Ach, het zou ons niets verbazen. Dat is toch geen leven voor je, zoo.’

‘Stil nu, Jan-Kees,’ commandeerde ze. ‘Praat nu geen nonsens en luister naar wat ik je te zeggen heb. Of liever, geef me eerst antwoord op m'n vraag. Nou!’

Ja, de dokter, die had nooit met zekerheid iets gezegd. Die praatte maar van geduld hebben en rust houden... En verder...

‘En daarmee nemen jullie nu al die maanden genoegen,’ maakte zij zich driftig. ‘En intusschen schiet 't niets op. Hoor 's, als Josine drie jaar zou moeten liggen dan bleef ik drie jaar bij jullie, daar is 't niet om. Maar Josine moet beter worden en ik krijg den indruk, dat ze dat zoo niet wordt. Hebben jullie nooit 's over een anderen dokter gedacht, een consult? Nu ja,’ praatte zij er overheen op Jan-Kees'

moedeloos gebaar, dat ze wel begreep, ‘dat had natuurlijk z'n bezwaren, dat snap ik wel. Maar zie je, er staan zulke belangrijke dingen op 't spel en nu zou 't dan toch kunnen.’

Hij keek haar aan. Het was duidelijk, dat hij nog niet begreep waar zij heen wilde.

‘Mijn vader natuurlijk,’ zei ze eenvoudig.

‘Je vader! Maar Marion, hoe kan dat nu? Iemand met zoo'n practijk, dat die heelemaal hierheen... 't Is nogal geen kleinigheid! En dan...’

‘Nee niets ‘en dan’!’ zei ze driftig. ‘Zet die suffe bezwaren van je nu eens opzij. Natuurlijk heeft mijn vader het druk, maar dacht je dat hij nooit 's méér ver weg geroepen werd?’ Zij trok een oolijkhoovaardig gezicht en zette een hooge borst op. ‘Mijn vader, Mijnheer, is een beroemd chirurg!’

‘Dat weet ik,’ zuchtte hij benauwd. ‘En juist daarom...’

‘Zwijg, je hebt niets in te brengen!’ commandeerde ze baldadig. ‘Zie je, mijn vader is niet iemand, die probeert rijk te worden van menschen die 't niet betalen kunnen. En als 't geval hem interesseert... Hoor 's...’ onderbrak zij zichzelf, ‘laten we niet langer zeuren. Vanavond nog schrijf ik. Vind je dat goed? We zullen dan eerst even met Josine praten.’

‘En hoe dan met den dokter?...’ piekerde Jan-Kees.

‘De dokter, die stellen we eenvoudig voor 't feit. Hijzelf had allang zooiets moeten voorstellen. En wees nu alsjeblieft niet zoo ellendig zwaar op de

hand! Moet jij nou overal spoken zien? Er is nu maar één ding dat ons kan schelen: Josine moet beter worden, zoo gauw mogelijk.'

'Ja, je hebt gelijk,' gaf hij toe met een zucht, 'ik ben een benepen ouwe kerel. Maar zoo wordt je door de omstandigheden... Vroeger keek ik anders tegen de dingen aan.' Hij rechtte zich en zette zijn schouders wat achteruit of hij zijn oude kracht terugzocht. Er kwam een glimlach over zijn gezicht, die er opeens het moeilijke van wegwischte en het jonger maakte. 'Ik wist niet dat jij zoo doortastend kon zijn,' zei hij.

'Ik ook niet,' antwoordde Marion met een lachje waaronder ernst lag. 'Ik denk dat ik begin te ontwaken.' En verwonderd besefte zij in dit oogenblik hoezeer zij aan 't veranderen was.

Zij liepen nu tusschen de open hei. Laag boven den einder stond de zon zonder stralen, rood-goud in een rossigen damp. Diep en warm-donker lag daaronder het glooiende, ruige land, met niets dan een schaapskooi, een beboschte heuvelkam. Verweg klonk het fijn belgetingel van de schapen.

'Zullen we door 't bosch terug gaan?' stelde Marion voor, want Jan-Kees zou al peinzende maar, blijven doorloopen.

In het bosch hing de schemer al om de rechtopgaande stammen; het rook er kruidig. Toen zij den zoom naderden lag achter de boomen de hei tot aan de verste einders onder het hooge blauw van den Oostelijken hemel, met blauwe wazen in zijn glooiingen.

Nu waren ze weer bijna thuis.

‘Benieuwd wat Josine zal zeggen,’ zei Jan-Kees nog.

‘O, die zal wel verstandiger zijn dan jij. Zooals vrouwen altijd,’ zei ze plaagziek.

Josine wàs verstandiger. Onbeweeglijk, de handen over elkaar gelegd, met verstild gezicht, luisterde zij naar de uiteenzetting die Jan-Kees, toen de kinderen naar bed waren, wat hakkelig en onhandig ten beste gaf. Het bleef even stil nadat hij was uitgesproken, zoodat hij, meenende dat er nog tegenstand viel te overwinnen, zijn weinig welsprekend pleidooi opnieuw beginnen wou. Maar Marion benam hem de kans.

‘Luister nu maar niet verder naar hem. Josine; hij maakt 't maar zwaarwichtig. Zeg alleen maar of je 't goed vindt. Dan schrijf ik nu dadelijk nog.’

‘Natuurlijk vind ik het goed,’ zei Josine eenvoudig. ‘Als dit gebeurt, dan zal ik er wel heel blij om zijn.’ Er was even een trilling in haar gedempte stem en de ontroering van haar anders zoo zorgeloos vroolijk gezicht bewees Marion hoe er onder die vroolijkheid van altijd meer leed en zorg scholen dan zij een van allen ooit te zien kregen.

Vijf minuten later zwoegde Marion aan een uitvoerig epistel. Het kostte een beetje moeite om op dreef te raken; duidelijk voelde zij hoe weinig contact zij in haar vorige brieven met thuis eigenlijk gehad had. Waar zou ze ook den tijd vandaan gehaald hebben om een brief van eenig belang te schrijven?

Maar van lieverlee vlotte het en ten laatste kreeg zij zelfs het gevoel, dat zij zoowaar welsprekend werd. All right. Haar naam eronder, een resolute schrap en met haar oude achteloosheid wilde zij hem dichtvouwen en in het couvert schuiven. Zij bedacht zich echter juist nog en rustig-aandachtig las zij de volgeschreven velletjes door. - Ik ben wèl aan 't veranderen, werd zij zich voor de tweede maal dezen dag bewust. - Antwoord u gauw? schreef ze er nog onder. Dan sloot zij den brief en Jan-Kees ging hem nog posten opdat hij 's morgens vroeg gelicht zou worden.

Het vervulde haar den volgenden dag onder het werk door met een stille blijdschap. Maar daaronder lag nog iets anders. Voldoening en een gevoel van verlichting, of ze van een zware en verantwoordelijke taak een klein deel op de sterke schouders van een ander leggen kon. Want dat haar vader komen zou, daaraan twijfelde ze nu niet meer.

Dien avond, op 't alleronverwachtst, haalde Jan-Kees, die van dramatische effecten hield, een zeer versleten portefeuille tevoorschijn en zonder een woord van inleiding telde hij op de tafel uit vier briefjes van tien, twee guldens, vier dubbeltjes en een kwartje. ‘Alsjeblieft, twee en veertig vijfenzestig.’ Zelfs Josine keek met groote oogen. ‘Geld!’ lachte ze ongeloovig en vermaakt als een kind, dat een horloge uit een hoed ziet goochelen.

‘Berg 't maar ergens op of steek 't bij je,’ zei hij tot Marion.

‘In de huishoudportemonnaie,’ bedacht ze.

Die lag altijd onder Josine's bereik.

‘Hier,’ zei deze, ‘hou die nu ook meteen maar bij je. Dat is wel zoo eenvoudig als dat je me iedere keer om geld komt zeuren. Daar heb je me al genoeg mee verveeld.’

Marion's oogen lachten terwijl zij haar hand legde op dit gewichtig teeken der huisvrouwelijke waardigheid. ‘Wou je me zoo de baas laten spelen?’

‘Wie kan 't beter doen dan jij?’ vroeg Josine zacht.

Zij zagen elkaar aan en een warmte van genegenheid vloeide over van blik in blik.

‘Wat zit er eigenlijk in?’ informeerde Jan-Kees.

Dat bleek niet zoo heel veel, al puilde de beurs opzichtig. Dat was maar van de centen.

Toen opende Jan-Kees nogmaals de aftandsche portefeuille en met het grandiooze gebaar van den goochelaar, die na het gouden horloge een levend konijn tevoorschijn toovert, legde hij een fonkelnieuw briefje van vijfentwintig op de tafel.

Nu raakte zelfs Marion in bewondering, als had ook zij nooit een dergelijken overvloed aanschouwd. ‘Nog meer geld!’ zei ze met eerbied in haar stem en ze moesten alle drie lachen.

‘Maar nu ben ik ook heusch blut,’ verklaarde Jan-Kees en keerde de portefeuille binnenst buiten. ‘Zou je daar nu nog wel even mee doen?’ vroeg hij schuchter.

‘O weken!’ zei ze zorgeloos-luchtig. ‘Ik kan zoo zuinig zijn! Dat weet je nog niet half.’

‘Dan krijgen we voorloopig vast niet veel te eten,’ plaagde Josine.

‘O, jullie zult 't goed bij me hebben, geloof dat maar!’

Het leek haar toe of haar taak opeens veel gemakkelijker was geworden, gemakkelijker, prettiger en vrijer. Niet meer aldoor dat gezeur om geld voor dit en voor dat. Eigen baas. O natuurlijk, ze zou zuinig zijn, miraculeus zuinig. Maar dat was juist leuk om te laten zien hoe lang ze toe kon met dit geld en wat ze er allemaal mee kon doen. Wat vijfentwintig gulden precies beteekende in een huishouden van drie volwassenen en vier kinderen, daarvan gaf zij zich geen rekenschap.

Dit nieuwe vrijheidsgevoel drong haar den anderen morgen om iets bizonders te doen, iets anders dan het gewone. Jan-Kees werkte toch thuis, ze zou 't er eens van nemen. Ze ging het dorp in, ‘winkelen’ - voor zoover dit arcadisch oord tot deze wereldsche bezigheid gelegenheid bood - en ze nam Jan-Keesje mee. Er tintelde een lichter vreugd in haar toen zij met een enorme hengselmand aan den eenen arm en aan de andere hand den opgewonden brabbelenden Jan-Kees in den zonnigen, al zomersch warmen morgen naar het dorp wandelde.

Verder dan het brinkje en zijn omgeving hoefde ze om haar mand te vullen niet. Daar had ze alle zaken van het dorp bij elkander. De dikke bakker, die overheerlijke koekjes bakte en eens in de week ongeëvenaard krentenbrood en die tevens met ken-

nersgewichtigheid in antiek scharrelde, het magere driftige kruideniertje, dat stotterde als hij kwaad werd, die soms achter zijn smalle winkelraam krampachtige pogingen deed tot het componeeren van een stadsche etalage en die in de duistere verborgenheden van zijn winkel ook onwelriekendheden als petroleum borg en ten slotte de ‘manufactuurhandel’ van het ouwe mummelbesje met haar tooverkollengezicht, haar bruin-zwarte knokenhanden en de grauwe haarslierten uit haar floddermuts. Een verschijning om kleine kinderen naar bed te jagen. En evenzoo weinig aanlokkelijk leek haar winkel, het kleine vuile venster, waarachter een donkere gribus wegdook. Maar Marion had, na het overwinnen van haar eersten weerzin, voor dit zaakje een heimelijk zwak, want behalve de zware werkmanskleeding en het grove vrouwengoed, wist zij er, als een wonderlijke verrassing, de bont-gebloemde halsdoekjes, de mutsenlinten met hun geborduurde bloemenranken, het fijn en hel gekleurde schortengoed van de vrouwen uit deze streek.

De noodzakelijke dingen waren gauw gekocht; rijst moest er zijn en koffie en koek en... Maar vandaag had ze ook eens zin in het niet noodzakelijke. De strakke banden van het leven moesten voor een keer maar eens los. Vandaag had ze nu eenmaal een weelderige bui. Als een kind voor een Sinterklaastafel tuurde ze den winkel rond. Een potje jam zou ze alvast nemen, dat was 'n weelde voor de kinderen... 'n blikje leverpastei, Jan-Kees hield van een hartig-

heidje... En wat krenten en rozijnen. Dan haalde ze bij den bakker bloem en zou ze haar krachten eens op pannekoeken beproeven. - Lieve kind, wat begin je? hoonde zij zichzelf. De mand raakte al aardig vol; er gloeide iets door haar heen van plezier en voldoening.

'Dooj-dooj!' wees Jan-Kees met een dik vingertje omhoog.

Dooj beteekende doosje in Jan-Kees z'n vocabulaire, dat wist Marion nu wel. Maar er stonden zooveel doosjes en doozen. Het voorwerp van zijn begeerte bleek een doosje hopjes en Marion, verrukt zoo prompt een wensch te kunnen vervullen, kocht het voor hem. Maar nu moest er toch ook voor de anderen iets zijn! Veel van dit soort wereldsche zaken waren hier niet, maar het gelukte haar toch voor allen iets te vinden. Nu nog de bakker, bloem en koekjes... he he, de mand hing zwaar aan haar arm! In de winkelruit zag zij zichzelf in het eenvoudige blauw-katoenen japonnetje met witten kraag, haar al gebruind gezicht onder de volle rosbruine krullenmassa. En weer verbaasde zij zich, dat zij dìt nu ook was, dat zij zoo kon zijn, zonder verlangen naar sier of tooi of iets van wat vroeger tot haar leven behoorde.

'Kom Jan-Kees, nu gaan we weer naar Moeder.'

Zij stak het brinkje met hem over en het lachje was nog om haar mond, want zij liep nog in gedachten verloren, en zoo schrok zij van een fietsbel vlak bij en deed een schichtigen stap terug zonder op te

kijken. Maar daar sprong de man van zijn fiets, met een plof stond hij voor haar... ‘Marion!’

Haar mond viel open, haar oogen werden wijd, even was het als een droom, zoo vreemd, zoo onwezenlijk. Toen werden haar wangen warm, haar oogen blinkend, zij liet Jan-Keesje los en bijna viel de mand. ‘Peter!’ zong haar stem, zoo verwonderd, zoo verrukt. ‘Jij...!’

Hij had haar hand al in zijn twee handen. ‘Dat ik je nu juist hier vinden moet! Wat 'n tref!’

‘Kom je om mij... expres?’ vroeg ze en in haar stem trilde de blijdschap, maar ook iets anders nog, iets dat een waas naar haar oogen drong. ‘Goeie, hartelijke Peter!’

‘Maar ik kom met een boodschap,’ vertelde hij of zijn komst een excuus behoefde. Zij liepen nu met de fiets tusschen hen in en Jan-Kees, blakend van hoovaardigheid, er bovenop, met Peter's stevige hand in zijn rug.

‘Maar ook zonder boodschap vind ik 't heerlijk, dat je er bent,’ zei ze spontaan.

Hij keek haar niet aan, vertelde verder.

‘Gisterenavond was ik even bij je thuis. Ik wou 's weten hoe je... Niemand van ons hoort wat van je... Toen vertelde je vader van je brief, die net gekomen was en dat hij je telegrafeeren wou omdat hij juist overmorgen een dag heeft, dat hij zonder al te veel bezwaren weg kan en dan voorloopig niet meer.’

- Dus Vader komt! juichte 't in haar.

‘Maar we dachten dat telegrafeeren hierheen... en dan nog 'n antwoord terug... dat dat allemaal nogal bezwaarlijk zou zijn, en dus hebben we... toen... zei ik...’

‘O jij, wat ben je toch een kostelijk type! Toen zei je natuurlijk, dat jij wel wou gaan afspreken en toen ben je voor dag en voor dauw op den trein gestapt en daarna als een razende hierheen gefietst.’

Zijn oogen knipperden verlegen toen hij langs Jan-Kees heen naar haar keek.

't Was toch de radicaalste oplossing van 't geval. ‘En ik wou toch ook graag eens zien hoe je 't hier hebt,’ zei hij trouwhartig.

Het gaf een blijde opschudding toen aan de hand van Jan-Kees, die verwonderlijk snel vriendschap had gesloten, de gast zijn intocht deed. De groote Jan-Kees, zoo uit zijn werk, deed eerst wat verwezen, maar over Josine's gezicht schoot de blijdschap uit toen zij hoorde welke boodschap deze gast kwam brengen.

‘'n Goeie boodschapper, die hoor je met weldaden te overladen,’ zei Josine, ‘dat is een klassiek gebruik. Maar we hebben hier niets anders aan te bieden dan een eenvoudig maal en een eenvoudig bed.’

Maar het laatste bleek niet eens noodig, want Peter verklaarde nog dienzelfden namiddag te zullen vertrekken en was met geen overreding van zijn stuk te brengen.

Wel snel waren ze voorbij, die weinige uren. En voor een vertrouwelijk gesprek kwam geen gelegen-

heid. Toch, telkens wanneer ze zijn oogen achter de brilleglazen op zich rusten voelde, dacht Marion, dat er dingen waren, die hij haar nog zeggen wilde, en ook zijzelf... er was nog veel om te vragen, van thuis... van ginds...

‘Je moet niet te laat van huis gaan. Dan breng ik je een eind, het dorp door, tot op den grooten weg,’ stelde Marion voor en zag Peter's oogen opblinken.

Zij liepen aanvankelijk zwijgend langs de stille wegen. Toen viel het eerste woord als vanzelf Peter van de lippen.

‘Je bent veranderd, Marion.’

‘Ja,’ zei ze eenvoudig, ‘dat weet ik.’ En plots overslaand in den ouden dartelen spotlust: ‘Al de wilde haren raken eruit, Petertje! Ik word zoo ingetogen en solide, dat jullie me niet meer kennen en zeker niet meer waardeeren zouden.’

‘Dat denk je maar,’ zei hij zacht en ernstig. Hij keerde het gezicht naar haar toe en zag haar aan. ‘Mij ben je zoo nog duizendmaal liever.’

‘O, dwaas die je bent!’ lachte zij, hem bij den arm schuddend, maar zij was geschrokken van den hartstochtelijken ernst van zijn gezicht. Luchtig vroeg ze:

‘Zeg 's, met wie troost Eddy zich tegenwoordig?’ Maar het was een ander aan wien zij in dit oogenblik dacht, al zou zijn naam niet over haar lippen komen.

‘Eddy... O die...’ zei Peter, of hij de kwestie van geenerlei belang achtte. ‘De Eddy's van deze

wereld troosten zich nogal gemakkelijk. Heeft hij je wel eens geschreven?'

'Den laatsten tijd niet meer. Maar hij kreeg ook nooit antwoord. Ik geloof ééns een prentkaart en die is met die hanepooten van mij zóó vol.'

Peter antwoordde al niet meer, of zijn gedachten alweer naar iets anders weggleden, of hij piekerde over iets wat nog te zeggen viel. Tot hij plotseling weer begon, schijnbaar gewoontjes, maar juist dat geforceerd luchtige van zijn toon spande haar opmerkzaamheid:

'Nu, en verder, wat ons kringetje betreft... dat engagement van Joep en Tom vlot nog niet hard... Ik geloof, dat Joepje zelf niet al te best weet wat ze wil... Enne... ja, dan is er nog een nieuw engagement, daar zal je dezer dagen wel van hooren... dat is Vic... 't Was ons allemaal een verrassing, niemand wist er wat van.....'

Hij veinsde plotseling een bizondere aandacht voor zijn fietslantaarn, die kwasi los zat en draaide met overdreven zorg de schroef aan.

Nu voelde Marion het opgejaagde bloed weer zakken, het geluid van hun voetstappen drong weer in haar ooren, de zon scheen weer over weg en hei. Haar hart hamerde nog - Vic! Vic! Dat was 't dus! Dat! En Peter, die zoo ongewoon deed, zoo bevangen... Was 't met opzet, dat hij haar dit vertelde? Zij begreep het plotseling en haar trots stelde zich teweer. Nu wat zeggen, dadelijk! Hoe lang had zij al gezwegen? Vijf seconden of vijf minuten?

‘Wat 'n nieuws!’ lachte zij en verbaasde zich, dat 't zoo gewoon klonk. ‘Er gebeuren altijd bizondere dingen als je weg bent. Maar zeg 's wie is 't? Een meisje, dat we kennen?’

‘O nee, 'n volslagen vreemde. Uit Gelderland of Overijsel of zoo. 'n Freule, en twee namen, ik ben ze weer kwijt, maar 'n heele deftigheid in elk geval.’ Peter's stem had zulk een schamperen klank als Marion niet van hem kende. Het streek warm langs haar hart. - Goeie Peter!

‘Kom, nu stap ik maar op, ik ben bang dat ik 't anders niet meer haal,’ zei hij even later.

Stevig omgrepen hun handen elkaar. Peter's oogen knipten achter de brilleglazen, maar hoe open en trouwhartig en vol goedheid was zijn gezicht.

‘Dag Marion, hou je goed. En blijf niet al te lang bij ons vandaan als 't kan.’

‘Dag Peter. Dank dat je geweest bent. Beste jongen... En groet allemaal.’

Met een flinke vaart reed hij den heuvel op. Midden op den weg bleef Marion staan en keek hem na. Langzaam naderde hij den top. Even leek 't of hij stil stond, dan keek hij om, een wuivende groet... en hij daalde alweer... weg...

Op trage voeten liep Marion naar huis terug, verloren in de warreling van haar denken en voelen. Wat van dat alles het sterkst in haar was, de herinnering aan een teeder woord en een streelenden blik, de bitterheid als om een verraad, het warme verdriet, de gekrenkte trots... zij wist het zelf nog niet. Eén

ding wist ze; niemand zou iets merken en haar rug rechtte zich, haar mond sloot trotsch en vast.

Maar vreemd, onbegrijpelijk lag onder dit alles het duidelijke besef, dat hiermee het oude leven achter haar nu werkelijk was afgesloten.

IV

Dikwijls dacht Marion in de weken die volgden, dat zij dezen duw van het leven nooit zoo makkelijk zou zijn teboven gekomen, wanneer niet juist in dezen tijd de groote en kleine gebeurtenissen elkaar met zulk een snelheid hadden opgevolgd.

De dag na Peter's bezoek bracht inderdaad de post de verwachte kennisgeving, die haar zeker, was ze niet voorbereid geweest, een flauwte zou hebben bezorgd, zooals ze grimmig zichzelf hoonde. Nóg trilden haar vingers toen zij de kaart uit het couvert trok en de namen las, zoo dierbaar-bekend de een: Mr. Victor Fontange, zoo vreemd en vijandig de andere: Jonkvrouwe Machteld Boudewina Louise van Swalmen van Rodenborgh, Huize ‘Rodenborgh’, Ruurlo. Een bitterheid kneep haar keel dicht en deed haar mond smadelijk krullen. Natuurlijk kon je daar niet tegen op als je maar kortweg Marion de Greeff

heette! Maar twee heete tranen rolden pardoes langs haar neus en zij moest twee glazen water drinken voor ze 't waagde iemand onder de oogen te komen.

Maar den daaropvolgenden dag begon de keten van gebeurtenissen, de eene uit de andere volgend, die alles ondersteboven gooiden, die haar geheel en al in beslag namen en alles van haar eischten.

Eerst Vader's bezoek... Hem hier te zien, in deze hem vreemde omgeving, háár thuis op 't oogenblik, gaf een scherpe, warme ontroering; hun handdruk was anders, de blik van hun oogen in elkaar beteekende meer dan ooit daarvóór. Veel woorden waren er nu eenmaal nooit tusschen hen.

Lang had het onderzoek geduurd. Het leek haar, bezig in de keuken, waar zij eigenlijk maar wat doelloos heen en weer liep, doordat zij haar aandacht niet bij de dingen houden kon, dat er geen eind aan kwam. Maar zij hield tenminste Jan-Keesje bezig en voor thee had ze gezorgd. Toen, het ontdane gezicht van Jan-Kees om den hoek van de keukendeur en zijn verward gestamel, dat ze maar half begreep. Operatie?

Binnen vond ze Josine bleek en ontroerd, maar met haar glimlach toch alweer.

Ja, Vader had werkelijk van een operatie gesproken. Maar met zekerheid een uitspraak doen zou hij toch pas kunnen nadat er Röntgen-foto's zouden zijn gemaakt.

‘Nee, ik vind dit niet zoo erg,’ zei Josine, met haar zachte bewogen stem, en er kwam alweer een

blosje op haar wangen. ‘Alles beter dan dit eindelooze wachten op een beterschap, die toch nooit komt.’

Verder was alles gegaan als in een roes, een droom. Eerst nog de conferentie van Vader met den dokter, die door de plotselinge verschijning van den beroemden chirurg wel eenigszins uit het veld geslagen was, besprekingen en toebereidselen en drie dagen later werd Josine al overgebracht naar het ziekenhuis in de naastbije stad.

Dat afscheid... Jan-Kees, die mee zou gaan in de ziekenauto, was volkomen verslagen en de kluts kwijt - Marion was dankbaar, dat zìj haar hoofd tenminste bij elkaar kon houden. De kleine Jan-Kees, wien de portee der vreemde gebeurtenissen ontging, begon ter elfder ure iets te bevroeden van wat hem bedreigde en barstte in een vloed van jammerklachten uit. En aan de stille verslagenheid van Rein en Berrie, aan den storm van wanhoop en verontwaardiging van Nelleke, dacht Marion liever niet terug. Josine zelf was welgemoed, haar oogen hadden den glans, haar mond den lach van altijd.

Vijf stille minuten hadden zij samen in dit laatste tumult van gevoelens en beredderingen.

‘Dat is m'n grootste troost, als het gebeuren moet, dat je vader zelf het doen wil en dat ik jou hier weet, terwijl ik weg ben.’

‘En denk eens, als je dan beter wordt en weer een gewoon mensch bent! Ik zal je niet kennen als je op twee beenen staat!’

‘Ik kan 't me nog niet voorstellen... 't Is zoo lang geleden sinds ik gewoon was.’

‘En als je dan weer flink en sterk bent... Wat zullen we dan nog een pret samen hebben, voor je me weer missen kunt.’

‘Je missen... Ik zal je nooit meer kùnnen missen, al zal ik je ééns moeten laten gaan.’

‘Och jij...’

Warm van genegenheid en ontroering waren haar oogen in elkander. Josine hief de smalle handen op, trok het gezonde, gebruinde meisjesgezicht naar zich toe. En Marion's armen waren al om haar heen, omknelden haar sterk en toch voorzichtig.

‘Kom maar gauw terug; we verlangen er allemaal naar.’ Zij streek over het fijne blonde haar, dat als zij was onder haar vingers. En zij lachte, helder en onbevangen om de spanning en de ontroering te verjagen. ‘En intusschen zal ik je man en je bloeien van kinders verzorgen en je uit pure barmhartigheid het relaas van m'n huishoudelijke stommiteiten besparen. Goed?’

‘Best! En ze zijn je bij voorbaat vergeven,’ lachte Josine terug. Maar haar oogen verloren hun zachte innigheid niet.

Nog diezelfde week was het pleit beslecht. Dr. de Greeff had 't, nu de foto's zijn diagnose bevestigden, ook geen dag langer willen uitstellen.

In de onrust van haar alleen-zijn op den beteekenisvollen dag werd zij verrast door de komst van haar vader, die op zijn thuisreis den chauffeur had laten

omrijden om haar even het eerste nieuws te brengen. Zij waardeerde het bizonder, want het beteekende een oponthoud van anderhalf uur voor hem; zij wist, dat hij moe zou zijn na het ingespannen werk en naar huis zou verlangen. ‘Aardig van u,’ prees ze spontaan en moest zelf lachen om dezen lof, haar vader toegezwaaid. Maar met het half ernstige, half ironische glimlachje, dat zij van hem kende, schertste hij: ‘Ik kan toch in plichtsbetrachting niet de mindere van mijn dochter zijn.’

De voorloopige berichten waren bevredigend, maar meer dan voorloopig konden ze nog niet zijn. - De operatie is gelukt, verder moeten we afwachten. Jan-Kees, die een uur of wat later op de fiets thuis kwam, moe en zenuwachtig, maar met een hoopvoller glans in zijn oogen dan Marion er sinds dagen in gezien had, vertelde dat hij een kwartiertje aan Josine's bed gezeten had, dat zij nog doezelig was van de verdooving, maar alweer vol hoop en moed, en dat zij hen allen groeten liet.

In de eerstvolgende dagen scheen alles saam te vloeien tot dit eene: de berichten uit het ziekenhuis. Jan-Kees fietste daaglijks heen en weer en deed omstandig verslag. De dokters waren tevreden. Josine was 't ook en Marion's vader zou den vierden of vijfden dag nog eens komen zien. Dan liet plotseling de spanning van de uren van wachten los, Marion voelde opeens den lust om alles tegelijk te gaan doen, Rein, die dokter wilde worden, zette een geleerd betoog op met zijn vader en Berrie probeerde oogen-

blikkelijk den ‘hoogstand’ dien hij, als verrassing voor Moeder's thuiskomst, naarstiglijk instudeerde en waarbij de schrammen en builen en zoo nu en dan een gebroken kopje of zoowat de luttele bijkomstigheden waren, die men ter wille van het goede doel niet telde. Zelfs de kleine Jan-Kees werd uitgelaten in de algemeene blijheid en brak het huis haast af. Alleen Nelleke's gesloten gezichtje verried niets; koel bleven haar oogen.

‘Fijn hè,’ zei Marion eens, opzettelijk tegen haar, ‘als 't zoo goed blijft gaan zal Moeder wel gauw weer thuis komen.’

‘Ja,’ zei 't kind stug. Maar toen plotseling met levendiger belangstelling vroeg ze: ‘Hoeft Moeder dan niet meer te liggen?’

‘In 't begin nog wel, natuurlijk...’

‘Hoe... hoe lang is dat dan?’

‘Misschien een maand... of 'n week of zes...’ aarzelde Marion.

Een booze flikkering ontschoot de grijze oogen.

‘En blijft u dan ook weer al dien tijd hier?’

Marion voelde het bloed naar haar wangen vliegen. Scherp antwoordde ze:

‘Dat denk ik wel, tenzij je liever hebt dat ik weg ga en je moeder zonder hulp laat.’

Een fel en vlekkerig rood smette even het gave kindergezicht en vloeide weer weg. Maar de oogen leken nog vol van den gloed ervan, trillend en hartstochtelijk haperde de kleine stem:

‘Moeder is niet... ik... Moeder was nóóit zonder

hulp... ik heb altijd... àlles... voor Moeder gedaan.’

Toen keerde het ranke figuurtje zich om en ijlde weg.

‘Nel is 'n spook,’ verklaarde Berrie kalm en goedsmoeds, zijn klein genepen, goudbruine oogen, met de lachplooitjes rondom, vol zon.

Maar in Marion sloeg een vreemde verstilling de boosheid neer. Zij had opeens iets begrepen van wat dat gesloten hartje al dien tijd had verborgen en toch niet verbergen kòn: de jalouzie jegens de vreemde, die een plaats had in Moeder's leven en háár hulp, groot naar de mate van haar krachten, overbodig had gemaakt. Dat ze dit niet eerder begrepen had! Hoe had ze zoo blind kunnen zijn! Schaamte en deernis welden warm in haar hart. Maar zij zocht geen gelegenheid om in 't reine te komen met het kind, dat haar trouwens schuw en trotsch ontweek. De gelegenheid zou vanzelf wel 's komen, vertrouwde ze.

Toen, of de gebeurtenissen geen eind namen, Nel ziek. In den grauwen morgen stond Marion met Jan-Kees, die haar geroepen had, aan het bed van het kind, dat woelde en kreunde, vreemd verhit. Toch was de dokter er 's middags pas toen Jan-Kees, bleek van onrust al naar 't ziekenhuis was, en constateerde een lichte longontsteking.

Al gauw merkte Marion dat met dit alles het leven zwaarder werd dan zij aankon. Het huis schoonhouden, eten koken, kleeren heelhouden, zorgen voor de gezonden en dan nog de zorg voor een ziek kind,

dat veel naloop noodig had. Zij nam de dingen nu wel niet zoo erg serieus, maar het noodzakelijke moest toch gedaan. Den derden dag, terwijl Jan-Kees naar 't ziekenhuis en Rein en Berrie thuis waren, stapte zij resoluut naar vrouw Kramers, het heksje in het manufactuur-zaakje, die een dochter thuis had en met de allure van een zelfbewuste mevrouw, huurde zij deze, een pootig vrouwmensch van in de dertig, getooid met den ontoepasselijken naam van Zwaantje, voor twee dagen in de week.

Ze moest er heimelijk om meesmuilen terwijl ze naar huis terugsnelde, als op gevleugelde voeten, want zij vertrouwde het niet erg, het huis met een ziek kind en het woelwaterig Jan-Keesje onder de hoede van Berrie en Rein. Alhoewel Rein bezadigd genoeg was. Zij dacht aan het gezicht, dat Jan-Kees zou trekken, wanneer hij de nieuwe huishoudelijke aanwinst zou zien verschijnen. Zeker zou hij, zoo niet zeggen, dan toch denken: - waar moet 't vandaan komen? Zooals bij alles van de laatste weken. Arme kerel, het leven was wèl onbarmhartig voor hem! Al deze bizondere en kostbare beslommeringen en dan moest je niet eens geld hebben voor het gewone! - Geld genoeg in de wereld! had ze luchtig gezegd. En ook hiervoor zou wel geld komen, wàs al geld. Jan-Kees hoefde niet te piekeren. Vader rentmeesterde over een fondsje, waarvoor dìt een pracht-geval was. En dit nieuwe factotum had zìj nu eens gehuurd, voor haar privé genoegen en gemak. Jan-Kees had daarover niets te zeggen.

Meer dan een week duurde het, eer er in Nelleke's ziekte een keer kwam. Tien volle dagen van tobben en zorg - al was er geen dadelijk gevaar - een zorg, die Jan-Kees met den dag moeilijker voor Josine verborg. De dagen waren zwaar, de nachten kort geweest; nu pas zegende Marion het, dat zij zoo jong, gezond en sterk was.

De tiende dag, voor 't eerst geen koorts. Maar hoe 't kind afgevallen was zag je nu pas. Eten en rust, en dan de zon... als die maar komen wou. Al dagen lang leek het herfst, met de grauwe wolken laag boven hei en dennen, schoon 't midden zomer was.

Maar twee dagen later opeens was de zomer er en geholpen door Jan-Kees bracht Marion overdag de kleine zieke naar de huiskamer die op 't Zuiden lag en waar, met den geur van de warm-gestoofde dennen, bijna heel den dag de zon door de open ramen naar binnen kwam. Onder het wolklooze trillende blauw lag de golvende heide naar verren einder open.

Nelleke, welverzorgd en bewaakt, tusschen de witte lakens aanvaardde zonder bijval of protest den nieuwen staat van zaken. Zij liet zich willig helpen, trachtte gehoorzaam te slapen als de tijd daartoe gekomen was en vocht met haar tegenzin in de puddinkjes, pannekoekjes en soepjes, waarop Marion haar best had gedaan, alsof haar verdere levensheil de inzet was. Maar zij sprak weinig en lachte zoowat alleen tegen den kleinen Jan-Kees. Vaak tuurde zij lang naar buiten en soms lag zij met dichte oogen,

stil, en Marion wist nauwelijks of zij dan sliep of niet. Dit was anders dan de gewone gereserveerde geslotenheid die Marion van haar kende en het kon gebeuren, wanneer haar oogen die van het kind ontmoetten, dat zij er een schuwe zachtheid in meende te zien.

Met de hulp van Zwaantje, die in een dag werken heel wat verzette, had Marion het wel merkbaar makkelijker gekregen. Zij vond nu tijd om rustig bij Nelleke's bed te zitten of wat te spelen met Jan-Kees. Soms echter had hij geen zin in spelen; het bleek dat hij dol was op voorlezen en vertellen en daar hij alle voorradige boeken en boekjes allang van buiten kende, verzon Marion voor haar onverzadigbaren toehoorder de meest fantastische geschiedenissen die soms niet anders waren dan brokken en flarden van bekende verhalen, oude sprookjes met een kersversch slot of een heel nieuwe geschiedenis waarin oude personen figureerden. Gewoonlijk begon ze naar het toeval haar ingaf, zonder bizondere aandacht. Maar al vertellende voelde zij zich warm worden, gepakt door het eigen verhaal, gesteund en gestuwd door Jan-Keesje's o's en och's en ongeduldige en toen's?. Zij zag zijn stevige wangen rooder, zijn blauwe oogen grooter en donkerder worden. Zij zag soms ook een flauw blosje Nelleke's bleeke wangen kleuren. Vaak verbaasde zij zich erover, dat vertellen zooiets gezelligs kon zijn.

Maar juist nu, nu de taak niet meer zoo drukkendzwaar op haar schouders lag en er wat rust kwam

na de stormachtige gebeurtenissen van de voorbije weken, kon zij soms plotseling met heftigheid weg-verlangen naar iets anders. Over de stugge hei sjouwen wilde ze, heuvel op heuvel af, onder de groote lucht in het geweldige licht van den zomerdag. Zalig moe worden en zich ergens languit neergooien. Of ver weg trekken, deed er niet toe waarheen, andere menschen zien, andere streken. En ook aan de stad dacht ze, aan het bont vertier, het meeslepende vroolijke leven, den vriendenkring... Maar wanneer zij zich afvroeg of het dat leven van thuis was, dat haar lokte, dan hielden haar gedachten aarzelend stil en voelde zij dat, waar zij vandaan kwam, als iets zoo vreemds en oneigens, dat het nauwelijks meer het hare scheen. Nee, het was alleen maar haar onrust, haar behoefte aan beweging; zij had te lang in huis gezeten. Of was het...? Haar hart verwierp het al, gekrenkt en opstandig, vóór haar gedachten het nog geformuleerd hadden. Neen, om hèm zou zij zich geen muizenissen meer maken, dat was voorbij. En terwijl zij het hoofd in den nek gooide, besefte zij met een gevoel van verwondering en bevrijding, hoe ver ook dit al weggedreven leek. Een gekrenktheid die nog wel schrijnde, maar geen echte pijn...

Mocht het werk al lichter zijn - het huishoudelijk bestier kostte juist in dezen tijd hoofdbreken genoeg. De huishoudportemonnaie leed aan chronische inzinkingen en juist nu was er veel noodig: de extraatjes voor Nel, en Rein moest noodzakelijk nieuwe schoolkousen hebben en Jan-Keesje raakte zoowat overal

uitgegroeid. Zij verstond niet, als Josine, de kunst om van een oud buisje van Berrie een nieuw voor Jan-Keesje te maken.

Na het laatste huishoudgeld had zij Jan-Kees, die zorgelijk keek, niet om nieuw durven vragen. Hij had al zorgen genoeg. Bovendien wist ze wel zeker, dat hij het toch niet had, dus kon ze 't net zoo goed niet vragen, vond ze logisch. Maar geld moest er toch zijn, want er moest gegeten worden en de dingen die noodig waren moesten er wezen. Weer, als vaker, overdacht ze met verwondering hoe 't mogelijk was, dat menschen zoo leven konden, altijd in nood, nooit genoeg, nooit zonder zorg... Maar lang vertoefden haar gedachten hierbij niet. Zij besloot, dat 't het eenvoudigst was haar eigen geldschietster te zijn - zij had 't immers liggen, en wat deed ze hier in de rimboe nou met geld? - en met de als door een wonder herboren huishoudbeurs voelde zij zich rijker dan ooit.

Toch gaf dit haar, vreemd genoeg, een gevoel van schuld. Kwam het voort uit de zekerheid, dat Jan-Kees, als hij ervan wist... Lieve hemel, ze moest er niet aan denken, Jan-Kees, wien alle verplichtingen zoo zwaar wogen. Maar hij was zoo argeloos en onnoozel als een klein kind en blonk wezenlijk uit in onbegrip omtrent de waarde van het geld. O nee, Jan-Kees zou hier geen erg in hebben...

Maar op een morgen terwijl ze bezig was de pas gekochte eieren uit het mandje in het rekje te zetten, peinzend over een puddinkje, dat ze voor Nelleke

wilde maken, stond hij plotseling voor haar en zonder inleiding, als was 't het slot van een voorafgaand gesprek, vroeg hij, een beetje hulpeloos en benepen:

'Ja... e... dat geld van laatst... heb je daar... kom je daar nog mee toe?'

Zij schrok er zoo van, dat ze de laatste eieren bijna uit haar handen liet vallen. Ze voelde haar wangen gloeien. Maar in het oogenblik, noodig om het mandje leeg te maken, half van hem afgewend, had zij zichzelf herwonnen.

'Dat geld,' zei ze achteloos, met een loos gezicht langs hem heenkijkend, 'o, dat 's nog lang niet op.'

Misschien had ze 't nu wat al te mooi gemaakt. Het scheen tenminste zelfs Jan-Kees niet geloofwaardig voor te komen. Hij kwam een stapje naar haar toe en zijn gezicht verloor iets van het hulpelooze.

'Hoe is dat nou mogelijk! Ik heb... gisterenavond in bed heb ik 's liggen nadenken en ik heb uitgerekend dat je... dat 't nu toch wel zoowat op moet zijn...'

'Och jongen, wat weet jij nou van rekenen?' plaagde ze overmoedig, weer zeker van zichzelf. 'En je deed beter met 's avonds in bed te slapen in plaats van begrootingen te maken, die toch niet kloppen.' Zij duwde hem een eindje opzij. 'En maak me nou niet in de war, want ik ga een pudding maken, waarbij ik al m'n aandacht noodig heb.'

'Dat ìs 't juist... puddinkjes en allerlei extra's, die anders nooit in huis komen... je moet nou niet denken, dat ik heelemaal stekeblind ben!'

'Ga dan zelf kijken en overtuig je!' viel zij kwasi-

kribbig uit. ‘Binnen ligt hij op de schoorsteenmantel.’

Ze wist wel beter: de huishoudbeurs lag hier, onder haar bereik, in de la van de keukentafel. Maar Jan-Kees vloog er, zooals van hem verwacht werd, behoorlijk in, en toog op zoek. Marion rukte de la open, deed een greep in de beurs, gooide de la weer dicht. In haar schortzak het verdonkeremaande. Klaar! Er was zelfs geen lachje om haar mond, toen zij, ijverig bezig met eiwit kloppen, Jan-Kees van zijn vergeefsche expeditie zag terugkeeren.

‘Hij is er niet,’ kondigde deze benepen aan.

‘Is hij er niet?’ riep Marion met schaamteloos geveinsde verwondering. ‘O, maar dan moet hij hier ergens zijn...’ Zij liet haar oogen zoekend rondgaan, maar stak geen vinger uit. ‘In de kast misschien?... Leg ik 'm wel 's meer... Jan-Kees zocht gedwee. ‘Of op 't lepelrekje, achter de lepels...’ Haar oogen twinkelden van pret; ze was blij, dat Jan-Kees haar niet aankeek. Nu moest ze maar zeggen: ‘of in de tafella,’ maar de goden waren haar behulpzaam, Jan-Kees zelf trok de la al open. ‘Kijk 's,’ verbaasde zij zich glunder, ‘daar is-t-ie!’ Jan-Kees telde al met opgetrokken wenkbrauwen.

‘Nou, ik begrijp 't niet,’ zei hij met een zucht. ‘Ik kan 't... natuurlijk kan ik het niet narekenen, maar 'n raadsel ìs 't me.’

‘Je bent 'n ouwe zeur, Jan-Kees! In plaats je te verheugen, dat ik zoo zuinig ben!’ schertste ze, naarstig doorkloppend, want zij durfde hem opeens niet meer aanzien.

Hij sloot de la en stond op om weg te gaan. Even draalde hij nog:

‘Marion, je moet me niet bedotten... denk eraan... Dat wil ik niet.’

Zij hoorde den eigenaardigen klank van zijn stem en opziende zag zij den verlegen en toch vasten blik van zijn blauwe oogen.

‘Nee Jan-Kees, dat... zal ik niet...’ zei ze ongewoon timide, met weer dat schuldbesef, dat ze al eerder had gevoeld en een gêne, die haar deed verlangen, dat hij nu maar dadelijk weg zou gaan.

Maar alleen gebleven werd ze plotseling nijdig. Zij gooide haar krullen naar achter en voelde het bloed naar haar wangen schieten. De idioot! Wat wou hij nou eigenlijk? Wanneer hij zelf nu toch zonder geld zat op 'n oogenblik... Moest er dan niet gegeten worden en moesten zijn kinderen soms op bloote voeten naar school? Wat kon 't hèm schelen waar 't vandaan kwam, àls 't er maar was! Zij leegde haar schortzak weer in de huishoudbeurs, maar borg die nu veilig weg, buiten ieders bereik.

Of 't aan haar strijdlustige stemming lag viel niet uit te maken, maar de pudding, de moeilijke pudding, die nog niet één keer heelemaal geworden was zooals 't behoorde, werd ditmaal een ongedacht succes. Toen zij hem 's middags op het schaaltje stortte en zich al deemoedig en gelaten voorbereidde op het smadelijk inzinken van haar wrochtsel, aanschouwden haar verbaasde oogen een schuimig goudgeel pronkstuk, waarvoor geen meester der edele kookkunsten zich

had behoeven te schamen. Zij stapte er onverwijld mee naar binnen om het door Nel, voor wie het bestemd was, te laten bewonderen.

'Wat zeg je ervan?' vroeg ze, haar triomfantelijk gezicht boven het lokkende wonder.

'Prachtig!' prees Nel in oprechte bewondering en Jan-Kees, als een altijd hongerige vogel erbij wanneer er wat te eten viel, kwam onder de tafel vandaan schieten, trok zich op aan tante Marion's jurk.

'Je ziet, ik word zoo langzamerhand een phenomeen van kookkunstige knapheid. Allemaal voor jou!'

Marion zag het lachje, dat stroef en moeilijk over het smalle gezichtje trok, de oogen, met hun dringenden blik, toch dadelijk weer weg gewend. - Dat kan ze niet hebben, dat ik dat voor haar doe, flitste het door haar heen. En wat ze wit zag vandaag, en smalletjes...

'Wil je meteen eens proeven?' animeerde ze luchtig-opgewekt erover heen.

'Nee,' weigerde het kind kort, en keek naar buiten.

'Jakkees wil wèl poeve,' trachtte deze begeerige jongeling de kans, die hij zag ontsnappen, vast te houden.

'Jij bent nog niet aan de beurt,' verklaarde Marion hardvochtig, haar meesterwerk in veiligheid brengend.

Zij boog zich over het rustbed. 'Nel, is er wat? Je hebt toch geen pijn of zoo?...'

Met een ruk sloegen twee armen zich om haar

nek, trokken haar hoofd omlaag; een gloeiende wang vleide zich aan de hare. Een fluisteren aan haar oor, hortend, gesmoord:

‘O, tante Marion... ik wou... u... Ik ben zoo blij, dat u... bij ons bent...’

Niet anders dan deze paar kinderwoorden. Maar wat was er meer noodig? Zij had het tengere trillende figuurtje al in haar armen, drukte het tegen zich aan.

‘Gekkerd,’ schertste zij, plagend-luchtig over haar gevoel heen, ‘je zult nog veel blijer zijn als ik weer weg ga.’

‘Nietwaar!’ weerde het kind hartstochtelijk. ‘Ik... al wou u altìjd blijven!’

Welk ‘peccavi’ kon deemoediger en volledíger zijn?

‘Jij schat,’ zei Marion getroffen en kuste het gloeiende voorhoofd. ‘Maar als ik wegga, dan is Moeder beter. Zie je nu wel dat ik gelijk heb, dat je dàn nog veel blijer zult zijn!’

Nelleke moest er om lachen, al glipte er meteen een heimelijke traan weg. ‘Maar zoo bedoelde u 't niet,’ wist ze gevat.

‘Nóu gaan we poeve,’ decreteerde Jan-Kees, die vond, dat dit onbegrijpelijke intermezzo nu lang genoeg geduurd had.

‘Ja, nu gaan we de vredespudding eten,’ lachte Marion. ‘Een klein stukje, Nel?’

‘Alstublieft,’ zei Nelleke zacht, met een verheerlijkt gezicht en twee warme blosjes. ‘Maar ù ook!’

‘Natuurlijk! Alle drie.’ Zij had al drie bordjes

tevoorschijn gehaald. ‘En als hij straks heelemaal op is, dan is dat ook niet erg. Dan maken we er morgen weer een, een heele groote voor allemaal.’

Zij bleef bijna heel dien middag aan het smalle rustbed zitten, zonder zich er iets van aan te trekken, dat in de keuken het werk lag te wachten. Zij zag hoe op het smalle gezichtje een vleugje kleur teruggekomen was. En zoo weerloos en zacht was het anders zoo stug gesloten mondje, zoo warm van stille aandachtigheid de grijze oogen... nieuw en ongeweten lief was haar dit kindergezicht.

‘Fijn dat u niet weg hoeft,’ verzuchtte Nel genietend. ‘Heb u nou niks meer te doen?’

‘O kind, bergen!’ biechtte Marion. ‘Maar ik ben allerverschrikkelijkst lui vandaag!’

‘Gezellig!’ lachte Nel.

Het streek Marion warm over 't hart. Ze had ook wel veel alleen gelegen, het kleine ding, bedacht ze verteederd.

‘Verveel je je dikwijls?’ vroeg zij.

‘Dikwijls niet, nee... eigenlijk nooit...’ peinsde het kind. ‘Er is zoo'n boel, de boeken en de nieuwe poppenjurk... en Jan-Kees... En zoomaar liggen en wat denken is ook wel prettig. Je kunt ook niet altijd lezen... Maar de poppenjurk is haast af...’

‘Misschien kan je nog wel iets voor Moeder maken vóór ze thuiskomt,’ peinsde Marion.

Nelleke, met een kleurtje van opwinding, vloog er bijna van overeind.

‘O, tante Marion, wat 'n dol ideetje! Wat zal ik

dan maken, denkt u? Weet u al wat? En helpt u me dan 'n beetje?'

Marion moest lachen om den stroom van vragen, die haar overstelpte, maar bij die bede om hulp trok ze toch een scheef grimas. 'Ik bèn nogal handig! Daar zal dan wat van terecht komen!'

'Dat zegt u maar.' lachte Nel.

'Kind, ik ben een sukkel met de naald,' bezwoer Marion. Maar Nel weigerde geloof te hechten aan deze roekelooze bekentenis.

Warm en stil stond de zomermiddag om het huis. Door het breede open raam tuurde Marion over de wijdheid van het weggolvende land, dat daar in de hitte-trillingen open lag onder de eindelooze lucht. In wazen van warmte leken de heuvelende einders te vervloeien. Soms stak zij het hoofd buiten het raam om eens te kijken naar Jan-Kees, die daar, in de schaduw van de beschuttende dennen rond het huis, zich in zijn eentje amuseerde. Meestal bleek hij nogal te vertrouwen en water was er gelukkig niet in de buurt. Maar soms was hij zoo verdacht stil, dat zij plotseling een onheil vreesde. Doch aanstonds zouden Rein en Berrie wel thuiskomen.

'Ik geloof dat ik toch al wat weet, tante Marion!' deed Nel haar plotseling opschrikken. Haar grijze oogen straalden warm. 'Een groote zak om aan haar stoel te hangen... waar ze van alles in kan doen...' Overduidelijk was de explicatie niet, maar Marion begreep het toch wel. Josine was altijd in de weer met een oud werkmandje, volgestopt met velerlei

nuttige en noodelooze zaken, dat telkens weer op het critieke moment juist buiten haar bereik bleek te staan. Zoo'n tasch, die aan een knop van haar stoel kon hangen, zou een uitkomst zijn. Waarlijk, een vondst van het kind!

‘Wat 'n pracht-idee!’ prees ze enthousiast. ‘Kind, je bent een genie!’

‘Nee, dat ben ik pas als ik er een máák,’ zei Nelleke ad rem. ‘En dan moet ie eerst nog maar mooi worden ook! Maar tante Marion.’ vroeg ze, opeens bedrukt, ‘waar haal ik nou de spullen vandaan? Ik heb heelemaal niets...’

‘Morgenmiddag zal ik voor je naar de stad zien te fietsen.’ beloofde Marion. ‘Hier in 't dorp hebben ze niets. 'k Zal 't mooiste meebrengen wat ik vinden kan, en véél kleuren, dan kan je kiezen. Goed?’

‘Fijn,’ zei het kind, stil van gelukzaligheid.

‘Zou ik wel op je moeder's fiets mogen?’

‘'Tuurlijk wel!’ verzekerde Nel met vuur, en Marion bedacht met hoeveel hooghartige stelligheid ditzelfde Nelleke haar tot voor kort het gebruik van haar moeder's eigendom zou hebben verboden. Zij moest erom glimlachen, geamuseerd en verteederd tevens; hoe had toch zoo plotseling dat weerspannige hartje zich overgegeven? Of wàs het niet plotseling? Leek het alleen maar zoo?...

‘Als ik nou maar tijd genoeg heb! Als ik 't nou maar af krijg voordat Moeder thuis komt!’ agiteerde Nel zich opeens. Zij trok er, nerveus en gauw uit haar evenwicht nog, wit

van weg om haar neus, met twee scherpe blosjes.

‘Och welja,’ suste Marion, ‘zóó gauw is Moeder er niet! We doen 't heel kalm aan, hoor, je mag je nog niet druk maken, Nel. Eiken middag slapen, en flink eten en melk drinken. Anders beginnen we er niet eens aan. Moeder moet je met ronde wangen vinden als ze thuiskomt!’

‘Ik zal alles opeten wat u me geeft,’ beloofde Nelleke strak van ernst.

‘Wat een lammetje zal jij worden!’ lachte Marion.

Nelleke antwoordde niet meer, maar over het smalle gezichtje trok een lach, die het wonderlijk zacht maakte. En Marion's gedachten volgden die van het kind: Moeder weer thuis... Josine terug... wanneer?...

Het was een vraag, die allen zich stelden, heimelijk of overluid, eiken dag opnieuw. De berichten, die Jan-Kees meebracht waren nog onzeker; de dokter noemde nog geen dag, en Marion, die op een middag de bezoekbeurt van Jan-Kees had overgenomen, vond in het witte ziekenhuisbed een Josine, bleeker en smaller dan zij verwacht had, al wachtte zij zich wel deze teleurstellende ondervinding aan wie ook te biechten.

Had Josine de teleurstelling op haar gezicht gezien? ‘Je moet bedenken,’ argumenteerde zij, ‘een ingrijpende operatie... en door het liggen en ziek-zijn vóór dien tijd was ik al veel weerstand kwijt.’

Ach natuurlijk, zoo wàs 't ook! Zij waren te ongeduldig allemaal, zij wilden opeens teveel. En Josine

met haar geduld en opgeruimdheid was alweer de verstandigste van allen.

Maar eens komt er toch aan alle wachten en verlangen een eind. Op een middag bracht Jan-Kees de blijde mare mee: - eind van de week, Vrijdag of Zaterdag, komt Moeder thuis!

Zaterdag... en nu was het Dinsdag... Nog vier nachtjes slapen verduidelijkte Rein den kleinen Jan-Kees, die door de algemeene opwinding werd aangestoken. Over Rein's ernstig-rustig jongensgezicht lag een zeldzame glans. Vreemd. overdacht Marion, van Rein merkte je eigenlijk het minst, niet één maal had zij hem bedroefd gezien, of hem hooren klagen om Moeder's afwezigheid. En nu straalde er uit heel zijn wezen een blijdschap, waarin hij een nieuwe jongen leek. Wat wist je toch weinig van elkaar... Even, terwijl zij hem 200 aanzag, ontmoetten hun oogen elkander. Iets schaamachtigs, als voelde hij zich betrapt, gleed door zijn blik, maar zij knikte hem toe met dezelfde blijdschap, die hèm vervulde, ook in háár oogen, een hartelijke, warme verstandhouding.

‘Nou, ik ken 't allemaal best,’ constateerde Berrie vergenoegd, toen hij het heele ‘programma voor Moeder’, een hoogstand op den grond, een hoogstand tusschen twee stoelen en een wandeling op zijn handen één keer om de tafel heen, zonder pauze had afgewerkt en tot vermeerderde veiligheid van zijn omgeving, weer met zijn voeten op het ondermaansche stond. ‘Moeder zal 't wel prachtig vinden,

denken jullie niet?' Zijn zonnige goudbruine oogen in den krans van lachplooitjes vorschten verrukt den kring rond.

'Nou, dáár zal Moeder blij mee zijn!' snoof Nelleke met de oude, hooghartige geringschatting, die Marion den laatsten tijd niet zoo vaak meer van haar zag. 'Daar heeft ze immers niets an!'

'Héét ze daar niks an?' herhaalde Berrie, en de lach in zijn oogen leek plotseling te dooven. Hij veegde de eeltige binnenkanten van zijn handen aan zijn kousen af en sjorde zijn kleeren weer op hun plaats. Maar de lachgloed kwam alweer terug in zijn klein genepen oogjes.

'Nou, je zal 's zien,' profeteerde hij met triomfantelijke zekerheid. 'Ik... ik heb daar ommers minstens zoo'n hoop werk an gehad as jij an die tasch!'

'Net of dàt nou...' mopperde Nel. Maar Marion's vingers sloten haar mond.

'Stil jongens, geen ruzie. Moeder is immers blij met àlles wat jullie van harte voor haar gedaan hebt!'

Nel bloosde en zweeg. Haar oogen kregen weer hun zachteren blik. En Berrie, stralend van tevredenheid, holde, met den kleinen Jan-Kees struikelend achter hem aan, naar buiten, waar zij een tent maakten tusschen de dennen.

- Zaterdag Moeder thuis, dan maken we Zondag feest, verklaarde Marion, toen zij aan tafel zaten, na welke aankondiging een ware storm losbrak. 'Maar wanneer jullie zoo tekeer gaat, dan gebeurt

er niets, want Moeder moet 't rustig hebben, en géén kabaal,' zoo zette zij er meedoogenloos den koudwaterstraal op. Zelfs Jan-Kees Jr. en Berrie, die bij aandoeningen van blijden aard nooit konden stil zitten, zaten eensklaps als muizen. 'En eten, Nel,' maande zij deze jonge dame, die in de vreugde haar laatste restje eetlust prijsgaf, maar zich nu repte het hoog bevel te gehoorzamen - zij 't met moeite.

'Je hebt den wind er onder, dat moet ik zeggen,' lachte vader Jan-Kees, met oprechte bewondering in zijn stem.

Maar Rein, zakelijk en rustig, informeerde: 'Wat dòen we dan, tante?'

En in den kring van gespannen wachtenden sprak tante Marion plechtig, maar onder de roodbruine krullen straalden haar oogen evenzeer als die van Berrie:

'Een feestmaal en illuminatie!'

Was 't wonder, dat na een tooverwoord als dit de opgewondenheid als een electrische vonk door het huis danste? En dat iedereen van alles weten wilde en er honderd vragen door elkaar kruisten? Dat zelfs de kalme Rein in opwinding ontstak bij de gedachte aan de fijne karweitjes die hem wachtten en dat de looze Jan-Kees, in het tumult van het oogenblik niet opgemerkt, zich van zijn stoel liet zakken en den laatsten aardappel, dien hij niet lustte, onder de tafel verkruimelde, 'voor de muisjes'? En dat zij gezamenlijk vader Jan-Kees bijna smoorden in den vurigen ijver, waarmee zij hem aan 't verstand zochten

te brengen, dat hij niets, geen woord, geen letter, aan Moeder mocht verraden?...

‘Ik weet niet wat je begint, Marion,’ verzuchtte deze belaagde pater familias, terwijl hij weer in de plooi zocht te komen, en het leek Marion, dat zijn zucht niet heelemaal scherts was.

Maar haar oogen lachten in de zijne, blij en sterk.

‘Laat dat maar aan me over, Jan-Kees. Daar heb ik nou 's zin in.’

En was 't niet waarlijk zoo, dat zij dit deed omdat zij zelf er zoo'n zin in had? Al deze roezig-drukke dagen, die voor de voorbereidingen - want van hoever moesten zij alles halen? - nog wel te kort leken, voelde zij zich al, mèt de kinderen, in feeststemming. Zij stuurde Rein, die de bezadigdste was, naar de stad met een lijst van velerlei boodschappen, zij stelde een menu samen, dat aan de uiteenloopendste smaken moest voldoen, studeerde met koortsige vlagen in haar kookboek, ontwierp fantastische tafelversieringen en oogde onderwijl langs deuren, ramen en wanden, wat er aan dit alles op te luisteren viel, want op Nelleke's beduchte veronderstelling, dat 't wel 's zou kunnen regenen en hoe moesten ze dan illumineeren? had Marion beloofd dat alsdan ook dit gedeelte van het feestprogramma binnenshuis zou worden afgewerkt. Maar vurig hoopte zij dat het niet noodig zou zijn, want nergens zouden de lampions, die ze Rein had laten koopen, zoo prachtig tot hun recht komen als buiten tegen de donkere dennen.

Naar regen zag het alvast weinig, overdacht Marion, toen zij op den grooten Zaterdag van Josine's thuiskomst, voor dag en voor dauw haar nog slaperig hoofd uit het raam stak. Een strak gespannen blauw zonder een waasje of vlekje; geen windje dat de scherp afgeteekende kruinen der boomen bewoog. Tegen de flanken der heuvels, aan den verren einder, lagen de paars-blauwe schaduwen van den morgen. Zij ademde diep en voelde zich ontwaken, voelde haar hart slaan met zware diepe slagen. Een paradijs was 't hier! Maar dáárom was 't toch niet, dat zij zich gelukkig voelde? 'k Heb hier iets gevonden, dacht zij, iets voor mezelf... Maar zij wist toch niet precies wat het was. Niets bewoog zich in de wijdheid alom, langs het witte pad, dat zij tusschen de stammen der dennen door nog een eindweg volgen kon. Wat 'n stilte!... Waarom had zij toch altijd zoo'n hekel aan stilte gehad, vroeger, in de stad, thuis...? Hoe onwezenlijk en ver, dat alles... Zij trachtte het zich voor te stellen, het kringetje der vrienden, Eddy met z'n attenties, de malligheden van Joep... alleen Peter's trouwhartige gezicht... de muziek... Haar eigen kamer, en het trappenhuis met het licht, dat door de glas-in-lood-ramen viel - dit gaf wel even een verlangen, even... Moeder's gezicht tusschen de groene planten in de serre... en Juut met haar boeken, Juut, die dezer dagen eindexamen deed... die kwam er natuurlijk met vlag en wimpel. Knappe Juutje! 't Zou toch leuk zijn als het bericht kwam.

Vogelgerucht trok haar aandacht terug. Weer zag

zij hoe groot en stralend het licht was over de groote wijdheid. Dat zag je thuis toch nooit, al hadden de parken en grachten daar weer ander mooi. O, vóór ze hier voorgoed vandaan ging, als Josine òp was, moest ze toch wat zien; uren loopen zou ze willen en dan maar afwachten waar ze terecht kwam.

Zij hoorde een gerucht aan haar kamerdeur, of muizen aan het hout krabden. Muizen had je hier genoeg, maar wie gaf daar om? Maar dit zou toch wel geen muis zijn. Zij gluurde door een kiertje en keek midden in het stralende gezicht van Berrie.

'O bent u al op? Wat fijn!' juichte hij. 'En Rein slaapt nog.'

'Zoo'n luiwammes!' hoonde Marion.

Arm in arm slopen zij over den zolder en gluurden zij bij Rein naar binnen. Maar Berrie's gejubel had hem gewekt, hij stak juist zijn lange magere beenen uit het bed.

'Luiwammes!' citeerde Berrie smadelijk. 'Wìj gaan al naar beneden!'

Ook op de smalle trap liet hij haar arm niet los.

'En wat gaan we nu doen? Gaan we de lampions alvast ophangen? Hè toe...!'

'Nu al? En als 't dan straks gaat regenen?'

Zij moest zelf lachen om de veronderstelling.

'Regenen! Hoe kàn dat nou!' snoof hij verontwaardigd.

'Nou, 'n onweersbui...' plaagde zij.

'Hè, mag 't nou niet?' Hij keek zoo aanbiddelijk teleurgesteld, dat 't Marion heelemaal verteederde.

‘Hang jij ze maar op, hoor! Maar zorg dat je niet omrolt met de trapleer.’

Hij sprong om haar hals, zijn zachte warme wang tegen de hare. ‘O, tante Marion, wat bent u toch 'n schat! U moet maar heelemaal nooit bij ons weg gaan!’

‘Geloof maar dat je moeder me gauw de deur uitgooit als ze weer flink is!’ lachte zij, maar terwijl zij het slanke, stevige jongenslijf tegen zich aandrukte, en neerkeek in de straling van die warme oogen, besefte zij met een plotseling pijngevoel hoe leeg het zou zijn als zij dit kind eens kwijt was...

Zoo vroeg was de dag begonnen en nog leek voor al wat er te doen was de tijd te kort. Maar zij moest ook overal tegelijk zijn. Rein, die volgens zijn vader aanleg had voor binnenhuisarchitect, had aan deuren en ramen versieringen van sparrentakken aangebracht en zeker zou het effect van zijn werk zonder voorbehoud lofwaardig zijn geweest, wanneer hij niet de schoone kamer onkenbaar van den rommel had gemaakt. ‘Allemaal meehelpen opruimen!’ commandeerde tante Marion, die dergelijke zaken niet al te zwaar placht op te nemen. Met promptheid gaf alles aan dit bevel gehoor, zelfs de kleine Jan-Kees, met het noodlottige gevolg van een splinter in zijn duim, welk ongeval een plotseling misbaar ontketende.

Aan het huishouden was niet zooveel te doen, daar zette Zwaantje dien dag haar schouders onder, maar dan waren er de voorbereidselen voor het feestmaal van morgen, de kleeren voor de kinders en honderd

andere dingen. Eén oogenblik, toen alles tegelijk op haar toedrong en een onverhoeds uitgebarsten twist tusschen Nelleke en Berrie de maat deed overloopen, leek 't Marion, dat het zoo grootsch voorbereide feest door de goden tot mislukking moest zijn gedoemd. Maar het geschil werd bijgelegd, de cake, die zij niet gaar waande, bleek een ongedacht succes, het pas gewasschen pak van Jan-Kees, waarin deze jongeling op het allerlaatste oogenblik zou worden uitgedost en dat juist toen onvindbaar was, kwam net op tijd van tusschen Nelleke's poppengoed tevoorschijn en toen Rein, die met donker glanzende oogen in een strak gezicht, luisterend tusschen de boomen tuurde, zei: ‘Nu kunnen ze wel gauw komen,’ hadden alle stormen van moeite en gejaagdheid zich gelegd. Zelfs leek 't of nu, met het groote zoo nabij, de stemming zakte, Rein was zoo strak en stil, en Nelleke hing plots zoo slap in haar stoel - zij zag toch nog wel smalletjes, vond Marion - en Jan-Kees begon te dreinen waarom Mamsie nou nòg niet kwam, hij had z'n pak nou toch aan! Zelfs in Berrie's zonnige oogen leek de straling gedempt. En Marion voelde zich plotseling omvangen door een vreemde moeheid, die toch eigenlijk geen moeheid was, een verslappend en droef-makend gevoel van leegte, dat zij zelf niet verklaren kon. - Dat's de reactie. Je wordt een ouwe sukkel, Marion! schimpte zij zichzelf.

Maar toen daar het zoo lang verbeide... hoe plotseling leek het nu toch gekomen! - gebeuren ging, was er van al deze ingezonkenheid eensklaps niets

meer over. Wel viel er even een verstilling over hun opgewonden afwachting, toen daar de baar werd binnengedragen met een nog wel smalle en bleeke, maar stralend gelukkige Josine, want te weinig leek dit op de blijde intocht van een herstelde moeder en bij Jan-Keesje, die zich van deze gebeurtenis blijkbaar een andere voorstelling had gemaakt, dreigde in dit groote oogenblik een huilbui.

‘Neem 'm op, en hou hem zoet,’ commandeerde Marion den grooten Jan-Kees, die met de ziekenauto was meegekomen, maar er nu onhandig en verwezen bij stond toe te zien hoe vaardige handen zijn Josine weer installeerden waar hij haar zoo lang had gemist en Marion vond, dat hij zelf eruit zag of hij wel kon huilen, al was 't dan niet van verdriet.

‘En nu is verder alles alleen maar heerlijk,’ verzuchtte Nelleke met een verzaligd gezicht, in haar stoeltje dicht naast Moeder's rustbed, toen na de eerste verwarringen en ontroeringen de stroom der vreugde wat kalmer was geworden.

Ja, heerlijk was alles, de kamer vol licht en tinteling en groen en kleur, de wijd open ramen, waar buiten de bonte ballonnen wiegelden tegen het helle zomerblauw, de blijdschap, waarvan de kamer vol was als van een warm licht, al de verhalen die verteld moesten worden, en Nelleke's tasch en een knutselwerkje van Rein en bovenal Josine's stralende gezicht temidden van dit alles, haar belangstelling, haar vreugde in alle dingen... En daar opeens, als de meest verbluffende verrassing, Berrie die met een sierlijken zwaai zijn

beenen omhoog gooide en op zijn handen neerkwam en aldus om de tafel heenliep om, precies voor Moeder's ruststoel, weer op zijn voeten terecht te komen. Het verbaasde de ingewijden, die wisten ten koste van hoeveel deze edele kunst verworven was, dat juist in dit bewogen oogenblik er niets ten offer viel, al hoorde Marion een verdacht gekraak in des acrobaten Zondagsche pak, dat hem wat krap geworden was, maar zij nam zich plechtig voor om daarnaar geen onderzoek in te stellen, alvorens de feestvreugde geheel achter den rug zou zijn.

'En nu krijgen jelui me nooit meer weg!' verklaarde Josine, 'al moet ik zeggen, dat thuiskomen nog veel heerlijker is dan ik dacht. Wat hebben jelui toch veel voor me gedaan!'

'En nu weet u nog niet eens alles!' snoefde Berrie opgewonden. 'Tante Marion heeft nog...'

'Stil toch nare jongen!' kreet Nelleke en Rein greep den onverlaat al bij de ooren. Maar Berrie, rood van schrik en schaamte, doch met z'n bruine oogen vol lach en pret, dook onder Rein's arm weg en zocht zijn toevlucht bij tante Marion. Als een jonge hond streek hij zijn ruigen bol langs haar blooten arm. 'Tante Marion is een schat,' verklaarde hij, blijkbaar om de zaak een ieder bevredigend slot te geven.

'Ook wat!' smaalde Nel, 'vinden we immers allemaal!'

Verrast keek Josine naar haar dochtertje en wisselde een snellen blik met Marion, die glimlachte en zweeg.

‘Nou... allemaal...?’ zei ze dan op een toon van twijfel.

Een felle gloed vloog over Nelleke's smal gezichtje.

‘'Tuurlijk!’ zei ze heftig, ‘dacht u dan dat...’ Maar daar zag zij het pretvonkje in Moeder's oogen, haar lachje, en begreep.

‘U bent een spook...’ fluisterde zij en borg haar gloeiend gezicht bij dat van haar moeder.

‘Tante Marion is een ware tiran,’ zuchtte Jan-Kees en streek met 'n tobberig gezicht over zijn baardje. ‘Zij regeert hier met ijzeren hand en niemand heeft meer 'n sikkepit te vertellen. Je zult het ondervinden. Josine,’ voorspelde hij somber.

Zij vielen allemaal tegelijk op hem aan, zelfs zijn jeugdige naamgenoot, schoon deze er geen notie van had waar 't ‘om ging’ en plukhaarden hem zonder genade, tot Marion, om den in het nauw gedreven huisvader te ontzetten, de belagers van hem weglokte met een plots tevoorschijn getooverden enormen schotel taartjes, een verrassing, die werkelijk voor allen een verrassing was, want dit was een van de dingen, waarvoor zijzelf op een haastigen tocht naar de stad had gezorgd.

Zelfs Zwaantje, glimmend en rood en lachend van oor tot oor, verscheen ten tooneele om Mevrouw een hand te geven, niet dan nadat zij deze naarstig aan haar schort had schoongeveegd, en nam vervolgens de onalledaagsche lekkernij in ontvangst, die zij bepaald met eerbied bekeek.

‘En nu allemaal bedaard wat gaan uitvoeren, want

Moeder moet rusten,' decreteerde Marion, 'Rein en Berrie, jullie nakijken of voor de verlichting alles in orde is. Let op Rein, dat de kaarsjes er goed in zitten. Berrie heeft 't maar half afgemaakt. En Nelleke, hou jij Jan-Kees wat bezig, want die is in deze vreugdevolle stemming tot alle kwaad bereid. Gaan jelui maar buiten, want je hebt heel den dag al binnen gezeten. Morgen, als alles op dreef is, zullen we het heele rusthuis naar buiten verplaatsen. En den heer des huizes zou ik uitermate dankbaar zijn, wanneer hij ons wilde verlossen van den rommel, die hij in de gang gedeponeerd heeft inplaats van in zijn atelier.'

'Nou Josine, je ziet het!' zei het slachtoffer gelaten.

'Ik zie dat het allemaal voorbeeldig is,' genoot Josine en dat ik eenvoudig in het paradijs terecht gekomen ben.'

'Dat kon je nog wel eens tegenvallen, Josientje,' lachte Marion, terwijl zij de patiënte goed legde voor een uurtje rust. In de kamer was nu een koele stilte, nu iedereen weg was en de gordijnen voor het sterke licht een weinig waren dicht geschoven. Van buiten kwam als een heldere muziek het stemmengerucht der kinderen. 'Jan-Kees heeft geloof ik wel gelijk als hij zegt dat ik een erge tiran ben.'

'Berrie heeft gelijk, die zegt dat je een schat bent,' zei Josine en er trilde een diepe, warme innigheid in haar stem. 'O kind, wat je toch allemaal voor ons bent, jij!...' En plots klemden twee tengere armen

zich om Marion's stevigen hals, trokken haar hoofd omlaag. Zij zag het trillen van een kinderlijken mond en een glans helder als van sterren in twee blauwe oogen. Een blijdschap golfde warm over haar hart. ‘Jij lieverd...’ fluisterde het aan haar oor.

Maar zij wilde niet weten van haar eigen ontroerd-zijn. ‘Malle, schei uit, je smoort me!’ verweerde zij zich en kwam warm en rood overeind. Maar ook Josine lachte de ontroering luchtig weg.

‘Zou dat even een strop voor ons wezen! Schep maar gauw adem.’

Marion streek haar rosse krullen weg en rekte zich ‘om weer in de plooi te komen’. ‘'k Ben hier dik geworden,’ constateerde ze dan plotseling zonder overgang, haar bloote armen bekijkend.

‘Zeker van 't goeie leven,’ spotte Josine ironisch.

‘Vermoedelijk...’

‘Dan zal er nog wel wat bij komen, want het leven gaat nog veel beter worden. Wacht maar. Als ik eerst maar op de been ben. En weer wat doen kan. Dan zal je 's zien!... Je moet nog een massa genieten voor je hier weer weg gaat.’

‘Ik ga hier nog niet weg - vooreerst,’ zei Marion, een beetje kortaf.

Even vleugde een stilte langs haar beiden heen. Josine's blikpeilde die van Marion en het was bijna een vraag.

‘Nee, vooreerst niet,’ zei ze dan luchtig, maar met een ondertoon van ernst. ‘Je tijd is nog niet vol.’

Het klonk Marion als een wonderlijke profetie. - Je tijd is nog niet vol... Wat wachtte haar dan nog?...

V

Na al de blijde emoties van Josine's thuiskomst en de gespannen verwachting van de dagen daarvoor, was het leven dan eindelijk weer rustig en gewoon geworden. Alhoewel nog verre van stil, want nu waren Rein en Berrie met vacantie thuis en vooral Berrie, geassisteerd door den tot alles bereiden Jan-Kees, vervulde op regenachtige dagen het kleine huis met een maximum aan rommel en lawaai. Maar ook Josine, al was zij dan ook nog patiënte, had een luchtige vroolijke drukte meegebracht, die al die weken in huis ontbroken had. ‘Ik voel me volstrekt geen zieke meer,’ verklaarde zij monter, ‘en zou 't liefst maar dadelijk opstaan en aan den slag gaan. Maar lang zal 't niet meer duren, let maar op.’

Neen, lang zou dat niet meer duren, Marion begreep het wel. Josine zag er geenszins als een zieke uit. Haar smal en pipsch meisjesgezicht had hier-

buiten in de zomerzon kleur gekregen en zich licht gebruind, was ook al wat ronder en voller geworden. En de dokters, de ziekenhuisdokter en de huisarts, met wien hij nog eenmaal had geconsulteerd, waren tevreden. Een kwestie van weken was 't nu nog maar. Eer 't najaar werd zou Josine wel op zijn... En dan was 't opnieuw maar een kwestie van weken en zij was hier niet meer noodig...

Peinzend tuurde Marion, in de vensterbank van haar eigen slaapkamertje, naar buiten, zonder iets te zien van het grauw-donkere heidelandschap en de pas gelezen brieven lagen vergeten in haar schoot. Toch waren 't juist die brieven van Moeder en Juut die haar aan 't peinzen hadden gezet over dit eene, dat den laatsten tijd al vaker en dwingender om haar aandacht vroeg, maar dat zij telkens weer als iets hinderlijks zoo gauw mogelijk van zich afschoof. De gedachte, dat over niet zoo heel veel tijd de dag zou komen, dat zij hier overbodig was geworden en naar huis terug kon gaan.

Terug naar huis... dat beteekende: het oude leven opnieuw beginnen. Wat rondhangen thuis, teaen en dansen, schouwburgen en concerten, wat nuttelooze werkjes waar niemand baat bij had, leegte, verveling... O God, maar dat kon ze niet meer, dat kòn niet! Nooit meer! Hoe goed herkende zij nu de onvoldaanheid, de landerige verveeldheid, die zij zich nooit bewust gemaakt had, maar die haar toch al die jaren na haar eindexamen van het eene naar het andere hadden gedreven, die haar prikkelbaar en humeurig

en veeleischend hadden gemaakt. Een verwend meisje, dat doen kon wat zij wilde en hebben kon wat zij begeerde, meenden de menschen haar. Jawel! Of 't een pretje was om te kunnen doen wat je wilt wanneer er niets is dat je doen moet omdat 't je eenige levensverlangen is! Wat was dan Juut gelukkig! die haar studie had, niet als een dorren plicht, maar als het liefste om het leven op te bouwen!

Zij nam het slordig uitgescheurde cahiervelletje, haastig volgepend met Juut's scherpe, kleine karakteristieke handschrift weer op en langzaam herlas zij:

'En zoo kwam er dan na veel geharrewar eindelijk zooiets als overeenstemming. 't Eerst tusschen Fien en mij, maar toen Fien zoover was, zwaaide ook Emmy om en de zaak was eindelijk beslecht. Tot mijn onuitsprekelijke jubel, want hierop had ik al maandenlang gevlast. Een voetreis door de Dolomieten! Volgende week Donderdag vertrekt het trio. Ma is er maar matig mee ingenomen, maar daar er toch niets aan te veranderen valt, zorgt zij nu als een voorbeeldige moeder plichtmatig voor mijn garderobe, want met de naald ben ik nog altijd even berucht onhandig. 't Is wat dat betreft tenminste een geluk, dat wij Emmy bij ons hebben, die alleen meer vrouwelijke deugden ten toon spreidt dan Fien en ik samen.

'Ik vind 't ongeloofelijk heerlijk om te gaan, bijna te heerlijk om Waar te zijn. En toch, wil je wel gelooven, Marion, als ik denk aan wat daarna komt, dat ik dan heelemaal naar mijn eigen zin zal

kunnen studeeren en mijn eigen leven krijg, dan verlang ik daarnaar nog meer.'

Marion vouwde het velletje dicht en nog eens dubbel. Langs haar verstrakten mond liepen twee scherpe trekken. Gelukkige Juut! Die had voor altijd een houvast in haar leven, wat haar ook overkwam. En die zooiets niet had die moest maar zien wat hij van zijn leven maakte.

Beseften anderen dat nu niet? Moeder bijvoorbeeld? Haar lippen krulden een beetje schamper. Moeder! Die dacht dat zij doodgelukkig zou zijn om weer thuis te komen! Die dacht dat zij in dit leven van plichten en werken naar haar luie, doellooze bestaan terughunkerde. Die kon zich haar oudste dochter immers nergens anders in haar element denken!

'...Je vader vertelde ons, dat je taak niet licht is, maar dat je je flink door de moeilijkheden heen-slaat. Ik moet zeggen dat dit mij meevalt. Als je nu maar tot het einde volhoudt. Je kunt als je weer thuis bent weer uitrusten en genieten.

'Wij zijn erg verheugd over Judith's geslaagde eind-examen, hoewel nauwelijks iets anders te verwachten was geweest. Zij heeft haar vacantiereisje wel verdiend. De volgende week vertrekt zij om met twee vriendinnetjes een voettocht te gaan maken. Naar mijn zin is dit niet geheel, ik vind zooiets weinig geschikt voor een drietal jonge meisjes. Maar het heet dat ik ouderwetsche opvattingen heb en Judith weet haar wil wel door te zetten.

‘Het zal vreemd zijn wanneer zij het huis uit is, al merkten wij niet zoo heel veel van haar. Maar wanneer jij dan van den winter weer thuis bent...’

Driftig smeet Marion het grijze velletje van zich af. Ja, dan werd er zeker van haar verwacht, dat zìj wat gezelligheid zou aanbrengen! En dat stompzinnige, nuttelooze leven maar weer voort zou zetten! O, maar ze kon het niet, ze wou 't niet, ze vertikte 't hartgrondig. Nog net zoo lief liep ze het water in! Zij moest zelf lachen om deze melodramatische ontboezeming, maar voelde tegelijkertijd hoe twee tranen langs haar neus biggelden. Zij wischte ze weg, half beschaamd, half geërgerd; welzeker, dat mankeerde er nog maar aan, dat ze hier een deuntje ging zitten grienen! Kom, het moest nu maar uit zijn met dat sentimenteele gezeur. Ze moest nu maar naar beneden gaan, hier had ze toch niets meer te doen. Opstaand liet zij nog even den blik gaan over de wijdheid van golvende hei, die vandaag somber was onder de laag voortgejaagde wolken. In de bewogen, zwart lijkende dennen was het stage gerucht van wind, die in haar open raam blies. Het was kil, het leek herfst opeens, schoon nog maar begin Augustus en Marion huiverde even in haar dunne zomerjurk.

Beneden voelde zij Josine's onderzoekende oogen op zich gericht. Zij deed of zij niets merkte en onwillekeurig trok haar mond zich samen en werd haar rug wat rechter. Maar toen zij de kamer wilde uitgaan, riep Josine haar terug.

‘Och toe, stomp mijn kussens eens wat op.

Ik kan zoo slecht zien als ik zoo laag lig.'

Wat 'n handig smoesje, dacht Marion ironisch, maar zij keek Josine niet aan.

'Waarom ga je niet eens een eind loopen? Je houdt zoo van een flinken wind. En je komt zoo weinig buiten, het is een schande! Mij kun je wel laten liggen; Jan-Kees is toch thuis en bovendien heb ik in geen uren wat noodig.'

Een eind loopen! Marion voelde haar oogen blinken gaan. Hoe wist Josine zoo wat ze op 't oogenblik noodig had?

'En dan moet je niet de jongens meenemen, 'n mensch wil wel 's alleen zijn ook.'

'Zal niet gaan, Mevrouw!' Marion trok een uitgestreken gezicht, maar haar oogen schitterden loos. 'De boontjes moeten nog afgehaald, het kindergoed gestreken en de wasch opgeborgen worden.'

'Loop rond, idioot spook!' schold Josine hartgrondig. 'Schei uit met het opsommen van je plichten, want je ergert me. Ga uit m'n oogen en laat ik je niet terug zien voor over 'n uur of wat.'

'O jij! Gekkerd! Goeierd! Lieverd!' Marion smoorde haar bijna in de omknelling van haar sterke armen.

'Is 't uit akelig wicht?... Marion toch!...' Rood en blazend dook Josine weer tevoorschijn. 'Ik zal aan je vader schrijven dat je verzorging beneden critiek is, dat ik zoo nooit beter kan worden.'

'Dan blijf ik eeuwig bij je,' lachte Marion, haar krullen wegschuddend.

‘'k Zie 't al gebeuren!’

‘Dat zou je kunnen meevallen,’ schertste Marion terug, maar er was een ondertoon van ernst onder de luchtigheid, die Josine deed opkijken, al zei ze niets.

En daar liep ze nu met een kort wollen jasje over haar jurk en blootshoofds langs het hobbelige schapenpaadje, dwars door de hei. Alom de wijdheid van paarsig bruin, golvend, ruig en donker, zoover de blik ging. Schaapskooien zag zij hier niet; ver weg, aan den horizon links, streepte een blauwig donkere strook bosch tegen de lucht, die daar van een blankdoorlicht grijs was. Geruisch van wind zong donker en eentonig aan haar ooren, waarlangs haar haren woeien.

Zij liep veerend en vlug als naar een ver doel en toch zonder te kijken waarheen zij liep, haar hoofd wat achterover, haar oogen wijd en blinkend. Haar lichaam deinde sterk en licht op het rythme van haar passen; diep en regelmatig ging haar adem.

En toen zij een tijdlang zoo geloopen had - waren 't uren, waren 't minuten? - stond zij plotseling stil en keek om zich heen. Het was of ze nu pas in het monotone windruischen, in de wijde paarsbruine golvingen de groote, groote verlatenheid gevoelde. Zij stond er heel stil van, bevangen, bijna beklemd en merkte hoe boven haar de wolken als een ontzaglijk leger van grauwe en grijze drommen over deze wijdheid voorbij trokken. Een vreemd gevoel wrong haar keel dicht, haar hart sloeg met zware slagen. Somber

was dit, ja, bar van eenzaamheid, maar het was niet om droevig van te worden, want het was groot en machtig, heerlijk en vrij.

Langzaam wendde zij zich van windstreek naar windstreek en zocht zich te oriënteeren. Daar was zij vandaan gekomen, die donkere boomengroep, waarin zij het huis meer vermoedde dan zag. Links daarachter het dorp; boven het massief geboomte kwam juist het spitsje van den kerktoren uitsteken.

Als vanzelf begonnen haar voeten weer te loopen en zij besloot dwars door de heide, over de heuvels, om het dorp heen te loopen, en zoo naar huis terug. Een stevige kuier, ze zou moeten doorstappen! Vooruit maar!

Langzaam eerst, dan sterker steeg ze. Die heuvels waren altijd hooger dan je dacht. Zij keek alleen voor haar voeten, die de stevige polletjes hei als een trap beklommen. Maar boven bleef zij staan en keek om zich heen. Het land lag aan haar voeten, donker en stil rondom, en daardoorheen liep in de verte de lichte weg, die over de heuvels heen uit het bosch kwam. De wijdheid en de diepte lokten, of zij zich omlaag zou kunnen storten en toch niet vallen zou, maar zweven, eindeloos. Zij lachte luid en helder, als een jubel klonk het en met uitgestrekte armen holde zij de helling af.

'Je lijkt wel een kwajongen, Marion,' berispte zij zichzelf spottend. 'Even uit het gareel gebroken en je gedraagt je als een idioot.' Kalmer stapte zij verder, zij trok haar jasje wat af en zette haar

gezicht in een deftige plooi. Maar haar oogen blonken.

In een bocht liep zij om het omboschte dorp heen. De tocht werd langer dan zij geschat had. De afstanden vielen altijd tegen, hier in die groote wijdheid. De wind was wat gaan liggen; de wolken stuwden ook niet meer zoo wild. Telkens vielen er plekken blauw open tusschen het grijs en grauw.

Met kloeke veerkrachtige stappen beklom zij een nieuwen heuvel. Boven haar stak een groepje magere dennen tegen den hemel op. Weer klom zij zonder te vertragen en zonder op te zien. Nu was zij boven. Zij liep tusschen de ruwe dennenstammen over den heuvelkam, zij bleef staan en keek omlaag.

Voor haar uit, boven den horizon, had de wind de wolken uiteengescheurd; een helder goudachtig licht vloeide als uit een verre grot en tintte de grauwbruine heide daaronder met een warmen gloed. Schaduwen en lichtvegen gleden elkaar over het wijde golvende landschap grillig en snel achterna.

Marion was gaan zitten op den van naalden gladden grond, haar rug tegen een dennenstam en tuurde weg naar het wonderlijke spel van licht en schaduw, naar de diepe grot, die aldoor wijder openwelfde, waarin de goudachtige schijn al helderder en stralender scheen te worden.

Snel als het snelle licht gleden haar gedachten. Maar het waren nauwelijks gedachten meer, het was het scherp en zoet ondergaan van vreemde gewaarwordingen, een licht geheven en weggerukt zijn.

Breeder en hooger welfde de gouden poort, het tooverland van geluk bloeide daarachter open. Wie kon het bereiken? Hoe vonden de voeten den weg? Hoog boven haar zong het gonzend windruischen een lied van verlangen.

Traag maakte een donker wolkgevaarte zich los en dreef naar het licht. Het leek een gehelmde figuur op een steigerend paard. De ridder, die optrekt om het lichte geluksland te veroveren... Hooger steigert het paard, een licht blinkt aan zijn hoeven en aan des ridders helm, een arm strekt de ridder uit, overwinnaar... Nòg niet, hooger, hooger klimt het ros, boven de stralende lichtpoort uit, aan het tooverland voorbij. Krampachtiger strekt de ridder zijn arm, zijn lijf rekt zich als in wanhoop om wat verloren gaat. Onder hem is het paard geen paard meer, het is met zijn lichaam ineengevloeid tot een lange gebogen gestalte, een pelgrim, die daar wegstrompelt in boetekleed...

Maar daar schoof laag boven den einder een smalle grijze wolkreep. Gluiperig als een sluipend dier, dat op prooi loert, kroop de gebukte gestalte naar de gouden poort, den rug gekromd, het hoofd half geheven in behoedzaam loeren. Nader, nader... Zoo sluipt heimelijk en laf de hebzucht, die verraderlijk nemen wil wat haar niet toekomt. Nu, nu hebben de loerende kop, de gekromde rug de poort van het licht bereikt, nu... Maar sterk en helder schiet het licht omlaag, 't is of 't het grijze, ineengedoken sluipdier neerdrukt, ineenpriemt; als een vormloos

vernietigd dier schuift het daar weg, laag boven den einder, onder het zegevierende licht...

Met wijde oogen staarde Marion in de breed gewelfde lichtpoort, waaronder warm-goudig en fonkelend purper de welvende aarde kleurde. Zij bewoog zich niet; diep en langzaam ging haar adem, met zware slagen klopte haar hart.

Toen kwam daar een klein licht wolkje aangedreven, fijn en doorschijnend tegen het grauw. Het is zoo blank en teeder, het glijdt daar zoo luchtig en licht, als een kind dat zingend en argeloos langs de velden loopt. Langzaam drijft het, langzaam stijgt het, vederluchtig en als vanzelf naar de lichtpoort. Nu vangt het den eersten gouden lichtschijn en plotseling is het heelemaal goudig doorlicht. Gouden franjes zwieren van de ijle gestalte, die daar dralend toeft voor den ingang van het tooverland, een schuchter kind. En al ijler en doorzichtiger wordt de gestalte, zoo doorschenen van het licht, dat het zelf licht wordt en zich oplost in het licht.

De hoogmoed mocht het geluksland niet bereiken, de begeerte vond er zijn vernietiging, maar het argelooze kind ging er binnen als in zijn eigen huis.

Hooger en wijder spande de hemelpoort, waaruit het tintelende licht wegvloeide, stralender, goudener, heller... Tot plotseling de felle lansen van de zon onder de hoogste welving uitschoten, de ruimte in en de vonken deden gloeien in het rosbruine krulhaar van het meisje, dat daar stil en verzonken onder de zingende dennen op den heuvel zat.

Met een snelle beweging sloot zij de oogen en bedekte ze met de hand en zag nog in dit duister het vurige merkteeken van het licht.

Langzaam en vreemd verloren liep zij den heuvel af. De wereld was veranderd. Alom was het wolkendek vaneengescheurd, ijle en kleurige flarden dreven langs het blauw, dat al diep werd van kleur. En daaronder lag de aarde, warm bruin en paars en een trillende zomergloed hing tegen het donkere geboomte, waarachter het dorp lag. Zij keek om zich heen en zag dit alles en zag het toch eigenlijk niet. Nog staarde haar verbeelding op dat wonderlijke spel, dat zij, even, als de werkelijkheid had gezien. - Was het zoo mooi en zoo bedrieglijk suggestief als ik het gezien heb? vroeg zij zich af, of was het alleen maar zoo in mijn verbeelding? Maar wat doet het ertoe, wat doet 't ertoe?! juichte het door haar heen. Ik heb 't gezien en ik hou 't vast. Het ìs van me! Zij lachte zachtjes voor zich heen en keek de wereld aan en het leek haar toe, dat de dingen veranderd waren. Ja, de wereld was veranderd, want met haarzelf was 't anders geworden.

Of zij uit een vreemd ver land terugkeerde, zoo was 't haar toen zij weer thuis kwam. Zij wilde wel ineens door naar boven loopen om op haar eigen kamertje alleen te zijn met dit nieuwe, maar de plicht, die haar in deze maanden zoo'n streng meester was geworden, dreef haar vanzelf naar binnen, het eerst naar Josine. Deze stopte knollen van gaten in een paar sokken van Jan-Kees, die sjouwend met zijn

schilderrommel over de ongelijke heipaden nog meer sleet dan zijn jongens, en de vergenoegdheid van haar meisjesachtig gezicht was weinig in overeenstemming met de onaantrekkelijkheid van het karweitje.

‘En ben je nu heusch niets te kort gekomen? Jan-Kees is een beste kerel, maar een nalatige ziekenverpleger.’

‘Spreek nu geen kwaad van hem, Marion. Hij heeft tweemaal thee ingeschonken en een boterhammetje geroosterd op de kachelplaat die nog warm was en drie keer mijn kussens opgeschud, hoewel het heelemaal niet noodig was. Dat is dus naar de mate van zijn zwakke mannenkracht al heel wat. En toen is hij erop uit getrokken.’

‘Uitgegaan!’ stoof Marion verontwaardigd op. ‘En jou alleen laten liggen!’

‘Och, ik heb immers niets noodig,’ weerlegde Josine luchthartig. ‘En de kinderen spelen bij het huis; ik heb maar even te roepen.’

‘Ik dacht zoo stellig, dat hij thuis bleef,’ pruttelde Marion teleurgesteld. ‘Anders was ik niet gegaan.’

‘Dan is 't maar net goed zoo. Hij was 't ook eerst volstrekt niet van plan, maar opeens was hij niet meer te houen, ik zag 't wel al zei hij niets, omdat 't zoo mooi werd buiten met die brekende lucht en die zon daardoorheen.’

‘O prachtig was dat!’ zei Marion en een gloed schoot naar haar wangen en haar oogen. En toen zweeg zij abrupt of zij zich erop betrapte, dat zij bijna teveel had gezegd.

Zij was al klaar met de zorg voor 't avondeten, maar Jan-Kees was nog niet thuis.

‘We moesten nog maar even wachten,’ zei Marion. ‘We hebben geen haast en de pap staat op een hoekje van 't fornuis.’

‘Maar 't wordt te laat voor de kinderen,’ vond Josine. ‘Geef Jan-Kees dan maar vast een boterham, die moet 't eerst naar bed.’

‘Wat geeft dat nou! 't Is toch vacantie!’ argumenteerde Rein, die met zijn lange beenen door het raam naar binnen klom, wat weliswaar niet de gemakkelijkste maar volgens hem de naaste weg was.

‘Laat dat Rein,’ verbood zijn moeder goedsmoeds, ‘je hakken trappen de laatste verf van de vensterbank. En je broeken zijn toch al zoo dun.’

‘Kan Vader d'r toch wel weer nieuwe verf op smeren, hè Tante Marion?’ zong Berrie. Hij had de armen om Marion heengeslagen en hield haar stijf omvat. Hij keek blijmoedig tot haar op, zijn warme goudsprankelige oogen lachend in de hare.

‘Kind, wat 'n profanatie! Je vader is geen verver!’ protesteerde Marion. Zij nam er nog maar even haar gemak van, lui in een laag stoeltje.

‘Nou, verf is toch maar verf. Of je 't nou met je penseel op een schilderij smeert of op... op 'n vensterbank of zooiets, dat 's toch hetzelfde,’ vond Nelleke logisch-nuchter.

‘Schaap, je bent niet wijs!’ snoof Rein minachtend. ‘Dus als je een mooi schilderij maakt, een landschap bijvoorbeeld, of... e... of 'n vaas met bloemen,

dat 't net echt is... dat vindt jij net eender of dat je maar stomweg een kwast met verf langs een deur haalt?'

''t Is toch allebei maar verf!' hield Nel koppig vol, maar haar kleurtje bewees, dat zij iets anders meende dan zij uitsprak.

'Nel houdt er hevig radicale opvattingen op na,' lachte Josine. 'Die zie ik later nog wel eens in de krant schrijven over kunst.'

Waarop Nel opstandig verklaarde, dat zij dan toch lekker zou zeggen wat zij vond en dat 't haar dan niemendal kon schelen of iedereen het gek vond. En zij hadden allemaal erg veel pleizier om Nel, die dan natuurlijk met een grooten uilenbril, een dikke vulpen en een geleerd gezicht aan een kolossaal schrijfbureau zou zitten pennen, lange stukken die alle menschen onwijs vonden.

Maar geen van de aanwezigen had tijdens dit geanimeerde dispuut bemerkt, dat Jan-Kees, zijn half opgegeten boterham versmadend, zich listiglijk had meester gemaakt van het schaaltje gesneden koek en er slinks mee onder de tafel was verdwenen.

'Jullie bent vervelend allemaal,' verklaarde Berrie met gemoedelijke openhartigheid, 'laat Tante Marion liever nog 's wat vertellen.'

'Hè ja, alstublieft,' zei Nelleke gretig, de diepzinnige discussie opslag vergetend.

'Vertellen! Jullie denken geloof ik, dat ik een verhaaltjesautomaat ben! Zooiets van druk op den knop en er komt een verhaaltje uit.'

‘Hè leuk!’ glunderde Berrie, half op haar schoot. ‘Waar zit de knop, Tante Marion? Op uw voorhoofd? Hij rekte zich op zijn teenen omhoog en zocht haar gladde voorhoofd af. ‘Hier!’ zei hij, een niet al te schoonen vinger tusschen haar krullen drukkend. ‘Zoo!’ schreeuwde hij. ‘Nou moet u ook beginnen. Als ik op uw voorhoofd druk, dan komt er een verhaaltje uit uw mond. Of weet u echt niks?’ vroeg hij teleurgesteld.

‘Och knul, natuurlijk weet Tante Marion wel wat, maar ze heeft toch niet altijd zin om te vertellen,’ meende Rein wijs.

Geen zin... had ze geen zin? vroeg Marion zich af, terwijl ze peinzend een krul van Berrie om haar vinger wond. Ach nee, maar ze had het gevoel, dat ze niet zou kunnen vertellen, ze was veel te vol voor een geregeld verhaal. Ze was veel te vol van dat eene, en dat kon ze nog niet vertellen.

‘Nu niet,’ zei ze. ‘Aanstonds komt je vader thuis. Een ander keertje hoor.’

‘Och, weet u dan niet een heel kleintje?’ soebatte Berrie met zijn onweerstaanbaarste bakkesje.

Marion bukte zich om een lossen veter in zijn schoen te stoppen en bij die beweging gleed haar blik onder de tafel en werd haar de wandaad van Jan-Kees geopenbaard.

‘O ja,’ zei ze en in haar oogen twinkelde de pretlach, die zij met moeite inhield, ‘een kleintje weet ik nog wel. Dat 's een aardig verhaaltje en het is des te aardiger omdat ik het jongetje eruit zelf ken. Nou

luister maar...' En jolig van ingehouden plezier vertelde zij een snel geïmproviseerd verhaaltje van Jantje, die met z'n ontbijt niet tevree was en huis en hof in den steek liet om Luilekkerland op te zoeken. En hoe hij om daar te komen inplaats van door den gewonen rijstebrijberg, zich door een dijk van koek moest heeneten. En hoe zijn ontstelde verwanten, uitgetogen om Jantje op zijn tocht te achterhalen, hem vonden, halverwege in den koekdijk. 'En zijn haar zat vol met koek en zijn kleeren zaten vol met koek, en zijn neus en zijn handen... Ja, hij had zooveel koek gegeten, dat hijzelf al meer dan half van koek geworden was. En zijn moeder, toen zij geen tranen meer had om om hem te huilen, besloot dat zij hem nu maar bij den bakker in de étalage zou zetten, dan kon die hem misschien nog als koekenvrijer verkoopen...'

Al vertellend lette zij met oog en oor op den onzichtbaren toehoorder onder de tafel. Maar ook Josine was plotseling oplettend geworden en zocht argwanend naar haar jongsten telg, want lang voor het melodramatische slot van Marion's smakelijk verteld verhaal was zij de waarheid achter de fantasie gaan vermoeden.

'En toen?' vroeg stralend Berrie, die altijd nog verder wou dan het eind.

'Wel, ik denk, dat z'n moeder dat toen maar gedaan heeft ook,' zei Josine met een blik van verstandhouding naar de vertelster. 'Wat had zijzelf nog aan zoo'n koekjongen?'

‘Jawel, maar de bakker vond hem zóó toch niet mooi genoeg,’ fantaseerde Marion verder, ‘eerst moest hij andere oogen hebben. Daar nam de bakker twee krentjes voor... en voor z'n neus een rond rood kersje... en z'n tanden... ja, dat was me wat, die waren van al dat koek-eten zoo slecht geworden, dat ze vanzelf uit z'n mond rolden en daar zette de bakker toen maar pepermuntjes in. Stond keurig...’

Nel gierde. ‘O Tante Marion! En als hij die poetste dan smolten ze!’

Op dit oogenblik kwam er een zacht gesnuif van onder de tafel, een geschuifel. Marion bukte zich en met een snellen greep lichtte zij het tafelkleed op. Daar zat hij al, klaar om zijn vrijwillige afzondering te verlaten, de ontredderde Jan-Kees, met verwarde haren, een vuil gezicht en een schort vol koekkruimels en zag met verwilderde blikken den kring rond. Naast hem het koekschaaltje met een laatste stukje, dat zelfs voor zijn begeerigheid teveel was gebleken.

‘Daar hebben jullie nou 't koekjongetje,’ stelde Marion voor. ‘In levenden lijve. Heusch, ik geloof, dat hij al bijna van koek is.’

Maar de verslagen Jan-Kees beantwoordde het smadelijk gelach van zijn verwanten met een wanhopig geschrei.

‘Jakkees niette krentjes in ze ooge... en... enne... niette... pepemuntjes om te poesse... O!... En...ne... niette bij de bakker om te vekoope... Jakkees hep se tandjes nog allemaal...’

Josine, als een ontaarde moeder ongevoelig voor

het leed van haar spruit, lachte tranen. Maar Marion tilde het kruimelige, snikkende gevalletje handig van den grond, liep ermee naar het raam en schudde het als een stoffig matje buiten uit, zoodat het links en rechts koekkruimels en tranen regende. En juist terwijl zij daarmee bezig was kwam vader Jan-Kees het pad op.

‘Daar komt Vader!’ riep zij. Zij zette den kleinen Jan-Kees in de vensterbank, trok zijn kleeren recht, streek zijn kuif op en veegde zijn tranen af.

‘Nu niet meer huilen, Jan-Kees,’ vermaande zij. ‘Nu gaan we allemaal eten en dan krijgt Jan-Kees een lekkere boterham met koek.’

Met zijn nog natte oogen keek hij haar weifelend aan, in 't onzekere blijkbaar of dit als een belofte of als een dreigement viel op te vatten.

Natuurlijk kreeg Vader het koekdrama in kleuren en geuren te hooren. Hij lachte en streek zijn zoon en naamgenoot beschermend over het looze bolletje. Maar onder zijn verwarde strookleurige haar keken zijn oogen zoo afwezig de verte in, dat Marion wel zag, dat 't toch niet tot hem doordrong en zijn oogen eigenlijk iets anders zagen dan hen allemaal rond de tafel. En toen zij na het eten over de gang liep en hem zijn atelier zag binnengaan, vroeg zij:

‘Wat heb je vanmiddag gemaakt, Jan-Kees?’

Hij stond stil, getroffen door den ongewoon zachten klank van haar stem en door haar warmen blik. Duidelijk voelde hij in haar woorden iets anders dan een banale of gedachtelooze vraag.

‘Kom maar kijken,’ noodde hij, de deur voor haar openhoudend.

Vaak was zij hier nog niet geweest en altijd maar kort. Jan-Kees hield zijn heiligdom zelf schoon, ook Zwaantje's pootige naarstigheid werd hier geweerd. Van zijn werk gezien had ze nog niet veel, altijd was er een schroom of een trots geweest, die haar weerhouden had te vragen, een vrees opdringerig te schijnen en onbescheiden. Hier voelde zij zich de vreemde, de buitenstaanster, het meisje dat uit andere kringen kwam, waar niemand zich met kunst ophield. Maar nu viel dit weg. Jan-Kees sloot de deur en er was een sfeer van vertrouwdheid en rust tusschen de donkere houten wanden, onder het bovenlicht, dat, warm getint door den naderenden avond, gedempt binnenviel. Alles was sober en zonder sier, donker van ernst en werken, de muren met hier en daar een studie, waarvan de onderste punten omkrulden, de bruine vloer zonder mat of kleedje, de schildersezels en de etspers, de groote antieke tafel, die vol lag met tuben en penseelen, volle en afgekrabde paletten, stukken doek en nog veel meer. Op den grond, tegen de muren, stonden de schilderijen, groote en kleine, in dikke rijen, maar zij zag alleen de ruggen. Een groote portefeuille stond tegen een tafelpoot geleund en over een hoogen boerenstoel hing een vracht kleurige lappen, de eenige lichte noot hier. Het was er vol, maar er was een soort rustige orde in de rommeligheid, zoo alsof hij die hier thuis hoorde toch precies wist waar zijn hand de dingen vinden kon.

Jan-Kees nam een kleine opgespannen studie en zette haar op den ezel. ‘Dit is 't,’ zei hij en deed een paar stappen terug.

Met een vreemd gespannen verwachting keek Marion en een schok van ontroerd herkennen bonsde door haar borst. Een plotselinge vreugde straalde uit haar oogen en spontaan en verrukt zei ze:

‘Dat heb ik ook gezien vanmiddag. Daarginds, achter de heuvels. Prachtig hè?’

Hij ving verrast haar bezielden blik en zag den snellen blos over haar wangen gaan.

‘Ja,’ zei hij, ‘het was mooi. Mooier dan ik het geven kon. Maar dat is altijd zoo.’

Zij lachte zachtjes.

‘Je zucht zoo tragisch, Jan-Kees. Maar als ik naar je schilderijtje kijk dan vind ik dat je meer reden hebt om te lachen dan om te zuchten.’

‘Niemand weet beter hoeveel eraan mankeert dan ikzelf. Maar het is dan ook maar een indruk, iets van 'n oogenblik.’

‘Maar meer is toch ook niet noodig! Het wàs maar een oogenblik... en hierin vind ik het heelemaal terug. Dezelfde indruk, bedoel ik, dezelfde stemming.’

‘Dat kan toch ook in een doorwerkt schilderij. Het is alleen zooveel moeilijker om dan den indruk zuiver vast te houden, doordat er dan zooveel meer is dat je beheerschen moet. Daar zuchtte ik daarnet om, zie je.’

‘Och jij! Als ik zooiets moois gemaakt had dan

zou ik zoo gelukkig zijn als een engel en heelemaal niet nog meer verlangen.’ Opnieuw verloor zij zich in den aanblik van dit kleine doekje, waarop zij het gouden lichtwonder van dien middag zoo zeldzaam zag herleven.

‘Dat zou je niet,’ weersprak Jan-Kees ernstig. ‘Daarvoor ben jijzelf teveel een mensch uit één stuk. Dat is 't zie je, dan kan je nooit tevreden zijn met “bijna” of “tennaastebij”, dan kan je niet rusten voor je het hoogste hebt bereikt.’

‘En bereik je dat wel eens?’ vroeg zij oolijk.

‘Nee, dat is 't juist! En toch kan 'n mensch niet laten ernaartoe te zwoegen, altijd weer.’

Zij voelde zich plotseling ernstig worden en tegelijk warm ontroerd. Zij begreep iets van het verbeten zwoegen van den kunstenaar, van zijn heilige taak, van zijn moeiten en zijn vreugden.

‘Jan-Kees,’ vroeg zij zacht, ‘mag ik een anderen keer nog eens meer van je zien? Nu moet ik Jan-Kees naar bed brengen en afwasschen... Het zou te laat worden. Maar ik zou graag veel van je zien... alles.’

‘Wanneer je maar wil,’ zei hij hartelijk en zij zag een genegenheid in zijn kinderlijke blauwe oogen, die haar regelrecht naar 't hart ging.

En Jan-Kees, terwijl hij haar zoo zag staan onder het warm-kleurige vooravondlicht, dat een fonkelenden gloed ontstak in haar roestbruine krullen en met haar groen-grijze oogen, zoo diep en warm in het jonge zelfbewuste gezicht, dacht plotseling: - zoo zou ik haar willen schilderen. Mooi is ze

zoo, sterk en gezond. Enkel levenskracht. En toch met nog iets anders ook. Ik heb 't nog nooit zoo opgelet als nu... of er iets in haar omgaat, dat haar vervult... iets...

'Wat bestaar je me, Jan-Kees? Kijk 't moois niet van me af, het moet nog langer mee.'

'Ik overdenk,' zei hij langzaam, 'dat ik je wel zou willen schilderen zoo.'

'Hoe kom je op dat idee?' vroeg zij verbaasd door dit niet verwachte.

'Ik vraag me af hoe ik er al niet veel eerder op gekomen ben,' antwoordde hij laconiek.

'Nou, je vergeet 't maar weer hoor!' lachte Marion. 'Denk je, dat ik hier ben om voor jou te poseeren? Wel wat anders te doen.'

Jan-Kees glimlachte raadselachtig. 'Komt wel in orde.'

Zij verbaasde zich over de kalme zekerheid waarmee hij dit zei, maar terwijl zij over de gang liep, zich haastend om den verloren tijd in te halen, vergat ze het alweer. Wat ze nu allemaal nog doen moest! Eerst Jan-Keesje naar bed, het was al laat voor hem.

'Kom Jan-Kees, opschieten!' maande zij. 'Je hoorde al te maffen als een marmot.'

'Eerst nog een vehaaltje vetelle,' marchandeerde deze looze jongeling.

'Terwijl ik je uitkleed,' beloofde Marion en nam het vrachtje alvast op. 'Nu allemaal genacht zeggen. Moeder nog 'n zoentje... Zoo, we gaan.'

'Alweer een nummer van het programma afge-

werkt,' schertste zij voldaan, toen zij terug kwam en allereerst Jan-Kees z'n zwervende bezittingen uit hoeken en gaten bijeengaarde. 'Ik geloof dat hij al sliep voor ik de kamer af was, maar naar het slot van het verhaaltje heeft hij toch nog geluisterd.'

'Waar je toch al die verhaaltjes vandaan haalt,' verbaasde Josine zich. 'Je bent een vat vol verrassingen.'

''k Heb zelf ook nooit geweten, dat ik zoo vol zat,' lachte Marion. 'Maar toen ik eenmaal begonnen was met vertellen kwam 't vanzelf. Ik geloof hoe meer ik er vertel hoe meer ik er weet.'

'Waarom schrijf je ze niet eens op? Je vertelt ze ook zoo aardig.'

'Ja maar, dat is heel wat anders,' meende Marion bedachtzaam, maar met een innerlijke trilling toch.

Maar dien avond, toen het heele huis al sliep, zat zij in haar pyama aan haar kleine tafeltje en over het schrijfblok, dat voor haar lag, liet het onrustige kaarslicht flakkerende schijnsels loopen. Roerloos, haar kin in de kom van haar handen, tuurde zij weg naar het donkere venster, dat zij gesloten had voor de muggen die op het licht afkwamen en zag tegen dat donker het lichte wonderland van dien middag, boven de verre kim, zag de fantastische sprookjesgestalten, die uit de wolken waren geboren. Dan nam zij haar pen op, maar aarzelde, fel bebeten haar witte tanden haar lip. Met groote bonzingen liep de ontroering door haar heen, als stond zij voor de deur van een vreemde kamer, haar hand al op den

knop om open te doen en wist niet wat zij daarbinnen vinden zou...

Even zag zij het voor zich als een sierlijk en diepzinnig sprookje, in dichterlijke zinnen neergeschreven. Maar haar voorhoofd trok in rimpels van afkeer. - Dat kan ik immers toch niet! wist ze. - Maar dat wil ik niet ook! Geen sprookje-voor-groote-menschen! Heel eenvoudig wil ik het vertellen, zoo, dat Rein en Nelleke het begrijpen kunnen.

Toen vielen er een wonderlijke rust en zekerheid over haar en in die zekerheid schreef zij de eerste woorden, de eerste zinnen. met haar kloeke zelfbewuste letters: ‘Ergens achter den horizon, waar de menschen maar niet zoo alle dagen komen, daar ligt een heerlijk licht land, het geluksland.’ En terwijl zij schreef groeide de zekerheid, groeide ook iets anders: de zacht-kloppende vreugde, die gloeide in haar polsen en slapen, die het bloed sneller en warmer stroomen deed, die haar gedachten leek te stuwen en leven leek te geven aan de woorden. Beneden sloeg de klok, maar zij hoorde het niet; een muis ritselde aan het beschot, het drong niet tot haar door. Daarbuiten beschreven de sterren hun wegen aan den donkeren nachthemel en weer sloeg de klok en nog een keer...

Toen legde zij de pen neer met een vreemd licht gevoel in haar hoofd... moeheid, bevrijding...? Of was 't blijdschap alleen? Zij keek naar de beschreven vellen. naar de nog natte streep onder den laatsten regel. Zij wilde ze opnemen en bijeenleggen, maar

opeens greep een huivering haar schouders. Zij voelde dat zij doodmoe was, koud van moeheid. In een plotselingen tegenzin schoof zij de papieren van zich af, haar gezicht trok samen of zij huilen zou. Toen blies zij snel de kaars uit en tastend in 't donker opende zij 't raam. Als in een vreemden droom rook zij de nachtkoelte en zag de rust der sterren. Maar haar bewustzijn liet 't alweer los; er was maar één verlangen: slapen... slapen...

In de donkere rust strekte zij zich uit en zuchtte. Heel haar lichaam leek te zuchten van ontspanning. Haar zware oogen waren al dicht en terwijl zij het hoofd nog verlegde zonk zij al weg in een warme diepe onbewustheid.

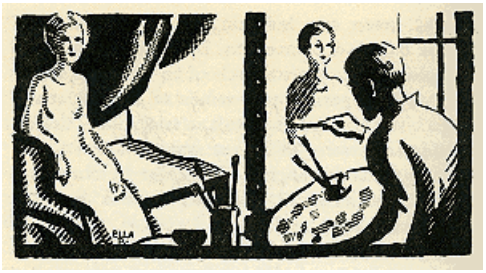

VI

Vijf volle dagen duurde het eer Marion er toe kwam het in die nachtelijke uren geschrevene door te lezen. Hoe het zijn zou, zij had er geen flauw idee meer van. Zij hunkerde en popelde van nieuwsgierigheid, maar telkens weer hield de angst voor teleurstelling, voor de ontnuchterende ontdekking dat het ‘toch niets was’ haar terug. Tot zij het op een middag opeens niet meer uithield, de groente, die zij schoonmaakte, in den steek liet en zóo als zij was, met haar vuile handen en haar werkschort voor, naar boven holde en begon te lezen. En niet ophield vóor zij aan het laatste woord was.

Toen zat zij stil met de beschreven vellen op haar knieën en een wonderlijk gevoel vervulde haar. Blijdschap en teleurstelling, maar blijdschap het meest. En ook de vage verwondering, dat dit háár werk was. Want dit was wèl goed, dit was het sprookje, zoo als zij het gezien had, zooals zij het voor Rein en

Nelleke en Berrie had willen navertellen. Maar o, wat zou ze er nog in te veranderen hebben! Ze had maar raak geschreven, slordige zinnen, en woorden, waarvoor ze al zoo dadelijk een ander in de plaats kon zetten... Maar dat kwam allemaal goed... heelemaal opnieuw schrijven zou ze het. Hè, ze zou wel dadelijk willen beginnen en niet uitscheiden voor het af was! Maar zij herinnerde zich de in den steek gelaten bloemkool en wat er verder nog wachtte.

- Ga maar gauw aan je verzaakte plicht, meisje, spotte zij zichzelf toe. Maar voor 't eerst deed zij dezen plicht met tegenzin. Want wanneer zou zij nu tijd hebben voor dat andere...?

Natuurlijk was het weer 's nachts bij de kaarsvlam, dat zij tot ‘dat andere’ kwam. Zij brandde dien nacht een kaars op en nog een halve, maar toen zij het vlammetje uitblies en voor het open raam nog even naar het ruischen in de donkere dennen luisterde, had zij het welvoldane gevoel, dat het nu was zooals zij het hebben wou en zij het alleen nog maar in 't net had te schrijven. - Morgenavond, dacht zij erachter. - Maar dien volgenden nacht, met het witte schrijfblok voor zich, werd een ander verlangen haar te machtig en in plaats van het in 't net geschreven sprookje kwam het oolijke verhaal van Koek-Jantje op de wachtende bladzij. Zij schreef het vrijwel vlot neer en in haar plezier om deze historie, die den schuldigen Jan-Kees zulke heete tranen had gekost, zat zij, zonder het zelf te weten, in één glimlach.

Nu was het vrijwel eiken avond zoo. Eén kaars kostte het op z'n minst. - 't Is maar goed, dat ik voorraad heb ingeslagen, dacht zij. Het kon overdag gebeuren, dat haar handen het werk plotseling vergaten, doordat haar een verhaaltje inviel. 's Avonds zag zij in haar verbeelding het witte papier al wachten en haastte zij zich om boven te komen. ‘Marion wordt lui!’ plaagde Josine. Marion voelde zich blozen en in haar ergernis daarover kreeg haar gezicht even de oude stugge, trotsche uitdrukking. Doch eenmaal voor haar papier was zij het vergeten en schreef, en vergat óók dat het laat werd. De nachten werden wel heel kort op deze manier, maar zij was sterk en gezond, het deerde haar niet; zelfs scheen 't of zij 's morgens frisscher was naarmate zij harder en later had gewerkt.

En toen, opeens, was het uit. Het leek of zij haar gedachten niet meer kon samenvatten, of de zinnen niet meer vloeien wilden, of de woorden haar ontglipten. Met een stug-gespannen wil schreef zij en verscheurde weer wat zij geschreven had. Toen borg zij alles weg om het niet meer te zien en kroop 's avonds onverwijld in bed. Het prikkelde haar onuitsprekelijk, de dagen leken donker. Maar zij voelde nu ook dat zij moe was van dit overspannen werken van vele dagen en begreep, dat het na deze inzinking vanzelf wel weer goed zou komen.

En juist nu was er genoeg om haar aandacht van haarzelf af te leiden. Op 'n dag had de dokter, na een hernieuwd consult met den chirurg uit de stad,

het groote woord gesproken: ‘Nu zullen we eens probeeren weer tot den gewonen staat van zaken terug te keeren. Langzaam aan. Eerst een kwartiertje opzitten, dan wat langer. Als dat goed gaat eens een stapje door de kamer...’

Het huis had gedaverd van de opwinding. - Moeder gaat weer loopen! Jan-Kees beweerde dat de muren ervan scheurden. Berrie maakte oogenblikkelijk zijn hoogstand en schopte een kopje van de tafel, maar er was niemand die er zich iets van aantrok. - Moeder gaat weer loopen! ‘Zoover is 't nog niet,’ betoogde Jan-Kees bedachtzaam. Maar het begin was er toch. En Josine leek twintig. Zoo stralend van blijdschap als zij die eerste keer in de kussens overeind zat. ‘Nu zal je eens zien hoe gauw ik weer loop en gewoon ben! Nu komt alles goed, ik voel 't!’

‘Als jij maar beter bent. Dat is al alles voor ons,’ zei Jan-Kees, die er zijn werk voor in den steek had gelaten om dit feest van het eerste opzitten bij te wonen en wiens gelukzalige oogen niet weg waren van Josine's stralende gezicht.

‘Ja maar zoo meen ik het toch niet,’ zei ze, haar blik innig en warm in den zijne.

Neen, Josine bedoelde wat anders. Marion wist het wel. Het succes van Jan-Kees, de welvaart van het gezin, daaraan dacht zij bij die hoopvolle zekerheid, die zij uitsprak. Zou haar zonnig optimisme gelijk krijgen? Het was te hopen. Voor 't oogenblik leek het nog niet zoo erg rooskleurig. Jan-Kees

smoorde gewelddadig een zucht wanneer hij de karig afgemeten guldens neertelde voor de huishoudkas en de kwitantie van den lijstenmaker was al driemaal aangeboden en driemaal teruggestuurd. Marion bewonderde zich om de gladheid en onverstoorbaarheid, waarmee zij deze pijnlijke taak volbracht, al had zij het niet eens zoo belangrijke bedrag veel liever betaald van het geld, dat nu eenmaal toch in haar tasch zat. Maar dit waagde zij niet onder de bezwerende bedreiging van Jan-Kees anders zoo kinderlijken blik. ‘Laat hem maar wachten,’ zei deze, ‘vandaag of morgen heb ik 't wel.’ Wanneer...? Maar dat wist niemand.

Op een morgen in 't laatst van Augustus, toen als een aankondiging van den naderenden herfst een gure wind de wolken in grauwe drommen over de hei joeg, bracht de post een brief van Juut. Juut schreef nooit of er moest werkelijk iets te schrijven zijn. Wat zou er wezen? Haastig vloog Marion het kriebelig volgepende velletje door.

- Denk eraan dat 20 September Vader en Moeder dertig jaar getrouwd zijn. Feestvieren doen ze niet, maar ze rekenen er toch wel op, dat we 't niet heelemaal zóó voorbij zullen laten gaan. Zou je dan niet een paar dagen over kunnen komen? Je schreef toch dat Mevrouw vooruit gaat. Dan kunnen ze je misschien wel eens even missen...’

Onder haar werk door draaiden haar gedachten nog vaag om dit alles heen. Vader en Moeder dertig jaar getrouwd... dat ze daar nog aandacht aan schon-

ken...! Vijf jaar geleden was er een diner geweest, en veel bloemen, en cadeaux... een hoop nuttelooze dingen... wat begonnen de menschen? Zij kocht vast geen prul... Zou nog wel 's zien. En toen opeens, wat was dat voor een heldere gedachte, was het de inspiratie van het huis? opeens wist zij wàt zij geven wilde: haar eigen portret, geschilderd door Jan-Kees.

Van dit oogenblik af had zij geen rust meer, want zij wilde de zaak zoo gauw mogelijk in orde maken en kon er toch niet zoo plompverloren over beginnen. Zij was blij met het slechte weer. Jan-Kees zou wel thuis blijven, en zij benutte de kans.

'Mag ik nu vanmiddag eens bij je komen kijken, Jan-Kees?'

'Dat 's best,' stemde hij toe. 'Ik zal er op rekenen en vast wat uitzoeken.'

'Nee, niet uitzoeken, alles wil ik zien.'

Hij lachte eens en streek over zijn baard. 'Ik dacht dat je kieskeuriger was.'

'Hoe kieskeurig ik ben, dat zal je vanmiddag ervaren,' pareerde ze met een oolijke twinkeling in het diepe grijs van haar oogen.

Het werd een ongewone middag. Zij deed het noodzakelijkste werk snel af en toen niemand haar meer noodig had klopte zij bij Jan-Kees op de deur en met een licht gespannen verwachting van het komende trad zij binnen.

'Wat 'n bescheiden entrée!' lachte Jan-Kees. 'Ik ken je niet!'

‘Hoe ànders zou ik het heiligdom binnentreden?’ schertste zij, maar er was een ondertoon van ernst onder haar scherts.

Veel werd er niet gesproken terwijl Jan-Kees het eene stuk na het andere voor haar op den ezel zette. Soms zei ze: ‘laat dit nog even staan,’ of ‘laat nog 's even dat korenlandje zien,’ of Jan-Kees gaf een kleine toelichting: ‘dit is ginds aan den rand van het bosch, waar het groote stuk hei begint...’ En dan zwegen ze weer. Allengs voelde Marion zich warmer worden. of de opwinding om deze wereld van het schoone, die zich voor haar ontsloot, haar bloed sneller deed gaan. Jan-Kees zag den blos in haar bruine huid en het diepe glanzen van haar oogen.

En juist toen zij dacht, - zou hij mij nog iets anders laten zien dan landschappen, kwamen er een paar stillevens en dan een vrouwenfiguur, sober, tegen een sober stuk hei. Toen de kop van een ouden boer, stug en verweerd, maar met een zachte, verstilde menschelijkheid in den inzichzelfgekeerden blik. En daarna - en een schok doorvoer Marion, zóó als zij het zag - de kop van een jong meisje, half nog een kind, blozend en sterk en jong, de volle roode lippen even-open, de oogen vol zon, vol verlangen en vol geheim, in zijn lijst van korenblonde haren tegen een blauw-wazig verschiet van lucht en heuvels. zóó of een wereld achter haar openwelfde.

Stil en gespannen, bijna ademloos keek zij en het was haar of zij nooit genoeg zou krijgen van dit beeld van jeugd en levensverwachting, zoo sterk en een-

voudig, dat het een openbaring leek. Ontroering klopte in haar keel, zoo warm als vreugde.

‘Nee Jan-Kees, na dit niet meer,’ hield zij hem tegen toen hij iets anders wilde neerzetten. Zij hoorde zelf den trillenden, diepen klank van haar stem. Zij schudde haar krullen naar achteren en stond op. - Géén sentimentaliteiten, Marionnetje, vermaande zij zich en zoo beheerscht en gewoon, dat Jan-Kees zich over den plotselingen overgang verbaasde, zei ze, haar oogen lachend in de zijne:

‘En nu Jan-Kees kom ik je vragen of je mijn portret wilt schilderen.’

Verbluft keek hij haar aan en vond geen antwoord.

‘Ik bedoel,’ ging zij verder, ‘niet voor jòùw plezier, maar voor het mijne. Niet zoomaar voor de aardigheid, maar serieus, “op bestelling”, zie je.’

Zij zag een vervaardheid over zijn rustig blond gezicht trekken en begreep welke bedoeling hij achter haar voorstel vermoedde. Kalm, bijna zakelijk, ging zij verder:

‘Nee Jan-Kees, het is niet zooals jij denkt, dat ik dit nu maar verzonnen heb om jullie te helpen. De zaak zit anders. Volgende maand zijn Vader en Moeder dertig jaar getrouwd, dáárvoor wou ik het hebben. Je hebt me wel zelf op 't idee gebracht, toen je laatst zei, dat je me schilderen wou... Maar ook zonder dat... nu ik dìt gezien heb... zou ik 't waarschijnlijk zelf wel hebben bedacht. Of trekt het model je niet meer aan, Jan-Kees?’

Hij lachte en was zijn verwardheid nu te boven.

‘Waarachtig wel. Niets liever dan dat. Ik wil je schilderen, maar voor mìjn plezier en jij krijgt het cadeau.’

‘Och sufferd!’ schold ze ongeduldig. ‘Hoe kan ik m'n Vader en Moeder nou iets cadeau doen, dat ik zelf gekregen heb! Hoor eens, spartel nu niet tegen. Ik weet wat ik wil en ik drijf altijd mijn zin door. Daar zal je je bij moeten neerleggen. Afgesproken dus. We zullen 't heel zakelijk aanpakken. Je geeft me je condities op, zooals je dat aan ieder ander zou doen en je houdt daarbij in 't oog, dat het is voor iemand, die 't dubbel en dwars betalen kan.’

‘Nee, dat doe ik niet,’ zei Jan-Kees schorrig... ‘Jij doet zooveel voor ons, dit is nu eens een gelegenheid, dat ik tenminste iéts terug kan doen.’

‘Pardon Jan-Kees, dit is de gelegenheid juist heelemáál niet. Die kòmt nog wel eens. Dìt is een záák, heel nuchter. Nou, wil je zaken doen of niet?’

‘'t Zal wel moeten,’ zei hij met een lachje in zijn baard. ‘Je krijgt immers toch altijd je zin!’

‘Alleen in 't redelijke, mijnheer!’ zei ze met een uitgestreken gezicht en tintelende oogen. Er klopte een groote blijdschap in haar.

‘En nu gaan we 't dadelijk aan Josine vertellen!’ zei Jan-Kees, plotseling opgewonden. Josine schrok wakker uit een dutje en begreep aanvankelijk het nogal verwarde verhaal van haar echtvriend maar half. Maar na Marion's zakelijke toelichting was ze opeens klaar wakker en begonnen haar oogen te blinken.

‘Had ik nu geen gelijk toen ik zei, dat alles nu goed zou komen?’

‘Ja maar, op zóó'n manier! Dan is er geen kunst aan!’ meende de altijd redelijke Jan-Kees. ‘Dit noem ik den loop van het lot geweld aandoen!’

‘Wacht maar!’ lachte Josine, ‘we zijn er nog niet!’

Het begon er op te lijken of Josine in haar gewone optimisme nu toch door een voorspellenden geest bezeten was geweest. Want het was nog geen halve week later toen Jan-Kees op 'n namiddag van een tocht naar de stad terugkeerde, met een geheimzinnig gezicht, drie nog geheimzinniger pakken en een extra verwarden haardos, een verschijnsel, dat altijd op iets bizonders duidde. Hij legde de pakken op de gedekte tafel, midden tusschen de borden en schalen, want zij zaten aan het avondeten, waarvoor hij minstens een half uur te laat was, en hij zei niets anders dan ‘Maak maar open,’ maar de uitdrukking van zijn gezicht vervulde ieder lid van het gezin met de uitbundigste verwachting. Toen, nog voor alles uitgepakt was... een doos taartjes, een flesch limonade, fijne vruchten... riep Josine opgewonden uit:

‘Vader heeft wat verkocht! Zeg gauw of 't niet waar is!’

‘Natuurlijk is 't waar,’ zei Jan-Kees plechtig. ‘Je hebt 't immers zelf voorspeld.’

‘Wàt Jan-Kees, en aan wie?’ vroeg Josine, met groote glanzende oogen naar hem kijkend.

‘'t Schilderij van de zandafgravingen, je weet

wel, met dat donkere dennenboschje in de verte...'

'O dàt!' zei Josine, met ontzag in haar stem.

En Jan-Kees vertelde hoe hij bij den kunsthandelaar kwam binnengestapt, precies op 't goede moment, of de goden hem gestuurd hadden. Want er was een meneer, die op 't punt stond iets te koopen, maar het schilderij van zijn keus te duur vond. En een ander, dat vijftig gulden goedkooper was, beviel hem niet zoo goed. 'Wolters was al bang, dat 't nog heelemaal zou afspringen, en toen kwam ìk net binnen. En we raakten aan 't praten en ten slotte betaalde hij den vraagprijs tòch. Ik zag er zeker erg hongerig uit,' beëindigde Jan-Kees zijn relaas.

Het was een tumult van belang, want natuurlijk praatten ze, zooals hier in bewogen momenten de gewoonte was, allemaal door elkaar. Tot de kleine Jan-Kees, toen hij meende dat niemand op hem lette, langs slinksche wegen een taartje trachtte te bemachtigen, wat door Nelleke nog juist hardhandig werd verhinderd, waarbij echter, tot verhooging van het algemeen plezier, beide partijen onder de slag-room raakten. Midden in de vreugde hierover deelde Jan-Kees mee:

'En dan krijgen we overmorgenavond visite.'

Visite! Dat was wel een ongewone gebeurtenis binnen deze muren!

'Wie?' vroeg Josine geïnteresseerd.

'Koos en Koos. Ik ontmoette ze bij Wolters. 't Is nu alweer zoolang geleden, dat we hen eens hier zagen... al zoo lang als je ziek bent. Maar

ik dacht... nu ben je toch wel zoo ver dat...'

'O ik vind 't fijn,' zei Josine.

'Koos en Koos,' lachte Marion. ''n Leuke firmanaam is dat!'

'Dat is het echtpaar Frankendaal, Jacob en Jacoba,' lichtte Josine toe. 'Ouwe vrinden van ons, van Jan-Kees eigenlijk. Ze schilderen allebei, dat wil zeggen, hìj is echt schilder, zij illustreert eigenlijk alleen maar. Vooral kinderboeken. Eénige dingen. Zoo geestig! Nietwaar Jan-Kees?'

'Ja, eigenlijk heeft zij meer talent dan hij. Oorspronkelijker vooral. Zeg Marion,' zwaaide hij ineens over naar een ander onderwerp, 'kan je dan morgenmiddag nog 's een uurtje voor me poseeren? Vandaag is een verloren middag geweest en ik wou graag achter elkaar opschieten.'

'Ik kom,' beloofde zij, 'al zou je heele huishouden er voor in 't honderd loopen!' Hem aanziend besefte zij met blijdschap hoezeer hij aan 't veranderen was: 't leek of al de zorgelijke rimpels langzaamaan uit zijn gezicht werden gestreken.

'Prachtig,' prees hij dankbaar. 'Je bent 'n ideaal model. Zooveel animo. De meesten hebben er 't land aan.'

'O, ik heelemaal niet,' zei ze en Jan-Kees wist dat zij de waarheid sprak. Hij zag 't terwijl hij werkte wel aan de uitdrukking van haar gezicht, die telkens wisselde, maar aldoor levendig bleef. Geen oogenblik van inzinking of moeheid of verveeldheid.

En werkelijk gleden haar gedachten van het eene naar het andere, maar keerden toch telkens tot dit eene terug, dat zij hier voor hem poseerde en als 't ware meewerkte aan wat hij tot stand ging brengen. Ook van haar hing 't af. Zij zag de toewijding en de drift, waarmee hij werkte, soms lang zwijgend en met een gezicht, zóó veranderd, dat zij er zijn gewone wezen nauwelijks in herkende. Zóó te werken, heerlijk moest 't zijn! Zij dacht weer aan haar eigen werk, en er trilde iets in haar van blijdschap en verlangen. Ze zoù weer werken, zij wist 't, ze voelde 't! En opeens, eigenlijk zonder dat ze 't zelf wilde, zoomaar vanzelf, zei ze:

‘Ik heb wat geschreven, Jan-Kees. Kleine dingen, voor kinderen.’

Zijn penseel bleef midden in de lucht steken en in zijn oogen, strak van aandacht voor het werk, kwam een uitdrukking van verraste blijdschap. Toen zei hij triomfantelijk:

‘Dat heb ik wel gedacht, dat je vandaag of morgen met zooiets voor den dag zou komen!’

Marion moest er om lachen, maar het gaf haar toch ook een gelukkig gevoel.

‘Waarom had je dat wel verwacht, Jan-Kees?’

‘Wel, je hebt geest en fantasie. En je vertelt zoo aardig.’

‘Het op te schrijven is heel wat anders.’

‘Natuurlijk is 't dat. Maar... je bent nu eenmaal iemand van wie 'n mensch wat bizonders verwacht.’

Zij lachte zachtjes; haar hart sloeg met blijdebonzen.

‘Wie weet hoe 't tegenvalt. Misschien vind-je 't niks.’

‘Je kunt straks de proef op de som nemen en wat voorlezen. Zien hoe de kinderen erop reageeren.’

Een poos werd er zwijgend gewerkt. Toen zei hij plotseling:

‘Hoe ben je daar eigenlijk zoo mee begonnen?’

En zij vertelde hem, met een paar woorden, van haar ondervinding, dien middag op de hei, en hoe dit als 't ware een openbaring voor haar was geweest.

‘Zie je wel! Die middag, toen je hier naar dat studietje keek, heb ik ook voor 't eerst dat ongewone aan je gezien, maar ik begreep 't niet precies.’

‘'t Zal misschien maar heel gewoontjes blijken te zijn, Jan-Kees,’ schertste zij.

‘Nee Marion, ik heb wat bizonders van je verwacht, nu reken ik ook op je.’

Er popelde wel even iets in haar keel toen zij dien avond in den kring, die van den kleinen tot den grooten Jan-Kees voltallig was, met haar eerstelingen voor den dag kwam. Zij begon met de kleine verhaaltjes, waarbij er een paar waren, die zij al eens had verteld, maar die onder het schrijven toch weer nieuw geworden waren. Zij genoot van de overgegeven aandacht van Nelleke en Rein, van het plezier van Berrie die niet stil kon zitten, maar glunderend voor zich heen fluisterde; ‘Dat ken ik! Fijn!’ En zij genoot van de booze oogen en de vooruitgestoken pruillip van Jan-Keesje, toen zij Koek-Jantje voorlas. Het laatst las zij het sprookje en zag het blosje dat

Nelleke's smal gezichtje kleurde, de schittering van haar oogen.

Even bleef het muisstil toen zij klaar was en zij voelde plotseling het gloeien van haar wangen. Maar toen praatten ze dan ook allemaal tegelijk en het kostte moeite er een begrijpelijken zin uit op te diepen. Tot Josine eindelijk de kans kreeg om zich boven haar kroost uit verstaanbaar te maken en met de armen naar Marion uitgestrekt haar toeriep:

‘Kom hier en laat me je omhelzen, zuster!’

Ze moesten allen lachen om den theatralen toon, maar Marion zag den warmen, vochtigen glans in Josine's heldere oogen en voelde er de warmte van in haar hart.

‘Hè ik vond het sprookje van het geluksland het mooist,’ verzuchtte Nel.

‘Maar ik geloof toch,’ zei Josine, ‘dat dat andere méér je genre is, die ondeugende, geestige dingen. Die vind ik zoo frisch en oorspronkelijk!’

‘Dat geloof ik zelf ook, die schrijf ik ook liever. Ik heb 't gevoel,’ zei Marion nadenkend, ‘dat ik daarbij meer mezelf ben.’

Josine bekeek haar glimlachend en sprakeloos, een lange poos.

‘Dat we nu toch opeens een schrijfster in ons midden hebben!’ zei ze dan. ‘Ik kan er maar niet over uit!’

‘Mij heeft 't niets verbaasd,’ verklaarde Jan-Kees. ‘Ik heb wel zooiets van haar verwacht.’

‘Maar wat ga je er nu mee doen, Marion?’ vroeg

Josine, altijd wat zakelijker dan haar echtvriend. ‘Je houdt ze toch maar niet in je zak?’

‘Lieve hemel! Daar heb ik nog heelemaal niet over gedacht.’ Marion lachte, haar oogen schitterden, er was een warme gloed in haar gezicht.

‘Schrijft u er nog een heeleboel, tante Marion?’ vroeg Nelleke, ‘en maakt u er dan een dik boek van?’

‘Schrijft u ze dan voor ons, tante Marion?’ Berrie had de armen om haar heen gekneld; zijn zonnige bruine oogen lachten in de hare.

Zij boog zich plotseling naar hem over en klemde hem in haar armen. Een brandende. jubelende dankbaarheid doorstroomde haar.

‘Ja voor jullie,’ zei zij zacht en innig. ‘Want aan jullie heb ik dit te danken.’

Berrie ‘gaf kopjes’ als een poes, hoewel het aandeel, dat hij in deze zaak had, hem niet al te duidelijk was.

‘Marion, 'n idee!’ riep Josine opgewonden. ‘Morgen zijn Koos en Koos hier. Vraag die maar eens. Zij zal je zeker raad kunnen geven, want zij werkt voor allerlei kindertijdschriften. Nietwaar Jan-Kees?’

‘O ja, dié weet den weg.’

Het klonk wel erg hoopvol, zóó, alsof haar eigen weg eigenlijk ook al was gebaand. Maar dat zou nog wel anders uitkomen. - Verbeeld je nog maar niemendal! zei ze spottend tot zichzelf.

Klokslag acht den volgenden avond deden ‘Koos en Koos’ hun intrede, lachend en verwaaid, want

zij waren door een storm komen fietsen. Marion, die hen het pad op zag komen, was geamuseerd door de komische ongelijkheid van het paar. Hij was groot en forsch en blond, een breedgeschouderde reus, met haar zoo rechtop als een borstel boven zijn blozend gezicht; zij klein, tenger en levendig, met een verwarde massa kort zwart krulhaar rond een matbruin gezichtje. Maar eèr de avond halverwege was, die avond met zijn merkwaardige gesprekken, anders dan zij ze ooit had bijgewoond, zag Marion geen ongelijkheid meer, maar trof haar de eenheid van deze twee menschen, die 't eene oogenblik konden dollen als twee stoeische kinderen en het andere oogenblik met eenzelfde oogenglans, eenzelfde stem-trilling spraken over wat hen beiden 't naast was: het werk, de liefde voor het schoone, dat zij beiden zochten.

'Ja, dat is het ellendige in ons vak,' zei Koos, terwijl hij een versche pijp stopte, 'als je verkoopen wil moet je "gevalletjes" maken. De smaak van het publiek in 't gevlei komen. En vooral wij, die hier in een streek zitten van niks dan "gevalletjes"... schaapskooien en hutten en poeteloerige interieurtjes, moeten dubbel oppassen daarboven te blijven.'

'De lui in de groote steden zijn wat dat betreft gelukkiger,' meende Jan-Kees. Die zitten niet meer zoo aan de uiterlijke verschijning, aan 't model vast, zooals wij hier. Daar gaat de kunst vanzelf een andere richting uit. Daar wordt 't meer een veruiterlijking van de innerlijke beleving.'

‘Maar als je hier in 't achterland met abstractheden aan zou komen...’

‘Och, dat hoeft toch ook niet. In het weergeven van de realiteit kan je ook een innerlijke beleving uitdrukken. De kleine, gewone dingen groot en persoonlijk zien... dan wordt 't vanzelf iets van algemeene waarde. Dan overwin je 't “geval”!’

‘Jullie met je zwaarwichtigheid!’ stoof het levendige. zwarte vrouwtje op. ‘Zeg 't maar eenvoudig, dat er maar één ding is, waar 't op aan komt: je persoonlijkheid. En dat je dié zoo zuiver mogelijk uitdrukt. Dan doet 't er tenslotte niemendal meer toe waarin je dat doet, of 't een vaas met bloemen is of een groene juffrouw zonder neus en met één paars oog!’

‘Koosje zit weer op 'r stokpaardje,’ plaagde Koos, terwijl ze allemaal lachten.

‘Maar als je nou geen persoonlijkheid hèbt om uit te drukken?’ veronderstelde Josine vermaakt.

‘Wel dan wordt je werk nóóit kunst, hoe je 't ook aanpakt! Dan kan 't hoogstens erg handig zijn, of erg knap, en misschien ook wel mooi-om-te-zien... voor 'n oogenblik. Maar verder ook niets! Leeg!’

‘En juist die uiterlijke handigheid camoufleert zoo dikwijls een tekort aan persoonlijkheid,’ peinsde Jan-Kees. ‘En daar vliegen er een heeleboel in.’

‘Ik háát 't,’ zei Koosje fel. ‘Soms krijg ik verhaaltjes te illustreeren, om je bij dood te grienen, zoo leeg, zoo afgesabbeld, zoo zonder een aasje persoonlijks! En de versjes zijn dikwijls nog erger. En

boeken, zoo knap en gladjes, o, respectabel van knapheid, maar zooals er al duizend geschreven zijn, en als je 't uitgelezen hebt, dan ben je 't meteen weer vergeten. En die onbenulligheden, die leegheden moet je dan “in beeld brengen”!’ Zij snoof smalend. ‘Ik ben volstrekt niet overmatig met mezelf ingenomen, maar dààr zijn mijn prentjes toch te goed voor!’

Er was even een gespannen stilte, waarin Marion haar hart voelde bonzen. Waar zou zij nù den moed vandaan halen om te zeggen: - ik heb ook een paar verhaaltjes geschreven. 't Zou zijn of ze bedoelde: - lees die maar eens dan zal je wat anders zien. Nee, ze zweeg als 'n mof. Zij haalde de kopjes op en ging nog eens theeschenken.

‘Soms krijg ik zooveel van die holligheid achter mekaar, dat ik eraan wanhoop ooit nog eens iets werkelijk frisch en aardigs tegen te komen.’

‘Misschien is 't dichter bij je dan je denkt,’ zei Josine op 'n orakeltoon.

Marion, aan de theetafel, met haar rug naar allen toe, deed of zij niets hoorde en ging kalm verder met de kopjes vol te schenken. Maar er was, ondanks haarzelf, een popelend verwachten in haar.

Josine draalde niet met haar explicatie, die met verbazing en bijval werd ontvangen.

‘Wat plezierig zoo'n kersversch talent!’ genoot Koosje. ‘Ik ben dol-benieuwd naar uw stukjes! Mag ik ze lezen? Of leest u ze ons voor?’

‘Leest u ze maar liever zelf,’ wimpelde Marion

af, lachend en warm. ‘Ik zal ze u meegeven, dan zie ik tenminste uw gezicht niet als 't u erg tegenvalt.’

‘Lieve hemel! Is m'n gezicht dan zóó expressief?’

‘Ja nogal!’

Maar midden in het gelach zei Josine:

‘Nee Koosje, laat ze ze nu voorlezen! Ze leest en vertelt zóó aardig!’

‘Nòg 'n talent,’ constateerde Koos met een welwillenden knik in haar richting.

Maar Marion liet zich niet vermurwen en toen ‘Koos en Koos’, ieder met een slingerende lantaarn aan de fiets, met veel geroep en gelach in het donker naar huis gingen, zaten haar ‘manuscripten’, zooals Koosje het deftig uitdrukte, in de diepte van Koos z'n binnenzak geborgen. Even had zij het gevoel, dat zij iets waardevols en dierbaars uit handen gaf en blij zou zijn als ze het weer terugzag. Maar zij schold zichzelf een eend en dwong zich aan iets anders te denken.

En de eerstvolgende dagen waren er ook alweer genoeg andere dingen, die haar aandacht in beslag namen. Berrie kwam thuis uit school met een gat in zijn hoofd, waaraan de dokter te pas kwam, Josine hield haar eerste loopoefeningen en Jan-Kees legde de laatste hand aan haar portret. Waarlijk, zelfs hier in de rimboe had het leven emoties genoeg.

‘Nog één keer zitten. Er zijn nog 'n paar kleinigheden. De uitdrukking van je mond is nog niet heelemaal zooals ik 't hebben wil.’ Jan-Kees, met strak gezicht en felle oogjes bezag haar door zijn wimpers.

‘Je bent niet gauw tevreden, Jan-Kees.’

‘Als je 'n beetje kunstenaar bent, ben je nóóit tevreden. Omdat je altijd het verschil ziet tusschen wat je bedoeld en wat je bereikt hebt.’

‘Bereik je wat je bedoeld hebt dan nooit?’

Jan-Kees zweeg even, nadenkend.

‘Nee,’ zei hij dan, ‘ik geloof 't niet. Want we streven naar het volmaakte en dat is nu eenmaal niet voor 'n mensch.’

Marion zuchtte, bijna beklemd.

‘Wat hopeloos! En wat vermoeiend!’

‘Nee, dat is juist het eenige dat ons op gang houdt en ons altijd opnieuw prikkelt tot nieuwe inspanning. En dààrdoor alleen bereikt een mensch het hoogste dat hij bereiken kan.’

Zwijgend keek Marion hem aan. Hij zei 't zoo eenvoudig, maar het leek een getuigenis, dat uit 't diepste van zijn hart kwam.

Een vreemde ontroering beving haar toen zij voor het voltooide portret stond, dat haar méér openbaarde naarmate zij het langer bezag. Ben ik dit...? Ben ik zóó? Wie zag zichzelf ooit duidelijker in den spiegel dan de mensch, wien aldus den spiegel van het begrijpend inzicht werd voorgehouden? Trek voor trek herkende zij haar wezen, niet het uiterlijke wezen alleen, maar het verborgene, ook wat voor haarzelf nog verborgen was geweest. Er rees een oprecht ontzag in haar hart voor dezen man met zijn kinderlijke oogen en zijn diep inzicht. Of intuïtie, wat was 't?

Josine keek met vochtige, schitterende oogen naar haar Jan-Kees.

‘Ik vind dit heusch bijna volmaakt. O wat ben ik toch blij, dat je dit gemaakt hebt!’

‘Ja, het is... er zijn wel goeie dingen in, dat zie ik wel.’ Jan-Kees had nu weer zijn gewone onzekere manier van spreken. ‘Maar ik zie ook best wat eraan ontbreekt. Een heeleboel.’

‘Je bent gek!’ betoogde Marion hartstochtelijk. ‘Als ik nog eens ooit van mijn leven iets mag maken, dat maar half zoo goed is als dit dan ben ik een gelukkig mensch.’ En toen bloosde zij fel om deze veronderstelling, wel zonderling-vermetel voor wie nooit anders had ‘gemaakt’ dan een paar kinderverhaaltjes.

En dat was vast niet veel bizonders, want van Koosje hoorde ze maar niets. - Ook al goed, dan wàs 't maar niks! Ze zou er niet van doodgaan. Met een ruk trok zij de schouders achteruit, haar mond trok samen, maar er was een kleine pijn binnenin haar, die zij niet voelen wilde.

Toen, op een middag, terwijl zij met Josine, die haar daaglijksche loopoefeningen hield, rond de tafel wandelde, zagen zij Koosje het pad komen opfietsen. Er begon iets in haar te bonzen, maar zij dwong zich tot bedaardheid. Niets laten merken. Net doen alsof...!

‘Zoo nieuwe ster aan den litterairen hemel!’ lachte Koosje's hooge stem haar al tegemoet. ‘Je had me zeker al zoowat afgeschreven.’

Een blijdschap begon Marion te doorzingen; haar oogen gingen stralen.

‘Toch niet. Voor zoo onbetrouwbaar had ik je niet aangezien.’

‘Voor 'n beetje dus toch wel. Ja, ik wist wel, dat je doorzicht had. Maar ik val mee,’ Zij trok een schijnheilig gezicht. En nu denk je zeker, dat ik je je spullen kom terugbrengen, met een stevig commentaar erbij?’

Marion's oogen lachten tintelend in de hare.

‘Ik denk niets. Ik wacht alleen maar.’

‘O wat 'n verstandig meisje! En zoo netjes als ze iets zeggen kan! Want dat beteekent in goed Hollandsch: - sta niet te raaskallen en schiet 'n beetje op.’ Opeens veranderde ze van toon, haar gezicht werd bijna ernstig: ‘Ik zal je niet langer laten wachten. Hier, lees maar...’ En zij legde een vierkant wit briefvel voor Marion neer.

Heel stil was 't nu. Vaag hoorde zij het suizelen van die stilte om zich heen, terwijl zij met oogen die eensklaps wel befloerst leken, den brief doorvloog en er aanvankelijk niets samenhangends uit begrijpen kon. Alleen het briefhoofd had zich dadelijk in haar besef gebrand; de naam van een bekend weekblad voor de jeugd. Als losse flarden trokken de zinnen aan haar driftig ongeduld voorbij: ‘...van de kleine verhalen van Mejuffrouw de Greeff, die u ons met uw illustraties zond... Met u eens... bijzonder talent, dat wij gaarne aan ons blad... dus met genoegen deze stukjes aanvaarden... Wanneer u ons... adres van Mejuffrouw de Greeff... ons met haar in verbinding stellen...’

Verbijsterd liet Marion den brief zakken en keek van Koosje naar Josine. Even was 't haar of hetgeen zij beleefde geen werkelijkheid kon zijn. Toen drong de beteekenis van dit eerste, belovende succes tot haar door en zij voelde zich warm worden van blijdschap. Zij gooide Josine den brief toe. ‘Hier, lees eens!’ Haar stralende oogen gingen naar Koosje. ‘Ik ben niet zoo overmatig bescheiden, maar dìt had ik nooit gedacht!’

‘O, maar ìk wel! Mij verwondert het heelemaal niet!’ zei Josine en zij zag er zoo gelukkig uit, of haarzelf iets bizonders was tebeurt gevallen.

‘Wij willen je argelooze bescheidenheid graag zoo lang mogelijk bewaren, maar ik wou je toch even zeggen, dat die dingetjes van je het beste zijn dat ik in langen tijd las.’

Marion ademde eens diep. ‘Wat heb je hen eigenlijk gestuurd?’

‘Alles. Behalve de twee kleuterverhaaltjes “Koek-Jantje en dat andere. Die zijn ergens anders heen.”

Marion voelde zich er stil van worden.

“'t Is geweldig wat je voor me gedaan hebt! En de illustraties... wat had ik die graag gezien.”

“O, dat komt altijd nog vroeg genoeg. - Maar zeg's, nu zal je vandaag of morgen wel 'n brief van die heerschappen krijgen, want je adres heb ik opgegeven...”

“Wat hebben die me dan nog te schrijven?”

“Ze dienen je toch behoorlijk te vragen of je met het honorarium accoord gaat! En misschien zullen

ze 't hebben over vaste medewerking. Maar laat ik, ouwe rot, je waarschuwen: geef geen ondoordachte toezeggingen en als je raad noodig hebt, hièr is 't adviesbureau! Ik reken maar twintig percent."

En toen was opeens de kamer vol vroolijkheid, want Jan-Kees was uit zijn heiligdom komen toeloopen en moest het glorieuze nieuws in bizonderheden weten en toen kwamen Berrie en Nelleke binnenvallen en hoorden daar, dat die verhaaltjes, die voor hen bedacht en aan hen 't eerst verteld waren, in een tijdschrift zouden worden gedrukt, met plaatjes erbij en dit was hun van alle verhaaltjes die tante Marion ooit verteld had, het allerwonderbaarlijkste.

"Ik laat 't aan iedereen zien, en dan zeg ik dat 't mìjn tante Marion is," verklaarde Nelleke. En Berrie, die probeerde met armen en beenen tegen haar op te kruipen, fleemde fluisterend; "tante Marion, schrijft u dan 's op 'n keer een verhaaltje waar wij allemaal in voorkomen, ik en Rein en Vader en Moeder en Nel..."

"Wie weet!" lachte zij, en dan jij voorop hè, net zooals je 't daar zegt?'

En plotseling, terwijl zij rondzag, trof haar de sfeer van warmte en genegenheid, en met een diep-vervullende dankbaarheid besefte zij, dat al deze harten die zij won, hun liefde en hun aanhankelijkheid, duizend maal meer waard waren dan alle litteraire successen.

Maar toen zij dien avond laat op haar donker kamertje, in het open raam geleund, naar het wee-

moedige ruischen luisterde en den kruidigen herfstgeur opsnoof, dien de wind aanwoei, peinsde zij over dit nieuwe in haar leven, zoo plotseling gekomen als een geschenk dat men ontvangt, en al zoo vast en hecht haar eigen geworden, als was 't altoos het hare geweest. Gedachten rezen in haar op, en verlieten haar weer, denkbeelden voor verhalen, die zij schrijven wou, beelden zag zij in snelle opvolging, een ongeduldig verlangen stuwde haar bloed. Zij zou willen beginnen, nu dadelijk... En ze zou nauwelijks weten wáármee ze beginnen moest. Dat je toch zoo boordevol kon zijn, of 't uit onzichtbare ruimten in je viel! Wat 'n zaligheid zou dat zijn als ze alle dagen den tijd had, alle dagen werken kon! Voor 't eerst besefte zij wàt zij gewonnen had, welk een keer haar leven nemen ging. - Het wàs in me, maar in mijn oude leven zou ik het waarschijnlijk nooit ontdekt hebben. Hier heb ik het gevonden, hier, waar ik uit 'n gril naar toe gegaan ben... Of was 't toch eigenlijk geen gril? Was mijn weggaan zonder dat ikzelf 't wist een vlucht...? Langs wat wonderlijke wegen toch ging je leven, buiten je eigen wil om! Als 'n vreemd verhaal was 't... En opeens, als een flits van helderheid, doorschoot haar de gedachte: dìt was een verhaal om te schrijven, haar eigen geschiedenis! Haar hart sprong er met driftige bonzen van op. Moest dat dan worden wat Berrie had verlangd: ‘een verhaaltje, ‘waar wij allemaal in voorkomen’? Maar een verhaaltje werd dat zeker niet. Dat werd iets grooters... Hoe overzag je zooiets? Hè, ze kreeg 't er warm van.

Maar hieraan durfde ze toch zoo gauw niet denken. Voorloopig nog maar kleine dingen, niet grijpen naar wat boven haar macht ging... Er was toch al zooveel... Als ze weer thuis was, van den winter...

Zij glimlachte tegen den vaag doorschenen nacht en zag een verschiet, dat vol licht was.

VII

Wonderlijk was 't om weer thuis te komen, wonderlijk en heerlijk. Nooit had zij gedacht, dat het zoo heerlijk zou kunnen zijn.

Genietend leunde zij in de auto en zag de bekende straten en grachten aan zich voorbijtrekken en warm van de vreugde-van-het-weerzien besefte zij hoe lief haar dit alles was. Zij keek naar den correcten rug van Hendrik den chauffeur en het was haar of zij al half thuis was. Reeksen van gedachten stormden door haar heen, gedachten aan wat kwam, gedachten aan wat vlak achter haar lag. Hoe zou Josine het stellen met geen andere hulp dan die van Zwaantje? Maar het was ook maar voor vijf dagen. En Nelleke zou doen wat ze kon. Die voelde zich weer onmisbaar en genoot ervan. Jan-Kees zou geen last van den toestand hebben... zoo hulpbehoevend was Josine nu ook niet meer. Die gekke Jan-Kees, die haar nu

met alle geweld had willen terugbetalen wat zij zoo eens voor hen betaald had! Dat loon van Zwaantje! Ze kon nog lachen om zijn getroefd gezicht toen ze zei: - Heb ik Zwaantje soms voor jùllie gemak genomen of voor 't mijne? En nu is ze hier om mij te vervangen omdat ik wegloop terwijl mijn werk nog niet afgeloopen is. - Spitsvondigheden, had hij gemord, - er is met jou niets te beginnen. Maar z'n zin kreeg hij toch niet en dat wist hij wel. En Josine had geschaterd. Josine, hoe heerlijk licht en makkelijk nam zij het leven! En toch was ze niet oppervlakkig. Jan-Kees was een piekeraar. 't Was lam, dat je mekaar nooit goed kon zeggen wat je voelde, juist die dingen, die je zoo heel érg voelde. Zoo gauw werd 't sentimenteel. Ze hoefden haar voor niets te bedanken, wat zij bij hen gevonden had was immers honderd maal meer dan alles wat ze gedaan had bij elkaar. En dat wisten ze ook wel al was 't dan niet met zooveel woorden gezegd. En wat er tusschen hen gegroeid was, dat was ook niet voor 'n oogenblik; dat was voor altijd.

De wagen draaide een hoek om, ze kwamen al in de buitenwijken. Nog 'n minuut of wat. Zij zette het houten kistje, dat dreigde te kantelen, wat vaster en glimlachte. Grappige bagage en nog grappiger idee om zoo met je eigen conterfeitsel te reizen. Jan-Kees had er zich heftig genoeg tegen verzet, wilde het opsturen, maar daarmee was voor haar alle aardigheid eraf geweest, en verder had zij immers toch alleen haar suit-case. Wat zouden ze ervan

zeggen thuis? Ma was soms zoo zonderling koel. En wat zouden ze van alles zeggen? - Als ik weer thuis ben, ga ik werken. Zij hoorde het zich al aankondigen. - Marion heeft weer plannen, zou Ma antwoorden, heel effen, maar vol beteekenis. Hoe hadden zulke dingen haar geprikkeld vroeger! Nu kon ze erom lachen in haar zekerheid, met de brieven in haar tasch en het nieuwe manuscriptje, waaraan ze drie dagen geleden begonnen was. Zij ademde diep en voelde zich vol van een stil geluk.

Thuis. Met haar vlugge veerende stappen liep zij de gang door, Hendrik met de kist en het valiesje achter haar. ‘Is Moeder in de tuinkamer?’ vroeg zij Bertha, die nog niet bekomen was van haar verbazing, dat de Juffrouw zoo bruin was, net een nikker. Maar de tuinkamerdeur ging al open en met één blik zag zij alles: Moeder's kleine grijze figuur, het zonnige herfstlicht, dat door de hooge tuindeuren binnenstroomde, de bloemen op tafels en kasten en Oma, zwart en rechtop in een stoel. Even was het zoo wonderlijk-overstelpend, dat haar gewone branie, haar vroolijke zekerheid erbij inschoten.

‘En je vader zal ook wel dadelijk thuis zijn,’ vertelde Mevrouw de Greeff. ‘Hij heeft 'n tien minuten geleden opgebeld of je er al was. Hij wilde naar den trein, maar ik heb hem gezegd dat maar niet meer te doen.’

- Allemaal voor m'n thuiskomst, dacht Marion. Vader was anders nooit zoo vroeg, ‘En Juut?’ vroeg ze.

‘Judith komt vanavond. Ze kon alles bijeen maar drie dagen weg.’

‘En dat u nu ook hier bent om mij te verwelkomen, Oma. Het is geweldig!’

‘Ik ken mijn plichten nog wel al ben ik oud.’

Oma zat weer statig na de omhelzing van zooeven; haar vinnige oude oogjes keken zoo onvervaard als ooit.

‘Plichten vervullen is het voorrecht van den ouden dag, Oma.’

‘Ik zou zeggen, dat 't het voorrecht van de jeugd behoorde te wezen!’

‘Ach Oma, dan bleef er voor de oudere menschen immers niets over om ons te bevitten.’ De oude plaaglust tegenover Oma was weer in haar wakker geworden. Met Oma moest je nu eenmaal altijd schermutselen. Maar zij zag het booze vonkje glinsteren in de oude oogjes en voelde al spijt. Alles was nu ook zoo goed en vriendelijk. Nu geen roet in 't eten gooien! Zij legde haar bruine sterke hand op de dooraderde witte in den zwarten schoot. ‘Mijn ziel is niet zoo zwart als ik 't laat voorkomen, Oma,’ schertste zij zacht. ‘Misschien leer ik ook nog wel eens plichten vervullen, net als u, en beleeft u nog plezier aan me.’

‘Ik hoop 't,’ antwoordde Oma, half gewonnen. ‘Het valt me tenminste mee, dat die menschen ginds 't zoo lang met je uithouden.’

‘Ziet u wel, het goede werkt al,’ lachte Marion en meteen stond zij op want zij hoorde haar vader komen.

‘Welkom dochter,’ begroette hij haar. Er was een lach om zijn mond en ernst in zijn oogen. Stevig omgrepen hun handen elkaar, vast waren hun oogen in elkander.

‘Het is vreemd je zoo te zien zitten hier,’ vond Mevrouw de Greeff. ‘Of je onze gast bent.’

‘Zoo voel ik 't ook een beetje, maar dat komt doordat ik maar voor een paar dagen hier ben. Als ik van den winter maar voorgoed thuis ben...’ Zij lachte zachtjes voor zich heen, vervuld van het lokkend visioen. ‘Ik verheug me erop.’

‘Als 't je maar niet weer tegenvalt,’ zei Mevrouw de Greeff met haar effen stem en iets dat naar een zucht zweemde.

‘Deze keer niet,’ getuigde Marion met zulk een stralende stelligheid, dat haar moeder verwonderd zweeg.

‘Wat heb je toch voor een merkwaardige bagage meegebracht?’ informeerde Dr. de Greeff. ‘Ik zag daar zooiets van een kist op de gang staan...

Zij was al opgesprongen. ‘Wacht maar, u zult 't zien.’

Met behulp van Hendrik, die met gereedschap aanrukte, maakte zij het kistje open, ‘Zoo, dank je wel Hendrik. Neem de kist maar mee.’ Voor zij ermee binnenging bekeek zij even het portret en het gaf haar een wonderlijken schok van ontroering, zoozeer was dit iets van ginds, iets van dat andere leven, waar zij zelfs in dit oogenblik met verteedering aan denken kon. Maar haar jolige spotlust gooide haar

gedachten om. - Daar stond ze nu met haar eigen beeltenis, klaar voor de plechtige overdracht. Wat 'n situatie! Hoe deed men zooiets? Wacht, daar hing je, voor 't overhandigd werd, een doek overheen! En dan de toespraken... jawel! Zij grinnikte terwijl zij rondzocht naar iets, ze kon toch bezwaarlijk een matje van den grond nemen. Wacht, ginds aan den kapstok Oma's sjaal! In orde! Met haar gezicht in de plooi maar tintelende oogen ging zij naar binnen.

'Wat doe je met me sjaal, Marion?' kreet Oma die haar belaagd eigendom herkende, verontwaardigd. 'Geef hier!'

'Dadelijk Oma, hij heeft eerst nog een belangrijke functie te vervullen.'

Zij zette het schilderij op een stoel bij haar ouders. Zij keek van d'een naar de ander, zag de verwachting op hun gezichten.

'Vader en Moeder, ik ben nu eenmaal niet iemand om een mooie toespraak af te steken. U moet 't dus zoo maar nemen. Maar als u er allebei met een beetje plezier naar kijkt, dan zal ik heel gelukkig zijn. Vader, wilt u het schilderij onthullen, alstublieft.'

Het was heel stil terwijl Dr. de Greeff met voorzichtige handen Oma's sjaal oplichtte. Zwijgend bekeken beiden dit heel niet verwachte, eerst samen, toen nog eens ieder afzonderlijk. 'Oma popelt van nieuwsgierigheid,' waarschuwde Marion. Gelijktijdig keerden haar ouders zich naar haar toe en Marion zag de ontroering, zelfs op het koele gezicht harer moeder. En hoe diep en warm klonk haar vader's

stem: ‘Kind dit is het beste en mooiste, dat je ons geven kon. Mooi op meer dan één manier.’ Haar moeder's armen waren al om haar heen, innig was haar omhelzing. ‘Lieve Marion, wat een prachtige verrassing!’ Marion hoorde het even trillen dier rustige stem, zag den vochtigen glans der grijze oogen. Dat dit Moeder was! Er zwol een warme blijdschap in haar borst.

Oma had haar bril al op en wachtte lankmoedig. ‘Ziehier Oma, uw oudste kleindochter.’ Marion hield het portret haar voor. ‘Niet zoo schuin!’ gebood Oma. ‘En een beetje dichter bij! Mijn oogen zijn geen twintig meer. Zóó!’ Oma keek lang en critisch, vergeleek met het origineel. ‘Ja,’ zei ze dan, ‘in mijn tijd schilderden ze anders. Netter, zou ik zeggen. Maar een mooi stuk werk is het toch.’ Oma knikte nog eens, kort en besloten. ‘En een passend geschenk,’ constateerde zij voldaan. ‘Als je je nu maar niet verbeeldt, dat je werkelijk zoo mooi bent!’

‘Och Oma, laat me toch die zoete waan!’

‘Als je maar beseft dat 't een waan is en geen werkelijkheid, dan is 't goed,’ repliceerde Oma gevat.

‘Het is wèl gelukkig van je bedacht, Marion,’ zei haar moeder. ‘Een echte verrassing.’

‘En nog niet eens de eenige, die ik meebreng.’ Het was gezegd eer zij er erg in had. Zij zag de verraste afwachting op de gezichten om haar heen en besefte: nu moet ik verder. Vooruit dan maar.

‘Dan heb je je zeker verloofd,’ veronderstelde

Oma prompt. ‘De jeugd van tegenwoordig doet dat maar op eigen houtje.’

‘Nee Oma, de liefde ben ik ginds niet tegengekomen, maar wel de Muze om 't eens dichterlijk te zeggen. Ik heb opeens ontdekt, dat ik schrijven kan, of... ontdekt... zooiets gebeurt eigenlijk vanzelf voor je 't weet. Nee, geen gewichtige dingen, hoor! Geen roman...! 't Zijn maar wat kleine verhalen voor kinderen... 'n paar sprookjes enzoo. Maar ze zeggen... ze vonden ze nogal geschikt...’ He, ze kreeg 't er warm van. Idioot, dat dat zoo vervelend was om over je eigen werk te praten. Wat 'n nonsens! Ze gooide het hoofd achterover, eindigde losjes: ‘Enfin, 'n paar kindertijdschriften hebben er zich al over ontfermd; binnenkort kunt u ze lezen.’

Zij wist later zelf niet meer wat iedereen gezegd had, want midden in het stormpje, dat deze verrassing deed opwaaien, kwam Judith binnenvallen, Judith, die niemand nog verwachtte, mager en haastig als immer, en kon meteen haar aandeel in de diverse verrassingen in ontvangst nemen. Aan het portret was zij gauw uitgekeken, maar het verhaal van Marion's litteraire succes vervoerde haar tot enthousiasme.

‘Je bent een geluksvogel! Een ander moet zwoegen voor de dingen en jou komen ze zoomaar aanwaaien. Maar keiig vind ik het. Je zult wel gauw beroemd zijn.’

‘Ik zal mijn best doen je verwachting niet te beschamen, dierbare zuster,’ lachte Marion. ‘Hoewel

ik niet geloof, dat er in dèze contreien van de litteratuur veel roem te behalen valt.'

Roem... Dien avond in haar vader's werkkamer kwam het woord weer opduiken.

'Het lijkt zoo mooi en begeerlijk, vooral wanneer je jong bent. Maar het is zoo onwerkelijk en zoo leeg, dat het heusch niet de moeite waard is er achteraan te jagen. Eerzucht is goed, dat is een gezonde prikkel. Maar te werken om der wille van de eer dat is een dwaasheid'

'Ja Vader, dat voel ik wel.' Er was een warme bewogenheid in haar, die haar stem diep maakte. 'Maar ik ben dat ook heusch niet van plan. Ik heb voorloopig alleen maar zin in 't werk om het werk. God, ik zou wel zoo weer willen beginnen. Wonderlijk, dat ik 't al die jaren zonder heb gedaan en nu, opeens, is het zoo'n stuk van mijn leven.'

'Ik hoop, dat het je leven voorgoed richting geven zal. Een leven zonder inhoud is een vloek.'

'Dat heb ik onbewust gevoeld al die jaren. Daardoor was ik dikwijls zoo drommels ongenietbaar. O ja, ik weet 't nu best, maar ik was 't óók voor mezelf. Iedereen dacht dat ik zoo'n plezierig leventje had, lui en lekker, en doen wat je zelf wil, he? Nou, maar ik ben toen heusch zoo gelukkig niet geweest, al begreep ik dat toen zelf niet zoo precies. Ik denk, dat ik daarom zoo halsoverkop ben weggegaan... een soort vlucht, al leek 't alleen maar een gril. Ik heb er veel over gedacht, den laatsten tijd en 't heel wonderlijk gevonden.'

‘Iets in ons kiest dikwijls buiten ons verstand om.’

‘Ja blijkbaar,’ peinsde ze.

‘Van den winter, als ik voorgoed thuis ben,’ zei ze dan, ‘dan ga ik hard werken. Schrijven niet alleen, maar ook veel lezen en studeeren. Nú wìl ik het, graag; het heeft nu opeens allemaal een doel gekregen, He, ik verheug er me op weer thuis te zijn.’

‘Daar ben ik blij om. We waren al bang, dat je liever buiten zou blijven nu je eenmaal aan het buitenleven gewend bent en we zouden je in geen enkel opzicht beïnvloed hebben. Een mensch moet zijn eigen leven maken. Maar nu je 't zelf zoo wil, ons is 't des te liever. Hier is 't al stil genoeg nu Judith ook het huis uit is.’

‘Werken kan ik immers overal! Dat is juist zoo'n goddelijke gedachte, dat je dat overal met je meeneemt, dat niemand het je af kan nemen! Zeg Vader, hoor 's, ik zou zoo graag mijn zitkamer wat veranderen, al die klungels eruit en een paar dingen koopen, die ik noodig heb. Een schrijfbureau en een flinke boekenkast... Vindt u dat goed?’

‘Sinds wanneer vraag jij je vader zoo onderdanig om “fiat” op je daden? Ik dacht, dat jij toch altijd je zin deed!’ plaagde hij.

‘O, u weet nog niet half hoezeer mijn karakter het volmaakte begint te naderen. Maar e...’ lachte zij schelms, ‘in dit geval zou 't toch wel eens kunnen zijn, dat ook eenige speculatie op uw portemonnaie er niet vreemd aan was.’

‘Je bent roerend oprecht. Enfin, dat is een deugd. En deugden behooren beloond te worden. Dus... we zullen nog wel zien.’

‘Ik wou er meteen nu dezer dagen werk van maken. Ik popel gewoon van ongeduld om aan mijn nieuwe leven te beginnen.’

‘Geef daar nu niet aan toe, want dan verval je weer in dezelfde onbesuisdheden van vroeger. Zelf-beheersching is ook een deugd, misschien wel de wortel van alle deugden en schrijfbureaux en boekenkasten zijn nu eenmaal geen zaken, die je zoo terloops even koopt.’

‘U hebt gelijk,’ gaf zij toe. ‘Ik zal wachten. Ik geloof, dat er aan mijn volmaaktheid toch nog wel iets hapert.’

‘Goddank. Anders zou ik mijn dochter niet meer kennen.’

Er was zulk een warmte in zijn toon, dat zij hem getroffen aanzag. Weer had zij, als vaker dezen dag, het gevoel: iedereen is anders geworden. Of kwam 't doordat zijzelf veranderd was?

Boven, op haar kamer, vond zij Peter op haar wachten. gezelschap gehouden door Juut.

‘Peter!’ riep ze uit, verheugd en verrast en stak hem haar hand toe.

‘Ik heb hem maar wat bezig gehouden,’ zei Juut. ‘Je bleef zoo lang weg. Nu adieu, ik ga naar de Mima, die zit alleen.’

‘Ik kom ook gauw!’ riep Marion haar na.

‘Ik zal niet lang blijven, Marion. Ik wilde je maar

even verwelkomen.' Peter verschoof zijn bril, nerveuzer dan zij van hem gewend was. 'Maar deze gelegenheid om je even te zien kon ik niet laten voorbijgaan.' Hij bekeek haar, aandachtig en lang en een zachte blijdschap trok over zijn ernstig gezicht. 'Wat zie je er goed uit en wat ben je mooi geworden!'

Zij lachte helder en vroolijk, maar toch ook wel gestreeld. 'En wat ben jij complimenteus geworden! Je lijkt Eddy wel!'

'Nee,' zei hij ernstig, 'op Eddy lijk ik niets. En dat wil ik ook niet.'

'Ik zei 't immers ook maar zoo. Ik zeg wel 's meer iets, dat ik niet meen. Maar hoe wist je eigenlijk dat ik thuis was?'

'Wel kind, dat nieuws is als een loopend vuurtje de stad door. Ja, dat gaat zoo met beroemdheden en aspirantberoemdheden.'

'Zoo, is Juut aan 't babbelen geweest? Maar het mag wel hoor. Wat zeg je overigens van het nieuws?'

'Ik vind het fameus, ik vind het geweldig!' En zachter: 'Maar ik heb altijd wel geweten, dat je ons eens met iets bizonders zou verrassen. Je bent nu eenmaal niet als de anderen. En zoo'n leeg fladderleven is niets voor jou.'

'Van den winter ga ik hard werken. He, ik verheug me erop! 't Is of ik een nieuw leven ga beginnen.'

'Dat is 't dan ook, want voor de dingen van vroeger zal je niet veel tijd meer hebben.'

‘En ik verlang er niet meer naar ook. Ik wil me heelemaal geven aan het werk. Honderd procent! Ik voel zoo goed hoeveel ik heb in te halen. Je moet zoo rijk zijn vanbinnen om iets te kunnen geven van jezelf dat een beetje waarde heeft.’

‘Ja, zoo is 't,’ zei hij kort en keek toen zwijgend op zijn ineengestrengelde vingers neer. Marion zag hoe hij zijn lippen opende maar snel weer sloot of hij iets zeggen wilde maar 't juist nog binnen hield.

‘Ik ben ook nogal hard aan 't werk,’ zei hij eindelijk. ‘Van den winter doe ik mijn doctoraal en ik wil heel gauw promoveeren. Ik werk al aan mijn proefschrift.’

Zij sloeg de handen ineen. ‘Wat 'n ijver! En zooveel haast opeens!’

Hij liet een voor een zijn vingers knappen.

‘Ja, de laatste maanden heb ik veel haast gemaakt. Ik wilde gauw klaar zijn. Maar nu geloof ik... dat 't... niet eens meer noodig is.’

‘Hoedat zoo?’ vroeg zij bevreemd.

Langzaam hief hij het hoofd op en zag haar vol in de oogen.

‘Omdat de reden vervallen is. Ik wilde gauw klaar zijn om een meisje te kunnen vragen. Maar het meisje denkt over heel andere dingen, een nieuw leven, waar zij zich met honderd procent aan geven wil.....

‘Peter!’

‘Maar zelfs buiten dat... ik weet toch niet eens of zijzelf... of ze me wel ooit zou willen hebben.

Dat realiseer ik eigenlijk nu pas.' Hij was opgestaan en schoof zijn stoel weg. 'Nogal stom hè?' zei hij met een glimlach die een beetje zielig was.

'Ik... ik heb nooit op die manier aan je gedacht, Peter,' zei Marion een beetje moeilijk, 'al hield ik van alle vrienden van jou 't meest, nee, eigenlijk van jou alleen. Maar zóó... Sinds wanneer heb je... is dit... dat je...?'

'O altijd,' zei hij eenvoudig. 'Maar ik heb je nooit iets laten merken. Je had altijd... zooveel anderen aan je rokken, en iemand's mededinger wilde ik niet zijn.'

Zij dacht aan wat eens haar hart vervuld had en wat voorbij was, voor goed. Was 't daardoor dat zij nooit aan Peter had gedacht?

'Ik wist wel, dat ik toen geen schijn van kans had, maar sinds ik van den zomer bij je was en zag hoe je was veranderd... toen ben ik gaan denken dat toch... misschien...'

Hij streek over zijn gladde zwarte haar, een trieste glimlach speelde om zijn mond.

'En nu, nu woon je in een ver land waar ik je niet bereiken kan.'

'Vergeef me Peter,' sprak ze met trillende stem, 'maar ik kan niet anders. Het is sterker dan ik. Ik kan op 't oogenblik aan niets anders denken.'

'Ik zou 't ook niet eens van je willen vragen. Ik wil je niet afhouden van wat je werk is, voorloopig tenminste. Eens... Nee, ik kan nog altijd niet ophouden te hopen. Het was zoo'n zekerheid voor me

geworden deze laatste maanden. We hebben ons eigen leven zoo weinig in onze hand en daarom wil ik nòg gelooven dat eens gebeuren kan wat nu onmogelijk is.'

'Zal je dan toch werken, Peter?'

'Ja, werken zal ik wel. In dat schuitje zit ik nu eenmaal.'

'Nee, zoo niet, niet uit sleur. Maar omdat je wil! We zullen allebei werken, Peter! Wie weet hoe we dan tegenover elkaar zullen staan, als we allebei wat gemaakt hebben van ons leven!'

'Ja, zóó zal ik werken, met de gedachte aan dat verschiet. Dank je, Marion.'

Hij greep de hand die zij hem toestak en met een gebaar van teederheid en van eerbied boog hij zich daarover en kuste haar.

Hoe Marion de Greeff haar levensgeluk vond, hoopt de schrijfster in een volgend boek te vertellen.